

2025-01-30

Handläggare
Suzanne Hartenberger
Telefon: 0850824007**Till**
Skärholmens stadsdelsnämnd

Verksamhetsberättelse VB 2024 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens verksamhetsberättelse med bokslut för 2024, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Nämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Förvaltningen bedömer att nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges tre inriktningsmål. Av kommunfullmäktiges 16 mål för verksamhetsområdet görs bedömningen att tio mål har uppfyllts helt, fem mål har uppfyllts delvis och ett mål har inte uppfyllts.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningsledningen i samråd med chefer och nyckelpersoner inom respektive avdelning.

Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2025-02-13, i pensionärsrådet 2025-02-13 och i rådet för funktionshinderfrågor 2025-02-05.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Måsholmstorget 20

0850824007

start.stockholm

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	7
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	7
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	14
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	30
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	36
KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	42
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	43
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	48
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	51
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	53
KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla	57
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	60
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	62
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	66
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	69

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	72
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	76
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	83
Uppföljning av ekonomi	90
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	90
Resultatenheter	98
Investeringar	99
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	100
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	100
Ombudgeteringar	100
Medel för lokaländamål.....	100
Analys av balansräkning.....	101
Övrigt.....	102
Särskilda redovisningar.....	102
Bedömning av nämndens interna kontroll	102
Systematiskt kvalitetsarbete.....	104
Systematiskt arbetsmiljöarbete	107
Checklista för årlig uppföljning.....	107

Bilagor

Bilaga 01 - Sdn24 VB 2024

Bilaga 02 - Uppföljning av intern kontroll Skärholmens stadsdelsnämnd

Bilaga 03 - 2024 Åtgärdsplan SÖK Skärholmen - uppföljning

Bilaga 04 - GDPR Årsrapport 2024

Bilaga 05 - Skärholmens stadsdelsnämnd Slutrapport Förbättrad belysning Vårgården

Bilaga 06 - Skärholmens stadsdelsnämnd Slutrapport Trädplantering för ökad krontäckningsgrad utifrån värmekartering

Bilaga 07 - Skärholmens stadsdelsnämnd Slutrapport Utveckling av Idleken med utegym som breddar platsens vistelsevärden

Bilaga 08 - Sammanställning av inkomna medborgarförslag 2024

Bilaga 09 - Sammanställning av inkomna synpunkter och klagomål 2024

Bilaga 10 - Sammanställning åtgärdade klagomål inkomna 2023

Bilaga 11 - Basnyckeltal 2024

Sammanfattande analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges tre inriktningsmål kommer att uppfyllas. Bedömningen grundar sig på att tio av kommunfullmäktiges 16 mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och 5 mål har uppfyllts delvis. Ett mål har inte uppfyllts. Bedömningen grundar sig också på det arbete som genomförts utifrån aktiviteter och prioriterade områden under varje mål för verksamhetsområdet.

Nämnden redovisar ett underskott om 13,4 miljoner kronor för verksamhetsår 2024 efter resultatöverföringar.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att tre av fem underliggande mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och två mål har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig också på att fyra av fem nämndmål har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig även på det arbete som genomförts utifrån aktiviteter och prioriterade områden under varje mål för verksamhetsområdet.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att skapa förutsättningar för att barn och ungdomar ska ges jämlika uppväxtvillkor. Dels genom olika förebyggande insatser, dels genom att bedriva en tillgänglig och meningsfull fritidsverksamhet. I förskolan är det språkutvecklande arbetet ett prioriterat område.

I beslut och genomförande av insatser är barnens bästa i centrum.

För att öka möjligheten för äldre och personer med funktionsnedsättning att påverka sin vardag samt vara mer delaktiga i planering och utförande av insatser fortsätter utvecklingen av arbetssätt och olika satsningar.

Inom fritidsverksamheten, förskolan och övriga utförarverksamheter genomförs kulturella, fysiska och sociala aktiviteter utifrån varje målgrupps behov. Förvaltningen arbetar för att stärka samverkan med föreningslivet för att öka utbudet i stadsdelsområdet av kultur och idrott i olika former.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att de fyra underliggande målen för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig också på att samtliga nämndmål har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig även på det arbete som genomförts utifrån aktiviteter och prioriterade områden under varje mål för verksamhetsområdet.

Arbetet med energieffektiviseringar fortgår. Insatser genomförs med målet att lindra effekterna av klimatförändringar. Arbetet med återbruk minskar klimatpåverkan och sparar värdefulla naturresurser.

Förvaltningen har under 2024 arbetat vidare för att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som serveras inom förvaltningens verksamheter.

För att förbättra förutsättningarna för biologisk mångfald har tio nya högräsytor, med en total yta på cirka 20 000 kvm, tillkommit inom stadsdelsområdet. Inom förskolan har den ekologiska andelen livsmedel ökat stadigt de senaste åren.

Tillsammans med Cykelfrämjandet sker satsningar med målet att fler ska använda cykel som transportmedel. Upprustning av markbeläggning på prioriterade stråk kommer att genomföras.

Genom att utveckla arbetssätt och genomföra olika insatser/aktiviteter bidrar förvaltningen till att stadens miljömål uppnås.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att tre av sju underliggande mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt, tre mål har uppfyllts delvis och ett mål har inte uppfyllts. Bedömningen grundar sig också på att fem av sju nämndmål har uppfyllts helt, ett delvis och ett nämndmål har inte uppfyllts. Bedömningen grundar sig även på det arbete som genomförts utifrån aktiviteter och prioriterade områden under varje mål för verksamhetsområdet.

Förvaltningen redovisar ett underskott om 13,4 miljoner kronor för verksamhetsår 2024 efter resultatöverföringar.

Den positiva trenden med sjunkande andel vuxna bidragstagare har stannat av, vilket bedöms bero på det samhällsekonomiska läget. Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med föregående år. Förvaltningen har ett särskilt fokus på utrikesfödda kvinnor och långtidsbidragstagare i arbetet med att stötta personer till sysselsättning och egen försörjning.

Under året har 935 ungdomar haft en feriejobbsanställning inom förvaltningens verksamheter samt inom olika frivilligorganisationer och entreprenader.

Förvaltningen har fortsatt arbetat med bostadsvägledning, med syfte att förbättra möjligheten för nyanlända i stadsdelsområdet att etablera sig i samhället och på bostadsmarknaden.

Förvaltningen ger stöd till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Ingen barnfamilj har under året blivit avhyst. Det vräkningsförebyggande arbetet fortlöper i tät samverkan med aktörer såsom hyresvärdar, inkassobolag och Kronofogdemyndigheten.

I juni fattades beslut om ny chefsstruktur i förvaltningen. Den nya chefstrukturen innebär att från och med 2025 inrättas områdeschefer inom ett par avdelningar. Utöver områdeschef finns inom varje avdelning avdelningschef och enhetschef.

Sjukfrånvaron har minskat något jämfört med föregående år. Ett aktivt rehabiliteringsarbete pågår i enlighet med stadens rehabiliteringsprocess. Ett riktat arbete genomförs mellan Hr och chefer inom förskolan för de enheter som har högst sjukfrånvaro

I en föränderlig omvärld, med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, bedriver och utvecklar förvaltningen kontinuerligt arbetet med civil beredskap.

Förvaltningen driver prioriterat utvecklingsarbete inom trygghetsområdet. Trots detta har

andelen skärholmsbor som upplever trygghet i stadsdelsområdet minskat. Under våren och inom en kort tidsperiod drabbades stadsdelsområdet av fyra skjutningar och två allmänna sammankomster, vilket bedöms ha fått en negativ inverkan på skärholmsbornas upplevda trygghet i stadsdelsområdet. Under året har förvaltningen arbetat intensivt för att trygga och stödja stadsdelsområdet. Förvaltningen arbetar också med platssamverkan och platsaktivering i de fyra centrumområdena.

Arbetet med att motverka otillåten påverkan och välfärdsbrottslighet pågår.

För människors upplevelse av trygghet är det viktigt att parker, grönområden och gång- och cykelvägar är välskötta. Förvaltningen arbetar med ett flertal insatser för att öka skärholmsbornas nöjdhet med renhållning och skötsel av parker och grönområden.

För att öka förtroendet för stadsdelsförvaltningen och öka skärholmsbornas inflytande över utvecklingen av satsdelsområdet har kommunikationen stärkts och olika former av medborgardialoger genomförs kontinuerligt.

Arbetet med att bidra till de globala målen i Agenda 2030 pågår inom samtliga verksamhetsområden i det ordinarie arbetet och genom särskilda satsningar.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att tre av fem underliggande mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt och två mål har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig också på att fyra av fem nämndmål har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis samt på att arbetet inom prioriterade områden under respektive verksamhetsområdesmål har genomförts under året.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.1 *Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Förvaltningen fortsätter arbetet för att alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid. Barnfamiljer med ekonomiskt bistånd prioriteras för att säkerställa en skälig levnadsstandard, bostad, kläder och mat. Öppna förskolan har utökat sina öppettider och erbjuder därmed mer öppen förskola till invånarna. Fritidsgårdsverksamheter erbjuder en trygg och meningsfull fritid för barn och unga i stadsdelsområdet. För att öka andelen flickor som besöker verksamheten har det påbörjats ett aktivt arbete kring att skapa attraktiva verksamheter för hela målgruppen oavsett kön. En

lokal utvecklingsplan för parklekarna i stadsdelsområdet har tagits fram utifrån Stockholms stads strategi för parklekar. För både fritidsgårds- och parkleksverksamhet är hbtqi-certifiering genomförd.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.2, *Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts delvis.

Under året har förskolan arbetat fram en gemensam utbildningsidé. Utbildningsidén omfattas av språk, demokrati och hälsa. För att stärka den språkpedagogiska kompetensen fortsätter den interna fortbildningen för samtliga pedagoger kring flerspråkighet och barns språkutveckling. Likaså fortsätter svenskutbildning för pedagoger. Förskolornas arbete med demokrati har följts upp och utvärderats. Uppföljningarna visar att kunskapen om vad demokrati innebär och hur demokrati kan användas i förskolan behöver utvecklas. För att öka inskrivningsgraden ges information om förskolan genom postala utskick och telefonsamtal till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna i förskolan.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.3, *Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst*, gör förvaltningen bedömningen att målet kommer att målet har uppfyllts delvis.

Barn och ungas hälsa främjas genom olika insatser. Förvaltningens arbete för att förebygga och skydda barn och unga från en otrygg och skadlig tillvaro pågår inom flera verksamheter. Utvecklingen av samverkan med regionen fortsätter. Ungdomsmottagningen arbetar kontinuerligt med att sprida kunskap för att nå ungdomar med information om det stöd som kan erbjudas via mottagningen. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att flera barn och unga ska erbjudas stöd utifrån våld.

Fältassistenter har under perioden arrangerat riktade förebyggande aktiviteter i samverkan med skolor och fritidsgårdar utifrån elevernas behov. Fältassistenter har också en aktiv roll i trygghetsarbetet vid kris och våldsbrott,

För att hindra fler skjutningar och dödligt våld genomförs olika insatser och stöd erbjuds till personer som vill bryta sin kriminella livsstil.

För att säkerställa att barnrättsperspektivet beaktas i utredningar som rör vuxna där det finns barn i familjen används Stockholms stads program för barns rättigheter och inflytande samt socialförvaltningens stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten.

Förvaltningens arbete med etablering och inkludering i samhället för nyanlända och andra målgrupper med liknande behov har fortsatt under perioden.

Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning utgör grunden för förvaltningens arbete för att öka tillgängligheten och delaktigheten för alla i Skärholmen.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 1.4, *Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts

helt.

Förvaltningen arbetar för att äldre i Skärholmen ska vara nöjda och trygga. För att öka möjligheten för äldre att påverka sin vardag samt vara mer delaktiga i planering och utförande av insatser fortsätter utvecklingen av arbetssätt och olika satsningar.

Tidigare mätningar har visat att förebyggande insatser, bland annat anhörigstöd samt öppna träffpunkter, främst nyttjas av kvinnor. Verksamheten arbetar därför med att utveckla fler aktiviteter som också efterfrågas av män.

Under sommaren har ungdomar i sitt feriearbete provat på jobbet som äldrefältare. Syftet var att ge ungdomarna ökad förståelse för yngre och äldres likheter, förutsättningar och erfarenheter.

Förvaltningens arbete har fortgått i enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 1.5**, *Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Förvaltningen samverkar med föreningslivet för att öka utbudet av kultur och möjligheten att utöva idrott i olika former. För att möjliggöra för skärholmsborna att kunna delta i och pröva olika idrottsaktiviteter, har Fritidsbanken öppnats för utlån av sport- och friluftsbeklädnadsartiklar.

Inom fritidsverksamheten, förskolan och övriga utförarverksamheter genomförs kulturella, fysiska och sociala aktiviteter utifrån varje målgrupps behov.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på:

- att årsmålen för fem av sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålet för en indikator har uppnåtts delvis
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att KF:s aktivitet och arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts

Jämlika uppväxtvillkor

Barnfamiljer med ekonomiskt bistånd prioriteras för att säkerställa jämlika uppväxtvillkor för barn och unga. Exempelvis kan familjer med barn prioriteras vid anmälan till Stockholmsjobb och insatser av bolots. Bolots erbjuder stöd vid bostadssökande för att underlätta för föräldrar att fokusera på sysselsättning och självförsörjning. Barnfamiljer med barn i målgruppen för feriejobb informeras och uppmanas att stötta barnen till att söka feriejobb.

Andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har stadigt minskat under de senaste åren. Under 2024 har andelen dock ökat något, från 3 procent till 3,2 procent. Ökningen under året bedöms till viss del förklaras av att förvaltningen haft ett högre inflöde av barnfamiljer som tidigare bott i osäkra boendeförhållanden i andra stadsdelar/kommuner och som nu blivit aktuella efter inflytt till ett nytt hotellboende i stadsdelen Vårberg samt nyproducerade hyreslägenheter i stadsdelen Skärholmen.

Täta uppföljningar och arbetet med att erbjuda adekvata insatser utifrån enskilda individers förutsättningar fortlöper. Medarbetare har ett barnrättsperspektiv och barnens behov synliggörs i aktuella ärenden under ärendegenomgångar och barnkonsekvensanalyser vid alla beslut som rör barn. Under hösten har en temaförmiddag med barnrättsombud genomförts för att öka kunskapen kring analyser av konsekvenserna vid avslagsbeslut där barn som berörs.

Öppen förskola

Öppen förskola fortsätter arbetet med att etablera och förankra Familjens Hus som en viktig och självklar mötesplats för föräldrar i Skärholmen och Vårberg. Öppen förskola fungerar som en brygga och introduktion till förskolan för såväl barn som vårdnadshavare. Många besökare lockas av de olika informationsträffarna som öppen förskola erbjuder. Under året har bland annat informerats om vikten av vattenvana och en dietist har besökt verksamheten.

Under hösten har öppettiderna inom öppen förskola utökats. Det innebär att samtliga öppna förskolor håller öppet hela dagen, varje dag i veckan. Besökare kan därmed lättare välja dag och tid för besök samtidigt som verksamheten kan möta fler invånare och barn. Under hösten utvecklades en ny mall för besöksstatistik. Mallen möjliggör jämförelse mellan de öppna förskolorna likväl som jämförelse av antal besökare på förmiddag respektive eftermiddag.

Inom familjens hus har öppen förskola samarbete med sfi (svenska för invandrare), där genomförs även sfi med baby för att underlätta deltagandet för vårdnadshavare med små barn. Efterfrågan på sfi har varit hög vilket medfört att ytterligare en grupp startades under hösten.

Fritidsgårdsverksamhet

Fritidsgårdsverksamheter erbjuder en trygg och meningsfull fritid för barn och unga i stadsdelsområdet i syfte att främja barn och ungas fritid. Fritidsgårdsverksamheterna arbetar utifrån den lokala utvecklingsplanen som är framtagen med utgångspunkt i Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar. Fritidsgårdarna tillhandahåller ledarledda aktiviteter vid samtliga fritidsgårdar och inkluderar barn och unga vid planering av aktiviteter. Både interna och stadsgemensamma brukarenkäter visar på hög nöjdhet gällande delaktighet samt möjlighet att prova nya aktiviteter som erbjudits i alla verksamheter och under loven.

Intern statistik rörande besökare i fritidsgårdsverksamheter visar att det är färre flickor som besöker fritidsgårdar. Med anledning av det har det påbörjats ett aktivt arbete kring att skapa attraktiva verksamheter för hela målgruppen oavsett kön. Arbetet har inneburit att inkludera flickor, pojkar och icke binära kring önskemål om aktiviteter och vid genomförandet.

Vårbergs fritidsgård har under året haft ett öppet tillfälle i veckan för enbart flickor och icke binära. Skärholmens fritidsgård har haft ett ökande antal besökande flickor under året, ett resultat av en resursfördelning som möjliggjorde önskemål om att tidigare lägga öppettiderna. I arbetet med en jämnare könsfördelning bland besökare har medarbetare fokuserat på ett

relationsbaserat ledarskap samt med att anpassa den fysiska miljön i den mån det är möjligt. Medarbetare har deltagit vid en föreläsningsserie sedan 2023-2024 gällande bland annat den fysiska miljön utifrån mål i stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar.

Verksamheterna ser även över den fysiska miljön utifrån tillgänglighet. Den nya lokalen som Skärholmens fritidsgård ska flytta in i efter årsskiftet är tillgänglighetsanpassad. Fritidsgårdsverksamheten i Skärholmen har ett samarbete med Lindeparkens gymnasium (anpassad gymnasieskola för elever med funktionsnedsättning) som kommer att vidareutvecklas när verksamheten flyttat till de nya lokalerna. Förvaltningen samverkar med Idrottsförvaltningen genom nätverket Fritid för alla, där en del aktiviteter genomförs i samverkan. Nätverket har under året inväntat en utredning gällande hur fritidsverksamheterna i staden ska arbeta med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Utredningen har utmynnat i ett arbete via idrottsförvaltningen och Fritid för alla. Arbetet som genomförs där kommer att ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet för att nå fler barn och unga med funktionsnedsättning inom stadsdelsområdet.

Fritidsgårdarna erbjuder aktiviteter under lov och besökarna har i hög grad varit delaktiga i planeringen kring de aktiviteter som erbjudits under loven på alla verksamheter. Till exempel arrangerades en skidresa till Romme i samverkan med Scouterna där över 90 ungdomar deltog. Under sportlovet arrangerades en utflykt till Boda Borg.

Verksamheterna arbetar med att öka kontinuitet och att möjliggöra fler öppna tillfällen för ungdomar att besöka fritidsgårdarna genom utökade och anpassade öppettider. Fritidsgårdsverksamheterna har utökat samverkan med grundskolorna i området, både med kommunala och privata skolor. Medarbetare från verksamheterna besöker skolorna regelbundet för att skapa relationer och synliggöra förvaltningens arbete riktat mot unga i främjande och förebyggande syfte. Samverkan sker på olika nivåer utifrån respektive skolas och stadsdels behov. Medarbetare har arbetat med att öka känsla av trygghet gällande det geografiska området genom olika aktiviteter som syftat till att ungdomar ska kunna ta del av alla fritidsgårdsverksamheter oavsett i vilken stadsdel de bor.

Utbildning i MVP, mentorer i våldsprevention, inom fritidsverksamheterna är slutförd. En gemensam arbetsgrupp med Huddinge kommun är tillsatt för att ta fram en handlingsplan för implementering av MVP samt för att tillsammans driva arbetet framåt.

Parkleksverksamhet

Förvaltningen tillhandahåller parklekar samt utvidgade parklekar/fritidsklubbar i stadsdelsområdet. Under året har en av parklekarna, parkleken Ekholmen, stängts ned permanent då besökarantalet sjunkit i samband med att skolverksamhet flyttat.

Antalet besökande flickor har historiskt varit lägre i jämförelse med pojkar i parkleksverksamheter. Verksamheten har därför satsat på marknadsföring samt riktade aktiviteter såsom skolbesök i syfte att öka besökarantalet. Aktiviteterna har resulterat i att besökarantalet såväl som flickornas deltagande i parkleksverksamheter ökat. En lokal utvecklingsplan för parklekarna har tagits fram utifrån Stockholms stads strategi för parklekar. Parkleksverksamheterna genomför aktiviteter samt arbetar med utvecklingsbehov som lyfts i utvecklingsplanen. Fritidsklubbarna bedrivs i samverkan med Sätterskolan (2021)

samt Bredängs- och slättgårdsskolan (2023).

För både fritidsgårds- och parkleksverksamhet är hbtqi-certifiering genomförd och handlingsplan godkänd av RFSL. Verksamheterna kommer att arbeta med genomförande av handlingsplanen under en period om tre år. Kompetensutbildning för medarbetare har genomförts under hösten i motiverande samtal (MI) samt neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Utveckling av arbetet med dokumentation, uppföljning och utvärdering genom systemet Loggboken via KEKS (organisation som erbjuder metodstöd för statistikinsamling och dokumentation för barn- och ungdomsverksamheter) har skjutits fram och ska lyftas på nytt under kommande år.

Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid

Förvaltningen har startat upp den förvaltnings- och bolagsgemensamma satsningen *Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid*. Arbetet inleddes i juni då stadsdelsnämnden bjöd in aktörer från det lokala civilsamhället till ett dialogmöte för att tillsammans med representanter från förvaltningen diskutera hur stadsdelsområdet kan utveckla en meningsfull fritid för barn och unga. En del av mötet handlade om hur fler vuxna kan engageras att verka i området för att trygga barn och unga. I oktober genomfördes ett nytt möte med aktörer från det lokala civilsamhället. Mötet syftade bland annat till att diskutera förutsättningar för fortsatt arbete tillsammans. Under hösten har förvaltningen även genomfört omvärldsbevakning, haft en dialog med privata aktörer samt planerat arbetet inför 2025.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter	68 %	64 %	73 %		75 %	69	2024
<p>Analys</p> <p>Indikatorn bygger på resultat från skolenkäten som går till ungdomar i åk 5 och 8 i både fristående och kommunala skolor. Indikatorns mål uppnås delvis med ett utfall om 68 procent (jmf staden 71 procent). Generellt över staden visar statistiken att andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter sjunker från årskurs 5 till årskurs 8. Förvaltningen arbetar för att ungdomar som besöker verksamheterna ska vara delaktiga och involveras i val av aktiviteter. Verksamheterna samverkar med olika aktörer både internt och externt för att utveckla innehållet i fritidens verksamheter avseende idrottsaktiviteter. Exempelvis samverkar fritidsverksamheten med idrottsförvaltningen kring utbud av idrottsaktiviteter under skolloven. Förvaltningen har även samverkan med Samhällsmatchen, som arrangerar veckovisa fotbollsmatcher, och Löparakademien, som erbjuder föreningsledd idrott i form av löpning inom ramen för fritidsverksamheten.</p> <p>Resultat visar att fler flickor än pojkar är nöjda med tillgången till fritidsaktiviteter. Resultatet bygger på frågan "Jag är nöjd med möjligheten att besöka olika öppna fritidsverksamheter på min fritid, t.ex. parklekar eller fritids- och ungdomsgårdar." En möjlig orsak till att flickor i högre utsträckning än pojkar kan bero på satsningar som genomförts för att öka antalet flickor som besöker verksamheterna. Besökarantalet hos stadsdelsområdets fritidsgårdar och parklekar är högre för pojkar än flickor och förvaltningen har under föregående år arbetat med att öka antalet flickor som besöker fritidsgårdar och parklekar genom särskilda öppettider för flickor samt genomtänkta aktiviteter som är inkluderande och där besökarna är delaktiga i val av aktiviteter. Besökarantalet för flickor har ökat med 37 procent sedan föregående års mätning.</p>							
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	3,2 %			3 %	3,2 %	2,7 %	VB 2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska upprätta en parkleksplan som beskriver nuläge för respektive parkleksbyggnad och som pekar ut behov, utveckling och upprustning av dessa, de kommande åren med utgångspunkt i stadens parkleksstrategi	2024-01-01	2024-08-31	

Nämndmål: I Skärholmen har barn och ungdomar möjlighet till jämlika uppväxtvillkor, trygghet och en rik fritid

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Fritidsverksamhetens främjande arbete för barn och unga

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag ökar

Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag ökar

Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter ökar

Antal kvällar (tillfällen) som fritidsgårdar är öppna per vecka ökar

Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar i relation till föregående år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel flickor och pojkar som uppger att de känner sig trygga när de besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter	97 %	97 %	98 %	100 %	90 %		2024
  Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens fritidsgårdsverksamheter per dag	94 st	61 st	33 st	72 st	80 st		VB 2024

Analys

Det är fler pojkar som besöker fritidsgårdsverksamheterna än flickor. Verksamheten har genomfört olika satsningar i syfte att öka antalet besökare på totalen samt specifikt antalet flickor som besöker fritidsgårdarna. Besökarantalet i snitt per dag har fluktuerat under åren, vilket i viss utsträckning visat sig ha ett samband med de våldsbrott som skett i stadsdelsområdet. Verksamheten har vid våldsbrott anpassat aktiviteter och infört trygghetsinsatser såsom att följa med ungdomar till och från verksamheten i syfte att ungdomar fortsatt ska kunna besöka verksamheterna. Verksamheten har även genomfört satsningar i syfte att fler flickor ska besöka verksamheten, exempelvis anpassade öppettider, riktade aktiviteter samt "tjejkvällar" enbart öppet för tjejer och icke binära. Verksamheten kommer att fortsätta arbetet med jämställdhetsanalyser i syfte att identifiera möjligheter att anpassa verksamheterna i syfte att fler flickor ska besöka verksamheterna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal flickor och pojkar som besöker förvaltningens parklekar per dag	100 st	60 st	40 st	98 st	80 st		VB 2024
Analys Det är fler pojkar som besöker parklekarverksamheterna än flickor, en skillnad om 20 ungdomar i snitt per dag. Verksamheten har arbetat med förhållningssätt och arbetssätt kring behovet hos alla i målgruppen; pojkar, flickor och icke-binära för att nå en jämnare könsfördelning bland besökare. Antalet besökande flickor i snitt per dag ligger har sjunkit något sedan mätning vid tertial 2. Verksamheten kommer att fortsätta arbetet med jämställdhetsanalyser i syfte att identifiera möjligheter att anpassa verksamheterna i syfte att fler flickor ska besöka verksamheterna.							
 Antal kvällar (tillfällen) som fritidsgårdar är öppna per vecka	13 st				10 st		VB 2024

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålet för en av fem underliggande indikatorer har uppnåtts helt och fyra årsmål har uppnåtts delvis
- att underliggande nämndmål har uppfyllts delvis
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Förvaltningens avdelning för förskola har under året påbörjat en ny form av systematisk uppföljning av förskoleenheternas kvalitetsarbete. Uppföljningen har barnets utveckling i centrum och skillnader i kvaliteten mellan förskolor och avdelningar syns tydligare än tidigare.

Ett aktivt arbete pågår med att öka andelen inskrivna barn, bland annat genom kontinuerlig dialog med vårdnadshavare och förskolor för att fylla vakanta platser. Flera förskolor bjuder in till öppna hus och vid önskemål ordnas besök på förskolorna.

Samtliga öppna förskolor har under hösten haft besök av förskolornas pedagogiska utvecklingsledare för att informera och välkomna till förskolan. Frågor från vårdnadshavare handlade både om introduktionsperioden, kläder och mat samt frågor kring kö- och placering. I samband med detta har även förskolans köhandläggare besökt alla öppna förskolor för att stötta i ansökan till förskola. Under året har en ny rutin implementerats för att kartlägga varför barnen slutar på förskolan.

Kommunfullmäktiges indikatorer

En av fem indikatorer från kommunfullmäktige uppnås helt och fyra indikatorer uppnås delvis. Utöver de legitimerade förskollärare som ingår i beräkningen av indikatorerna har förvaltningen nio pedagogiska utvecklingsledare. Dessa är utbildade förskollärare som arbetar, på uppdrag av rektor, med att stötta förskollärare både i praktiskt arbete och i reflektion. Förvaltningen har även tre utbildade specialpedagoger som i det dagliga arbetet stöttar pedagoger.

Systematiskt kvalitetsarbete

Skolinspektionens granskning av huvudmäns och rektorers arbete för förskolans kvalitet i socioekonomiskt svagare områden visar att mål och insatser ofta är för generella. Förskolans mål och insatser ska möta behov hos både personal och barn, i syfte att utjämna skillnader och verka kompensatoriskt. Vad som är resultat i förskolan och analys av detsamma behöver utvecklas. Där behöver avdelningen arbeta vidare med ledning för att tydliggöra variationer och nyanser för att rikta resurser och utveckla undervisningskvaliteten. Ett utvecklingsarbete har pågått under året och kommer fortsätta utvecklas.

Under året har en gemensam utbildningsidé arbetats fram. Utbildningsidén omfattas av språk, demokrati och hälsa. Val av dessa fokusområden har sin utgångspunkt i skyddsfaktorer kopplade till förskolornas kontext. Tillsammans ger dessa områden riktning i arbetet utifrån målen i förskolans läroplan. I arbetet med fokusområdena ska leken ha en central plats. Lekens betydelse för barnens utveckling och lärande är ett pågående utvecklingsarbete inom samtliga enheter. En förskola har under året genomgått processutbildningen "Låt leken främja språket". Tydliga effekter syns efter utbildningen i att pedagogerna har blivit mer lekande och mer medvetna om pedagogens viktiga roll i leken.

Språkutvecklande åtgärder

Det språkutvecklande arbetet har följts upp och utvärderats genom bland annat resultatdialoger i ledningsgruppen och verksamhetsbesök i samband med kurs i yrkessvenska för pedagoger. Uppföljningarna visar att det finns utvecklingsområden inom det språkutvecklande arbetet på förskolorna samt att förskollärarnas kompetens är avgörande för kvaliteten. Kompetenshöjning hos pedagoger är nödvändig för att avdelningen ska kunna säkerställa att alla barn ges goda grundläggande kunskaper i svenska språket.

Rektorer från kommunala och fristående förskola och skola inom stadsdelsområdet träffades under hösten för att utvärdera höstens övergång till skolan. Vid mötet presenterade de kommunala skolorna en översikt av resultat från skolans kartläggning av "Hitta språket" som görs i förskoleklass. Resultaten bekräftade vikten av ett språkutvecklande arbete och utgjorde bra underlag för dialog om fortsatt arbete.

För att ytterligare stärka den språkpedagogiska kompetensen fortsätter den interna fortbildningen för samtliga pedagoger kring flerspråkighet och barns språkutveckling. Likaså fortsätter svenskutbildning för pedagoger. Utvärdering av insatsen visar att grammatik är fortsatt en utmaning även om fraser och ordförråd ökar hos deltagare. Under året har kursen fokuserat på samtal i återkommande rutinsituationer, exempelvis vid måltid. Genom att fokusera på språkandet i dessa återkommande situationer, har deltagare möjlighet att träna i

vardagen. Deltagare beskriver att de känner sig tryggare att ha en dialog med barnen, bland annat i måltidssituationen. Förskolans språkstrateg genomför individuell uppföljning och återkoppling med varje deltagare i hur språkarbetet fortlöper. I det ingår att göra verksamhetsbesök där deltagaren jobbskuggas i sitt praktiska arbete. Lärarna ser ett stort engagemang hos deltagande pedagoger, bland annat genom att deltagarna tar med sig frågor om ord och uttal till kurstillfällena. Avdelningen behöver arbeta vidare med hur ledning kan möta upp medarbetarens nya och förstärkta kunskap. Det behöver finnas en tydlig plan för uppföljning inom varje enhet för att kurser inte ska bli isolerade händelser från det pågående utvecklingsarbetet. Ledning behöver också arbeta med att förskolorna ska vara språkutvecklande arbetsplatser för att stödja medarbetarnas egen utveckling i svenska.

Avdelningen har genomfört ett pilotprojekt med ett AI-verktyg för språkanalys. Målet är att med hjälp av AI-verktyg för språkanalys synliggöra barnens språkutveckling och utifrån analys utveckla undervisningen. AI-verktyget fångar upp barnens verbala språk där tekniken tar fram substantiv, verb, adjektiv, adverb, talhastighet och grammatik. Pilotprojektet har möjliggjort reflektion och analys av barnens språkliga produktion men även av språkutvecklande arbetssätt och arbetet med hur förskolan kan stötta barnens fortsatta språkutveckling.

Demokrati, hälsa och inflytande

Barn har rätt att utvecklas utan att begränsas av andras föreställningar om vad de kan göra utifrån till exempel kultur och diskrimineringsgrunder. Demokratiska värden om att alla barn är lika värda är grunden för förskolans utbildning. Förskolornas arbete med demokrati har följts upp och utvärderats genom bland annat resultatdialoger i ledningsgruppen. Uppföljningarna visar att kunskapen om vad demokrati innebär och hur demokrati kan användas i förskolan behöver utvecklas. Att arbeta med ett projekt är ett arbetssätt för att utöva demokrati men det behöver finnas fler så att demokratiarbetet blir mer synligt över hela dagen. Barnen ska känna att det är de som är med och påverkar och i det arbetet blir pedagogerna viktiga.

Under året har ett nytt digitalt system för närvaroregistrering implementerats i förskolorna. Systemet möjliggör att se antal närvarande barn under hela dagen och kan underlätta bemanningsplanering. Statistik visar att närvaron på förvaltningens förskolor varierar stort mellan förskolorna och vissa förskolor har stora variationer från dag till dag. En rutin kring närvaro har implementerats i förskolorna och oregelbunden närvaro följs upp av rektor.

Förvaltningen ser positiva effekter av utökningen av antalet specialpedagoger samt att dessa ger handledning på förskolorna. Exempelvis genom att specialpedagog visar på "huret" i flera situationer har pedagogerna blivit mer trygga i användning av bildstöd och stöttning av barn. Att specialpedagogerna visar på arbetssätt och anpassningar ökar också pedagogernas kunskap kring barn i behov av särskilt stöd.

Under året har förskolorna varit synliga i centrummiljöerna både vid firandet av förskolans dag och på barnkonventionens födelsedag. Genom att förskolorna är synliga i centrummiljöer får medarbetarna möjlighet att visa vilket uppdrag som förskolan har, likväl som att barnen kan känna stolthet av att deras alster är en del av det offentliga rummet. I Sätra är en tradition

på flera förskolor att blivande skolbarn lussar på närliggande äldreboenden på luciadagen. Det är något som uppskattas både av yngre och äldre.

Under vår och höst har förvaltningen inventerat samtliga barn 2–5 år i stadsdelsområdet som inte är inskrivna i förskolan. Information om förskola, till vårdnadshavare med barn som inte är inskrivna sker genom riktade postala utskick. Samtliga familjer som fått information om förskola, kontaktas också via telefon. En skillnad mot föregående år är att flera familjer uppger att de är boende i annat land alternativt planerar flytta. Förvaltningen ser fortsatt en utmaning med att komma i kontakt med vårdnadshavare då kontaktuppgifter i flera fall saknas eller inte är korrekta. Förvaltningen har kompletterat pågående inventering med information från Migrationsverket. Under hösten är 15 procent av ej inskrivna barn utresta från Sverige vilket är fler än tidigare. Inventeringen under hösten visar även att barn som inte står i kö är färre än tidigare. Det kan förklaras av förvaltningens arbete med att informera vårdnadshavare om vikten av att ställa barnet i kö, även om plats önskas längre fram.

Det finns goda exempel inom förskolornas jämställdhetsarbete där pedagoger bland annat observerar, analyserar och utmanar barnens lek och samspel. På en avdelning upptäckte pedagogerna att flickor var mer instruerande, nyanserade och detaljerade i sina lekar än pojkar. Pojkar använde mer kroppsspråk och ljud effekter i sin kommunikation än vad flickor gjorde. Skillnaderna var mest tydliga inomhus och utomhus leker flickor och pojkar mer med varandra. Pedagoger har startat lekgrupper och delat upp barnen för att stötta språkandet i leken.

Nätverk för förskolornas kockar har lett fram till en gemensam meny, höjd andel ekologiska inköp samt högre andel vegetarisk kost. Förskolornas måltidsstrateg har besökt samtliga förskolor för att berätta om kockarnas arbete samt öka medvetenheten kring pedagogens viktiga roll i måltidssituationen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barnskötare med barnskötareutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)						Fastställt s 2024	2024
Analys Indikatorn utgår eftersom SLK inte har tagit fram mätmetod.							
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	34,9 %	1,4 %	33,5 %	34,9 %	37 %	Ökning	VB 2024
Analys Antalet årsarbetande förskollärare är något lägre än vid årets början samtidigt som totala antalet anställda ligger på samma nivå. Antalet legitimerade förskollärare är rörligt över tid och i december finns det två avdelningar som saknar en legitimerad förskollärare. I ett av de arbetslagen genomför en av barnskötarna slutet av sin förskolläraryt utbildning. I det andra arbetslaget är det en barnskötare som validerar sin utbildning på Uppsala universitet och en barnskötare som läser den erfarenhetsbaserade utbildningen på Södertörns högskola. Vid vakanta förskollärartjänster, exempelvis vid pensionsavgång, sker rekrytering. Genom stöd från grannavdelningar och stöd från pedagogiska utvecklingsledare organiseras för att säkerställa kontinuerlig undervisning om det saknas en legitimerad förskollärare. Barnskötare uppmanas till vidare studier och i nuläget är det fyra personer som studerar till förskollärare.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal barn per anställd i förskolan (årsarbetare)	5,2 st			5,3 st	4,9	4,9	VB 2024
Analys Antalet barn inskrivna varierar under året och i slutet på året är antalet inskrivna barn lägre än under våren. Det medför ett lägre utfall än i tertial ett även om årsmålet inte uppnås. I den dagliga pedagogiska planeringen av undervisningen delas barnen alltid in i mindre sammanhang. Vid behov fördelas resurser mellan förskolorna.							
  Antal barn per grupp	15,9 barn/avd.			15,8 barn/avd.	15	15	VB 2024
Analys Barngruppernas storlek varierar över året och utfallet under hösten på 15,9 barn per grupp är lägre än utfallet i T1 om 16,6 barn per grupp. Sänkningen beror främst på att det är färre barn inskrivna vilket följer det mönster som finns sedan tidigare år med färre barn inskrivna under hösten. Förskolorna har en högre personaltäthet i barngrupper med yngre barn. Barnen delas kontinuerligt in i mindre grupper under dagen där de deltar i olika aktiviteter. Den faktiska närvaron av barn skiljer sig mot antalet inskrivna och dagligen arbetar förskolorna med att anpassa bemanningen utifrån behovet. Statistik över närvaro och frånvaro av barn ses över för att säkerställa att barnen får ta del av förskola samt underlätta bemanningsplanering.							
  Antal barn per legitimerad förskollärare	15,8 st			16,7 st	15,5 st	Minsknin g	VB 2024
Analys Förvaltningen ser en utmaning med att nå målet om 15,5 barn per legitimerad förskollärare då det skulle innebära fler än en legitimerad förskollärare per avdelning. Indikatorn är rörlig under året då både antalet förskollärare och antalet barn varierar. Även om årsmålet inte har uppnåtts har utfallet förbättrats jämfört med föregående år. Förvaltningen arbetar aktivt med att fördela den förskollärarkompetens som finns för att säkerställa att alla barn tar del av förskollärlärd undervisning. Genom stöd från grannavdelningar och från pedagogiska utvecklingsledare säkerställs kontinuerlig undervisning där det saknas en legitimerad förskollärare.							
  Inskrivningsgrad i förskola	91 %				91 %	Tas fram av nämnd	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en utvärdering av introduktionsförskolorna	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: I Skärholmens förskolor har alla barn en likvärdig möjlighet till utveckling och lärande med svenska språket i fokus

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Den språkutvecklande förskolan
- Arbetet för demokrati, hälsa och inflytande i förskolan

Förväntat resultat

Barnen är delaktiga i en språkutvecklande utbildning och undervisning

Förskolans lärmiljö stödjer barnets språkutveckling

Barnen är med och påverkar utbildning och undervisning i ett demokratiskt sammanhang

Förskolan har olika samverkansformer med vårdnadshavare för att gynna barnens utveckling

Barnen erbjuds en varierad, näringsriktig och säker kost som är lagad från grunden

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✔ Förvaltningen söker medel för språkkurs i svenska från Omställningsfonden.	2023-01-01	2024-12-31	
✔ Förvaltningen söker vikarieersättning för språkkurs från kompetensutvecklingsansatsningen.	2024-01-01	2024-06-30	
✔ Förvaltningen söker vikarieersättning för vidareutbildning till förskollärare från staden.	2023-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på:

- att årsmålen för tre av nio underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålet för sex har uppnåtts delvis
- att underliggande nämndmål har uppfyllas helt
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Barn och unga

Främjande av barn och ungas hälsa

I Stockholmsenkäten 2024 framkom att stadsdelsområdets flickor och pojkar har stadens lägsta resultat gällande psykosomatisk hälsa för årskurs 9. Detta gör det fortsatt angeläget för förvaltningen att fokusera på främjande av barn och ungas hälsa genom samverkan, informationsspridning och individuellt stöd. I årskurs 2 vid gymnasiet visar statistiken att de tillfrågades mående som helhet inte skiljer sig från genomsnittet i staden, alltså utmärker sig Skärholmen inom frågan ”elever som tycker de inte duger något till” som enda stadsdelsområde då fler pojkar än flickor har svarat ganska ofta/väldigt ofta. Pojkarnas svar mäter 26 procent vilken kan jämföras med stadens snitt om 16 procent.

Förvaltningen samverkar kring barn och ungas hälsa genom olika forum och nätverk.

Förvaltningen samordnar Skärholmens BUS-samverkan, en samverkan med utbildningsförvaltningen och flertalet aktörer inom region Stockholm. Under året har ett samarbete med barn och ungdomspsykiatri ingåtts för att tillgängliggöra psykiatrisk bedömning och vård för de ungdomar som får SIG-insats.

Ungdomsmottagningen arbetar kontinuerligt med att sprida kunskap, framförallt via sociala medier, för att nå ungdomar med information om det stöd som kan erbjudas via mottagningen. Att nå målgrupper och sprida information är en viktig del i verksamhetens arbete för att stödja ungdomar till en god psykosociala, sexuell och reproduktiv hälsa. Antalet ungdomar som besöker mottagningen spontant eller via bokade besök ligger fortsatt högt. Under året har totalt 215 nya ungdomar besökt ungdomsmottagningen. Av de ungdomar som fått stödinsatser och avslutats på ungdomsmottagningen uppger 59 procent att de har blivit hjälpta. Övriga har skattat sitt mående som oförändrat och/eller försämrat och därmed också remitterats/hänvisats vidare till annan vård. Av de ungdomar som söker stöd i form av enskilda samtal identifierar sig majoriteten som flickor/tjejer, och övriga identifierar sig som pojkar/killar eller som annat. Ungdomsmottagningen har under året genomfört utåtriktat arbete på exempelvis fritidsgårdar och fordonsgymnasiet för att nå fler pojkar.

Förvaltningen fortsätter att arbeta för att flera barn och unga ska erbjudas stöd utifrån våld. Detta sker genom informationssatsningar internt och externt. Under 2024 har 26 barn beviljats stödsamtal av Relationsvårdscentrum sydväst. Under 2025 kommer arbetet intensifieras för att fler barn ska få möjlighet till stödsamtal.

Skolsocialteam

Arbetet med elever som har hög frånvaro i syfte att stödja barn till en god skolgång pågår genom skolsocialteam. Skolsocionomernas uppdrag är att ge stöd till elever som har frånvaro mellan 10-30 procent enligt stadens modell. Under året har totalt 15 flickor och 11 pojkar aktualiserats för skolsocialteam, i 70 procent av ärendena har handlingsplanen fullföljts. En av utmaningarna som identifierats är svårigheten att nå den specifika målgruppen som har 10-30 procent frånvaro. Elever med skolfrånvaro inom det spannet har inte varit möjliga att nå. Skolsocionomerna har istället tillsammans med skolan arbetat med elever som har högre skolfrånvaro, en målgrupp vars utmaningar kan vara mer omfattade, exempelvis neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller andra typer av psykisk ohälsa. Skolsocionomerna arbetar för att dessa elever och föräldrar ska få rätt stöd från rätt huvudman. Under året har samtliga grundskolor i stadsdelsområdet fått en skolsocionom kopplad till skolan. Förvaltningen har träffat samtliga grundskolerektorer i syfte att informera om modellen samt för att utveckla samarbetet kring ärendeflöde till skolsocialteam. Utvecklingsarbetet kring struktur för samverkan kommer att fortlöpa.

Placerade barn - kunskapsmålen

Under december 2024 visar statistiken att 121 barn och unga från Skärholmen är placerade i någon form. 63 barn och unga är placerade enligt LVU och 58 är placerade enligt SoL. Dessa siffror kan ha vissa felmarginaler, men ger en bild av situationen.

Barn har enligt barnkonventionen rätt till utbildning. Att nå skolans kunskapsmål är viktigt för ett barns framtida etablering i samhälle, såväl socialt som yrkesmässigt. Förvaltningen arbetar aktivt för att främja barn och ungas skolgång för de barn som behöver placeras och därmed

riskerar ett avbrott i skolgången.

Det finns olika sorters placeringsformer, och även olika placeringsgrunder som gör att förvaltningen behöver arbeta brett för att säkra skolgången för barn som placeras. Samverkan med skolorna är central för obruten skolgång vid placering, samt för att öka antalet stabila placeringar, vilket möjliggör ökad anknytning för barnet till skolan.

För att följa de barn som har kortare placeringar, jourhem, stödboende och HVB har enkätverktyget Viewpoint börjat införas för att mäta placerade barns känsla av delaktighet. Under året har det inrättats en tjänst som placeringssamordnare vars uppgift är att underlätta administration för dessa ärenden samt användningen av Viewpoint.

De placerade barn som inte når målen i kärnämnen har samtliga en individuell åtgärdsplan i skolan som regelbundet följs upp av socialsekreterare. Hälften av dessa barn har Skolfam (samarbete mellan utbildningsförvaltningen och socialtjänsten för barn placerade i Stockholms län). Under flera års tid har förvaltningen arbetat med att finna stabilitet i vården för de barn som placeras i familjehem. Sedan 2023 driver förvaltningen tillsammans med Hägersten-Älvsjö projektet *Förstärkt familjehem*, vilket finansieras av socialförvaltningen. Genom projektet arbetar familjebehandlare med barnet och den mottagande familjen för att bidra till en mer stabil vardag. Projektet ger resultat, såväl i att den planerade vården fullföljs som i stöd för anknytning mellan barnet och den mottagande familjen. Detta är fördelaktigt för barnets utbildning eftersom stabilitet i vården är en viktig faktor för att ett omhändertaget barn får en fungerande i skolgång.

Förebyggande och tidiga insatser för att stödja barn i riskzon och motverka destruktivt beteende

Förvaltningens arbete med att förebygga och skydda barn och unga från en otrygg och skadlig tillvaro pågår inom olika verksamheter.

Fältassistenterna har under året arbetat med att sprida kunskap till föräldrar via riktade föräldramöten, erbjudit föräldraskapsprogrammet *På rätt väg* (riktar sig till föräldrar med barn som uppvisar normbrytande beteende och/ eller riskbeteenden för kriminalitet) samt utfört aktiviteter såsom att besöka alla elever i årskurs sex i stadsdelsområdet.

Fältassistenterna har också arrangerat riktade förebyggande aktiviteter i samverkan med skolor och fritidsgårdar utifrån elevernas behov som exempelvis killgrupper och tjejgrupper. Fältassistenter har en aktiv roll i trygghetsarbetet vid kris och våldsbrott, utifrån det har ett förstärkningsuppdrag inletts under våren tillsammans med Ungdomsjouren.

Familjens hus i Vårberg/Skärholmen är etablerat som en mötesplats för föräldrar med barn, i syfte att stärka föräldrar i sin föräldraroll. Familjens hus föräldrarådgivare har under året erbjudit stöd individuellt och i grupp, såsom *På rätt väg*, *ABC*, *Komet*, *Circle of security*, *Föräldraskap i Sverige (FÖS)* och tidigt stöd genom *Hembesöksprogrammet* som sker samverkan med Barnavårdscentralen (BVC). Barnvakt har erbjudits vid föräldrastöd i syfte att öka möjlighet för föräldrar att delta. Under året har 16 föräldraprogram genomförts med i snitt sju deltagande föräldrar per grupp och 159 föräldrar har sökt sig till enskilda samtal för stöd. Två temakvällar har hållits på Familjens Hus, en under våren med tema kring stöd i att förhindra att barn rekryteras in i kriminalitet och en under hösten med tema skolfrånvaro.

Föräldrarådgivarna har uppmärksammat att det är fler mammor än pappor som söker stöd i föräldraskapet och arbetar därför för att nå fler pappor.

Överenskommelser om samverkan mellan förebyggande socialtjänst och grundskolorna har erbjudits till samtliga grundskolor i stadsdelsområdet.

För att hindra fler skjutningar och dödligt våld erbjuds stöd till personer som vill bryta sin kriminella livsstil. Förvaltningen ingår i en förstärkt samverkan (Trefas) mellan socialtjänst, polis och kriminalvård, en samverkan i form av gemensamma lägesbilder kring riskindivider. Arbets sättet innefattar både akuta åtgärder och en långsiktig strategi. Förvaltningen arbetar även i samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF) på strategisk-, operativ- och individnivå i syfte att upptäcka och förebygga utveckling av destruktivt beteende. För barn, unga vuxna och vuxna i kriminalitet erbjuds bland annat insatsen sociala insatsgrupper (SIG). SIG samordnare erbjuder individuellt stöd utifrån behov och situation samt motivera till ytterligare insatser för att lämna en kriminell livsstil. Det är fler pojkar/män än flickor/kvinnor som blir kända för socialtjänsten utifrån kriminalitet och aktuella för SIG. En mindre ökning av flickor/kvinnor har skett i jämförelse med tidigare år, då inga flickor/kvinnor var aktuella för SIG.

Funktionell familjeterapi (FFT) erbjuds även och har visat på goda resultat i samband med parallella insatser. FFT metoden är tidseffektiv och fokuserad på att arbeta med relationen i familjen.

Vuxna

Över tid har komplexiteten i vuxenärenden ökat, och det finns därmed ett utökat behov av individuella stödinsatser, framförallt stöd i vardag och med myndighets- och sjukvårdskontakter. Förvaltningen arbetar för att ge ett individuellt anpassat stöd av god kvalitet utifrån bästa tillgängliga kunskap samt genom korta utredningstider och insatser under utredningstiden. I arbetet med den enskilde formuleras individuella mål tillsammans med den enskilde genom motiverande samtal (MI). För att främja likställda bedömningar används standardiserade bedömningsinstrument. Besluten följs upp systematiskt och eventuella avvikelser rapporteras till utförare. Främst används behandlingsinsatser till vuxna i egen regi. I vissa fall är behoven större och mer omfattande och vistelse på behandlingshem/ HVB (hem för vård och behandling) kan bli aktuellt.

För att säkerställa att barnrättsperspektivet beaktas i utredningar som rör vuxna där det finns barn i familjen används Stockholms stads program för barns rättigheter och inflytande samt socialförvaltningens stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten. Barnkonsekvensanalyser genomförs i grupp vid gemensam ärendedragning. Orosanmälan upprättas vid kännedom om, eller misstanke av att ett barn far illa.

Förvaltningen har under perioden erbjudit stöd till både våldsutsatta och våldsutövare genom deltagande i behandling, antingen individuellt eller i grupp. Behandlingen ger våldsutsatta möjlighet att bearbeta våldet samt bilda sig en ökad förståelse för våldets mekanismer och konsekvenser. Behandlingen för våldsutövare är inriktad på att skapa förståelse för vad våld innebär, att ta ansvar för det våld som utövats, samt att finna alternativa sätt att hantera ilska och våldsamt beteende. Resultatet av behandlingen följs upp genom socialstyrelsens

brukarenkät Systematiskt uppföljning våld (SU-reg). Majoriteten av de personer som söker stöd för relationsvåld är kvinnor. Förvaltningen fortsätter att arbeta mer aktivt för att upptäcka och motivera fler våldsutsatta och fler våldsutövare att söka stöd. Det finns ett mörkertal när det gäller dessa målgrupper. Ett kontinuerligt samarbete med polisen förväntas bidra i arbetet.

Under året har avdelningen påbörjat arbetet med sammanhållet stöd kring våldsutsatta enligt stadens program Bryt upp. Detta arbete kommer fortsätta under 2025.

Förvaltningens budget- och skuldrådgivare prioriterar barnfamiljer i sitt arbete, och könsfördelningen bland de som söker stöd är relativt jämn. Budget- och skuldrådgivarna har noterat en delvis ny målgrupp i form av bostadsrättsinnehavare som har svårigheter att betala de höga bostadslåneräntorna, något som kan ses i hela staden och i hela landet. Det har också varit ett ökat behov av stöd från invånare med otrygga anställningsformer, såsom exempelvis visstidsanställningar.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen arbetar med de fokusområden som finns i stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Rådet för funktionshinderfrågor har involverats i arbetet under en workshop i samband med framtagande av verksamhetsplan för 2024.

Inom fokusområdet *Rätten till arbete och försörjning* arbetar förvaltningen för att öka förutsättningarna för att personer med funktionsnedsättning ska få sin arbetsförmåga utredd, ta sig in på den reguljära arbetsmarknaden, ta sig ut på praktik och in på utbildningar genom externa samarbetspartners och interna resurser. Inom socialpsykiatrins öppna verksamhet ges brukare stöd i kontakten med arbetsgivare samt med att skriva CV.

Inom fokusområdet *Rätten att delta i demokratin* och *Rätten till information och kommunikation* arbetar förvaltningen bland annat med deltagar-/brukarråd inom verksamheterna där deltagarna/brukarna ges möjlighet att påverka verksamhetens innehåll. Vid dessa forum lyfts även exempelvis de senaste nyhetshändelserna upp. Under avdelningens Häng med- festival (festival för personer med funktionsnedsättning) i maj var flera aktörer såsom HBTQ-hänget och fritidsutvecklarna inbjudna. Valmyndigheten och valnämnden deltog även under festivalen för att informera om hur det går till att rösta, lokala platser vid röstning (EU-valet) samt om valnämndens arbete med tillgänglighet.

Inom fokusområdet *Rätten att delta i demokratin* har det pågått ett långsiktigt arbete för att stärka personer med olika former av funktionsnedsättnings delaktighet och möjlighet att kunna påverka i samhället i stort samt att höja valdeltagandet för målgruppen. En modell har tagits fram som kan användas inför kommande val. Modellen syftar till att personer med olika former av funktionsnedsättning ska få en ökad kunskap om vad demokrati är, främjar alla människors lika rättigheter och skyldigheter samt skapar möjlighet och vilja för målgruppen att vara med och påverka hur landet styrs. Målsättningen är att modellen ska främja att fler personer inom målgruppen vill rösta på grund av ökade kunskaper samt att det leder till ett ökat valdeltagande.

Inom fokusområdet *Rätten att få tillgång till ny teknik* bedriver förvaltningen olika projekt, till exempel podcasten *Unika Folket*, där brukare och personal tillsammans delar erfarenheter.

Förvaltningens LSS-bostäder har installerat digitala lås i syfte att skapa utökat självbestämmande för personer med funktionsnedsättning. Inom daglig verksamhet finns ny välfärdsteknik såsom en musiksäng där brukaren kan vila till rytmen av musik och svaga vibrationer, Active Floor (interaktivt golv) samt olika appar som används som stöd vid kommunikation.

Utifrån fokusområdet *Rätten till bästa möjliga hälsa* samarbetar förvaltningen med idrottsförvaltningen och fritidsutvecklarna i Stockholms stad för att kunna erbjuda ett tillgängligt kultur- och fritidsutbud. Varje vecka får medarbetare inom verksamheterna tips på olika former av fritidsaktiviteter, motion, idrott, kultur, friluftsliv och social samvaro som förmedlas vidare och möjliggör för brukarna att delta i en aktiv och meningsfull fritid. Fritidsutvecklarna var även representerade under Häng med- festivalen vilket har varit positivt för samarbetet. Förvaltningens utförarverksamheter inom LSS har även arbetat med att erbjuda friskvårdskort till samtliga brukare inom grupp- och servicebostäder. Utsedda hälso- och aktivitetsombud inom verksamheterna deltar i gemensamma nätverksträffar för att inhämta idéer och inspirera varandra i arbetet för att förbättra hälsan för brukare inom LSS och socialpsykiatri.

Inom fokusområdena *Rätten till individuellt stöd* samt *Rätten till information och kommunikation* har förvaltningen genomfört en större utbildningsinsats i lågaffektivt bemötande och Motiverande samtal (MI) för medarbetare som arbetar med målgruppen. Målet med utbildningsinsatsningen är att höja kvaliteten och främja utvecklingsarbete med bemötandefrågor samt arbetet med icke-diskriminering. Även ett arbete med *KomBo* (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet) har genomförts. KomBo-projektet drevs av Dart kommunikations- och dataresurscenter vid Sahlgrenska universitetssjukhuset, FUB (föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning) samt Autism- och Aspergerförbundet, i samarbete med andra aktörer. Projektet utvecklar en modell för implementeringen av evidensbaserat kommunikationsstöd och AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) i LSS-verksamheter. Syftet är att öka möjligheterna för personer med nedsatt kommunikationsförmåga att få sina rättigheter tillgodosedda i sitt boende eller vid sin dagliga verksamhet.

Inom fokusområdet *Rätten till individuellt stöd* har ett pilotprojekt genomförts där personliga assistenter är de första i staden som utbildas och certifierats i det pedagogiska ramverket. Det innebär att medarbetarna får en grundkompetens och fördjupad kunskap gällande olika typer av funktionsnedsättningar, kartläggning, tydliggörande pedagogik och lågaffektivt bemötande.

LSS-verksamhet och socialpsykiatri

Trygghet

Under våren arrangerade förvaltningen en trygghetsföreläsning i samarbete med polisen för personer med insatser enligt LSS. Polisen informerade bland annat om gängkriminellas tillvägagångssätt för att värva nya medlemmar, varningstecken när någon försöker locka in en person i kriminalitet, att kunna se sammanhang som kan vara riskfyllda och befinna sig i samt hur det går att skydda sig. Målsättning är att tillfällena som detta kan bidra till att minska risken för att personer med funktionsnedsättning involveras i brottslig verksamhet.

Delaktighet och arbetet för att motverka diskriminering

För att motverka diskriminering arbetar verksamheterna med att främja delaktighet och inkludering i olika former.

- Brukarna är delaktig och har inflytande över hur insatsen ska genomföras genom att genomförandeplanen utformas tillsammans med den enskilde och/eller tillsammans med anhörig eller närstående. Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning är fortsatt högt (82 procent).
- En utbildningssatsning har genomförts inom socialpsykiatri och även inom tre LSS-bostäder i form av ESL (Ett självständigt liv). ESL är en socialpedagogisk metodik för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Arbetssättet inkluderar verktyg för att kartlägga och aktivt arbeta med brukarnas delaktighet i sina insatser samt stöd för att påverka och följa upp framgångar.
- Inom daglig verksamhet har flera av brukarna fått Widgit Go utskrivet som hjälpmedel vilket är en app där det går att skapa egna aktiviteter och upplägg att använda för kommunikation, språkutveckling och som ett kommunikativt stöd. Flera framsteg har noterats hos brukarna, dels har möjligheterna att kommunicera vad de önskar ökat vilket i sin tur leder till ökad självständighet och delaktighet men också har antalet affektutbrott minskat.
- Daglig verksamhet har tagit fram ett spel kopplat till sexualitet och diskriminering. Spelet används i verksamheten som ett verktyg för att arbeta med dessa frågor tillsammans med brukarna.
- Under sommaren anordnande daglig verksamhet en PRIDE-vecka med olika aktiviteter i syfte att öka både brukares och medarbetares kunskap om diskriminering samt att ha roligt tillsammans.
- Under våren arrangerade utförarverksamheterna i egen regi för andra året i rad en festival för personer med funktionsnedsättning - Häng med-festivalen. Syftet med festivalen var att synliggöra målgruppen och verksamheterna, fokusera på delaktighet och att skapa kontaktpunkter. Brukare involverades i arbetet både inför och under festivalen.
- Verksamheterna har under året fortsatt arbetet med bemötandefrågor samt att möta varje enskilds individuella behov likställigt oavsett kön. Detta görs bland annat genom att fortsatt arbeta med att öka kunskaperna om rätten till kommunikation och sprida KomBo även inom grupp- och servicebostäder.
- För att säkerställa att alla medarbetare har en gemensam grundkompetens går nyanställda medarbetare utbildning i det Pedagogiska ramverket.

Det är främst inom avlösning och ledsagning där det finns brukare som är barn. Verksamheten säkerställer barns rättigheter och delaktighet genom att både lyssna in barnets och vårdnadshavarnas intresse och önskemål gällande aktiviteter. Beställarenheten har barnrättsambassadörer som ingår i förvaltningens barnrättsnätverk. Ambassadörerna tar med sig information som tas upp i nätverket och håller på så vis medarbetare uppdaterade inom området. Barns rättigheter finns även med som en stående punkt på APT (arbetsplatsträff). Ambassadörerna ansvarar också för att uppdatera dokument och planer för att dessa frågor ska hållas aktuella.

Under föregående år vann förvaltningens dagliga verksamhet Daglig verksamhet 127 Kvalitetsutmärkelsen i sin kategori, med motiveringen att det bland annat finns en tydlig organisationsstruktur samt att verksamhetens arbetsätt och metoder utgår från deltagarnas behov och önskemål där rätten till kommunikation står i fokus. Vinsten har inneburit att intresset för verksamheten har ökat och har lett till nya samarbeten. Verksamheten har under året även blivit inbjuden att tala om systematiskt kvalitetsarbete och rätten till kommunikation inom LSS på mässor och i andra sammanhang. Enhetschef har även bjudits in till ett "runda-bords-samtal" i riksdagen.

Hälsa

För att förbättra hälsan för målgruppen inom LSS och socialpsykiatri främjas motion och rörelse inom verksamheterna. Under den årliga Häng med-festivalen arrangerades olika hälsofrämjande aktiviteter såsom ett lopp, dans och hundpromenader. Stadens fritidsutvecklare fanns även på plats för att informera om hur viktigt det är att ha kul på sin fritid samt för att ge stöd i att hitta passande aktiviteter.

Inom utförarenheterna anordnas både individuella aktiviteter och aktiviteter i grupp såsom besök till simhall och gym, promenader, rörelse, dans och meditation. Under året har flera hälsofrämjande aktiviteter anordnas gemensamt med flera LSS-verksamheter inom stadsdelsområdet som bland annat disco och dagsutflykter.

Ett arbete har pågått med att informera och uppmuntra brukare inom grupp- och servicebostäder enligt LSS att de har rätt till ett gratis friskvårdskort till stadens simhallar. Särskilt boende inom socialpsykiatrin inledde ett samarbete med Balettakademin under 2023 som fortsatt under våren. Syftet med projektet är att främja en bättre hälsa för brukarna genom rörelse och dans. Det har även lett till en ökad förståelse hos medarbetarna kring rörelsens betydelse för målgruppen. Projektet är ett uppskattat inslag i brukarnas vardag.

Myndighetsutövning

I syfte att säkerställa att den enskildes behov blir tillgodosedda med rätt bistånd och att de beviljade insatserna utförs med god kvalitet har den myndighetsutövande enheten fokuserat extra på att följa upp externa platser och övriga individuppföljningar. Enheten har även arbetat med att tydliggöra gemensamma arbetsrutiner för att stärka rättssäkerheten och möjliggöra för kvalitetsutveckling. Biståndet som beviljas har under året i större utsträckning verkställts inom staden.

Arbetet med etablering och inkludering i samhället för nyanlända med flera

Förvaltningens arbete med etablering och inkludering i samhället för nyanlända och andra målgrupper med liknande behov har fortsatt under perioden. Bland annat genom kartläggningen av nyanlända mäns etablering och inkludering. Totalt 100 män har svarat på den enkät som tagits fram. Kartläggningen var ett sätt att synliggöra mäns behov avseende integration, då förvaltningen redan erbjuder aktiviteter som riktar sig enbart till nyanlända kvinnor. Analys av svaren visar att männens behov tillgodoses genom de insatser och aktiviteter som förvaltningen erbjuder. Förvaltningen erbjuder också bostadsvägledning för att förbättra möjligheten för nyanlända att etablera sig på bostadsmarknaden.

Arbetet med att identifiera mötesplatser för nyanlända och etablerade svenskar har också

fortsatt. Arbetet visar att upplevelsen är att det finns få platser där etablerade och nyanlända svenskar kan mötas. Förvaltningens medborgarinformatörer fortsätter sitt arbete med att marknadsföra aktiviteter och stöd som erbjuds från aktörer som riktar sig till nyanlända och etablerade svenskar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	20,5 %	22,3 %	18,7 %	24,6 %	24 %	24 %	VB 2024
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				83 %	84 %	Tas fram av nämnd	2024
Analys Indikatorn utgår. Frågan är inte ställd i årets brukarundersökning.							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	78 %	80 %	75 %	89 %	95 %	Tas fram av nämnd	2024
Analys Utfallet har försämrats sedan föregående år, men ligger en procentenhet över stadens snitt. Inom målgruppen finns individer som upplever ett stigma i samhället kring just psykisk ohälsa vilket kan avspeglas i enkätsvaren. Arbetet med bemötandefrågor fortsätter. Verksamheterna i egen regi har bland annat genomfört en utbildning i ESL (Ett Självständigt Liv), implementering har pågått under året och fortsätter även att pågå under nästkommande år. Verksamheterna är även HBTQI-certifierade och det finns utsedda HBTQI-ansvariga inom varje enhet som ansvarar för att arbetet med diskrimineringsfrågor hålls levande. Utfallet för män uppgår till 80 procent och för kvinnor till 75 procent. Detta kan spegla samhället i stort där kvinnor i högre grad upplever diskriminering än män. Verksamheten arbetar med bemötandefrågor samt att möta varje enskilds individuella behov likställigt oavsett kön. Genom arbetet utifrån ovanstående åtgärdsplan kan även jämställdhetsfrågor fångas upp.							
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	83 %	89 %	81 %	83 %	80 %	2024
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	86 %	85 %	87 %	90 %	90 %	2024
Analys Utfallet ligger 3 procentenheter under stadens snitt. Resultatet har försämrats med 2 procentenheter sedan föregående år. En orsak kan vara att det inom vissa verksamheter har flyttat in flera nya brukare under året där personalen arbetat för att etablera en god relation och skapa rutiner utifrån den enskildes önskemål vilket kan ta tid. Inom daglig verksamhet i egen regi har utfallet försämrats de senaste tre mätningarna. Verksamheten ser detta som ett resultat av det arbetet som gjorts för att öka brukarnas kunskap om deras rättigheter. Verksamheten ser det som något positivt att fler och fler deltagare inte av ren vana svarar att allt alltid är bra. Arbetet fortsätter för att öka brukarens positiva upplevelser av bemötande genom att ha en dialog med brukarna om vad som är ett gott bemötande. Detta ger underlag för att kunna stärka medarbetarnas kunskaper inom området. Arbetet fortsätter också med att öka kunskaperna om rätten till kommunikation. Kommunikationsstödet KomBo (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet) sprids även inom grupp- och servicebostäder. Nyanställda medarbetare genomför grundutbildning i							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
det "Pedagogiska ramverket" som ger en grundkompetens gällande olika typer av funktionsnedsättningar, tydliggörande pedagogik och bemötande.							
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	82 %	81 %	83 %	80 %	79 %	2024
   Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk, socialpsykiatri, våld i nära relation)	84,62 %	80 %	100 %		85 %	85 %	2024
Analys Utfallet bygger på resultatet från målgrupperna vuxna missbruk, socialpsykiatri och våld i nära relation. Inom socialpsykiatri har endast en person besvarat enkäten och relationsvårdscenter sydväst har inte fått något utfall. Totalt har 13 personer besvarat enkäten varav 11 personer uppger att deras situation har förbättrats utifrån det stöd/insatser de har fått. En satsning för att höja svarsfrekvensen kommer att göras under 2025.							
   Andel placerade barn som når målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik, och engelska i grundskolan	60,87	52 %	71,43 %	59,46	75 %	75 %	VB 2024
Analys Indikatoren avser placerade barn i grundskola. Utfallet innebär en minskning från föregående mätning i tertiäl 2 som visade 65 procent men en marginell höjning från verksamhetsberättelsen 2023. Anledningen till att utfallet i indikatorn har sjunkit är att fler barn i gruppen för mätningen är placerade vid HVB under perioden jämfört med föregående mätperiod, tio barn jämfört med tidigare fyra. Av dessa barn är det fyra som ingick i tidigare mätning i år. För de barn som är placerade i familjehem fortgår arbetet med att motverka sammanbrott i familjehemmet för en vård utan avbrott. Följande åtgärder genomförs: <ul style="list-style-type: none"> • Skolcoach tillsätts till de barn som har underkänt och framförallt till dem som inte nås av insatsen Skolfam. • Fortsatt arbete med stabilitet av vården för de familjehemsplacerade barnen vilket kommer ge resultat på både kort och lång sikt för skolmålen. För barn placerade i HVB och liknande vårdformer fortsätter samarbetet med skola och vårdgivare för individuella åtgärdsplaner och anpassningar för att skapa stabilitet och möjliggöra för de enskilda placerade barnen att nå målen i grundskolans kärnämnen. Samverkan går under förkortningen SAMS. Utfallet visar att de placerade flickorna i signifikant högre grad än pojkarna uppnår målen i skolämnena. Detta följer skolverkets nationella statistik vilken framhåller att flickorna i slutet av årskurs nio har bättre skolresultat än pojkarna, vilket är en faktor som inte kan bortses från gällande placerade barn.							
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	71,17			70,38	80 %	Tas fram av nämnd	VB 2024
Analys Andelen barn som blivit delaktigt och fått återkoppling har succesivt stigit under de senaste åren. Inom funktionshinderområdet är återkoppling i anslutning till avslutad utredning ett tydligt utvecklingsområde. Det finns en tendens av att graden av delaktighet och återkoppling blir högre ju äldre barnet är. För att öka de yngre barnens delaktighet och återkoppling kommer berörda enheter fortsätta påbörjad utveckling och implementering av arbetssätt.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
   Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	76 %	69 %	83 %	86 %	80 %	Tas fram av nämnd	2024
<p>Analys</p> <p>Utfallet bygger på brukarenkätens fråga "Känner du dig trygg med personalen hemma?". Resultatet har försämrats sedan föregående års mätning men ligger på samma nivå som staden totalt. Under våren drabbades stadsdelsområdet av flera allvarliga händelser som fick omfattande medial uppmärksamhet vilket kan ha påverkat brukarens upplevelse av trygghet i sitt boende. Inom vissa verksamheter har det även under de senaste två åren uppmärksammats en ökning av antalet brukare som utnyttjas av kriminella för att begå brott vilket kan påverka upplevelsen av trygghet i boendet. Personalen arbetar för att etablera en god relation och skapa rutiner utifrån den enskildes önskemål vilket kan ta tid i samband med att nya brukare flyttar in.</p> <p>Personalens bemötande kan kopplas samman med brukarens upplevelse av trygghet. För att öka brukarens positiva upplevelser av bemötande fortsätter arbetet med att öka kunskaperna om rätten till kommunikation och att sprida kommunikationsstödet KomBo (kommunikationsstöd i boende och daglig verksamhet) till fler verksamheter. Nyanställda medarbetare genomför grundutbildning i det "Pedagogiska ramverket" som ger en grundkompetens gällande olika typer av funktionsnedsättningar, tydliggörande pedagogik och bemötande.</p> <p>Utfallet visar att fler kvinnor upplever trygghet än män. Detta speglar inte samhället i stort där kvinnor generellt upplever en större otrygghet än män. I årets brukarundersökning finns även skillnader mellan könen avseende upplevelsen av nöjdhet, där kvinnor är nöjda i högre grad än män, vilket skulle kunna kopplas till upplevelsen av trygghet.</p> <p>Verksamheten arbetar med bemötandefrågor samt att möta varje enskilds individuella behov likställigt oavsett kön. Genom arbetet utifrån ovanstående åtgärdsplan kan även jämställdhetsfrågor fångas upp.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden och äldrenämnden ska stödja stadsdelsnämnderna att i dialog med regionen implementera gemensamma system för genomförande och uppföljning av SIP	2024-01-01	2024-12-31	
<p>Analys</p> <p>Aktiviteten är försenad. Socialnämndens analys:</p> <p>"Det gemensamma system som staden i dagsläget har tillsammans med regionen där möjlighet finns att registrera och följa antal SIP är Lifecare SP. Stadens implementering är beroende av att det fattas ett gemensamt beslut i länet om att Lifecare SP ska användas för att genomföra SIP utanför utskrivningsprocessen. Socialnämnden följer och deltar i det arbete som pågår på länsnivå. Socialnämnden samarbetar med äldrenämnden, stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret med att ta fram ett stödmaterial till verksamheterna samt riktad information till den enskilde för att förenkla och öka användandet av säkra digitala möten vid SIP."</p>			

Nämndmål: Skärholmen ger stöd och omsorg där behoven är som störst

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Förebyggande och tidiga insatser för att stödja barn i riskzon och motverka destruktivt beteende
- Främjande av barn och ungas hälsa
- Arbetet för att förbättra hälsan för målgruppen inom LSS och socialpsykiatri genom att

främja motion och rörelse

- Påbörja förberedande arbete med omställning utifrån kommande förändringar för socialtjänsten
- Arbetet med etablering och inkludering i samhället för nyanlända och andra målgrupper med liknande behov

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andelen personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten är på en fortsatt hög nivå.

Fler placerade barn i skolåldern klarar målen i svenska/svenska som andraspråk, matematik och engelska i grundskolan i relation till föregående år.

Andelen brukare som är nöjda med sin insats ligger på en fortsatt hög nivå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker budgetjustering inom området demokrati och mänskliga rättigheter för arbetet med att stärka personer med olika former av funktionsnedsättningars delaktighet och möjlighet att kunna påverka i samhället i stort samt att höja valdeltagandet för målgruppen.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för tre av sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålen för tre indikatorer har uppnåtts delvis
- att underliggande nämndmål har uppfyllts
- att KF:s aktivitet och arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Nöjda och trygga äldre

Delaktighet

Förvaltningen arbetar för att äldre ska vara delaktiga och kunna påverka sin vardag. En särskild satsning har gjorts inom hemtjänsten kallad "hemtjänstens år" där bland annat framtagande av informationsmaterial till brukarna har genomförts. Processer samt hantering av synpunkter och klagomål har även utvecklats. Hemtjänstens rutiner har uppdaterats och implementering av uppdateringarna pågår. Ett samarbete med stödverksamheten har inletts och informationsmaterial om vad som händer på träffpunkterna finns nu också hos

hemtjänsten för att medarbetare ska kunna tipsa sina hemtjänstkunder om aktiviteterna. Hemtjänsten har även påbörjat ett nytt arbetssätt där planeraren ihop med personal utför första hembesöket hos brukaren för att fånga upp önskemål om hur insatserna ska utföras. Åtgärderna förväntas öka brukarnas upplevelse av delaktighet och att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten.

Förvaltningens äldrefältare och stödverksamhet har under året arrangerat utbildningar för seniorer på teman som exempelvis "planera din framtid", "planera din vardag" och "planera din ekonomi". Utbildningarna har skett i samarbete med extern jurist, konsumentvägledare samt budget- och skuldrådgivare med flera.

Trygghet

Olika utbildningssatsningar har genomförts under året som förväntas öka tryggheten hos brukare inom vård- och omsorgsboende och hemtjänst. En språkutvecklingsinsats i samarbete med utbildningsförvaltningen har genomförts för 24 utvalda medarbetare. Medarbetarna har fått möjlighet att utveckla sina kunskaper i svenska språket med fokus på kunskaper som behövs i det dagliga arbetet. Återkopplingen från medarbetarna har varit positiv.

Vård- och omsorgsboende har utbildat medarbetare i palliativ vård, vilket förhoppningsvis leder till ökad trygghet för boende som befinner sig i livets slutskede och även för deras anhöriga. Utbildning har också skett inom områdena bemötande av personer med utåtagerande beteende inom demensområdet samt motiverande samtal med personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt. Ett fåtal undersköterskor har även påbörjat utbildning till Silviasystrar vid Sophiahemmets högskola.

Samtliga utförarverksamheter (vård- och omsorgsboende, hemtjänst, dagverksamhet, aktivitetscenter och stödverksamhet) är Silviahemscertifierade vilket innebär att alla medarbetare har utbildats inom demensområdet av Silviahemmet. Beställarenheten med inriktning äldre likaså. För att verksamheterna ska få behålla sina certifikat, samt att kompetensen inom demensområdet bibehålls, har nyanställda medarbetare utbildats under året. Beställarenheten har under året fördjupat sig inom området våld mot äldre.

"Demenscentrum"

Förvaltningen har sedan tidigare påbörjat en satsning för att inrätta ett "demenscentrum" i Sättra vård- och omsorgsboende. Syftet med ett "demenscentrum" är att sprida kompetens och ge vägledning samt att bidra till stärkt kvalitet inom demensområdet. Beslut har tagits under året om att bredda projektet till att omfatta alla äldre och inte endast personer med demenssjukdom. Under våren genomfördes samtalsgrupper med seniorer för att inhämta tankar och idéer. Frågan utreds nu vidare för en mer samlad bild över det övergripande behovet hos äldre skärholmsbor. Förvaltningen inväntar även vad nya socialtjänstlagen kommer att innebära för förändringar.

Under året har "tryggt mottagande" (äldre personer som har behov extra stödinsatser av särskild hemtjänstpersonal under några veckor efter hemkomsten från sjukhus) införts inom hemtjänst i egen regi. Insatsen har tidigare köpts av Hägersten-Älvsjös stadsdelsförvaltning. Syftet med uppstart i egen regi är att få en bättre kvalitet och rådighet över insatserna med ett

säkrare resultat.

Samverkan

Beställarenheten och hemtjänstenheten har deltagit i ett STEG-projekt tillsammans med primärvårdsrehab i Skärholmen. Projektet, som är länsövergripande, drivs av Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum och syftar till en ökad kommunikation och samverkan mellan berörda aktörer avseende äldre personers egenvård. i Skärholmen. Projektet, som är länsövergripande, drivs av Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum och syftar till en ökad kommunikation och samverkan mellan berörda aktörer avseende äldre personers egenvård.

Aktiviteter inom vård- och omsorgsboende, mötesplatser och träffpunkter

Under sommaren anordnade Sätra vård- och omsorgsboende en eftermiddag i cirkusens tecken för sina brukare. Aktiviteten innehöll fiskedamm, lotteri och musik och det bjöds på popcorn, sockervadd och munkar. Brukarna fick på så vis möjlighet att med hjälp av exempelvis smak och lukt aktivera kropp, sinne och själ på olika sätt. Sätra vård- och omsorgsboende har även anordnat en fest med italienskt tema. Där bjöds brukarna på vedugnspizza från en foodtruck.

Aktivitetscenter har anordnat veckovis återkommande aktiviteter som exempelvis tipspromenad, bingo och gymnastik samt månadsspecifika aktiviteter som föreläsningar, gemensam lunch och musikunderhållning. Under sommaren har verksamheten även arrangerat en kryssning för seniorer genom Stockholms skärgård med mat, dans och musik.

Tidigare mätningar har visat att förebyggande insatser, bland annat anhörigstöd samt öppna träffpunkter, främst nyttjas av kvinnor. Arbete pågår därmed för att utveckla fler aktiviteter som också efterfrågas av män. Verksamheten har lagt om programmet för att det ska vara mer könsneutralt och på så vis även locka fler män. Verksamhetens hälsopedagog har också startat upp grupper riktade till män.

Uppsökande verksamhet

Under våren har studenter från Kungliga Tekniska Högskolan, som deltar i Openlabs tvärvetenskapliga masterkurs ”Innovationer för samhällsutmaningar”, bedrivit ett projekt med äldreomsorgens uppsökande verksamhet för att titta på äldre och ensamhet. Målet var att utveckla tillgängliga och inkluderande lösningar för att koppla samman äldre med möjligheter till ett aktivt åldrande. Projektet är nu avslutat och en färdig metod har överlämnats till förvaltningen. Förslaget innefattar ett odlingsprojekt som syftar till ökat socialt sammanhang för målgruppen.

Under sommaren har förvaltningen tagit emot ungdomar som i sitt feriearbete provat på jobbet som äldrefältare. Syftet var att ge ungdomarna ökad förståelse för yngre och äldres likheter, förutsättningar och erfarenheter. Ungdomarna deltog vid bland annat i firande av ”lilla midsommar” i samarbete med Svenska kyrkan samt under pop up-träffar för seniorer i förvaltningens hubb under sommaren.

Förvaltningen har tidigare tagit fram en informationsbroschyr som riktar sig till seniorer inom stadsdelsområdet. I broschyren finns bland annat information om verksamheter inom kultur- och hälsoområdet, träffpunkter, anhörigstöd med mera. Under året har en kompletterande broschyr tagits fram med information om kommande aktiviteter och träffpunkter.

Satsningen *Matlyftet* med syfte att motverka undernäring och social isolering bland äldre har pågått under året. Hemtjänsten i egen regi har genomfört "lunch i gemenskap" i restaurangmiljö för brukare. I samband med detta har även olika former av underhållning ägt rum. Stödverksamheten har anordnat frukostverksamhet för seniorer samt även arrangerat existentiella samtal som avslutats med lunch inom ramen för satsningen.

Under hösten invigdes hemtjänstens nya lokaler. Besökarna bjöds på tilltugg och dryck, sång och musik samt rundtur i lokalerna och möjlighet att prata med medarbetarna som berättade mer om verksamheten.

Digitalt stöd

Under fem tillfällen i somras anordnade förvaltningen i samarbete med *Unga IT-utbildare* (program och sommarjobb för ungdomar i Stockholms stad som anordnas av Rookie Startups), IT-utbildning för seniorer. Syftet med utbildningen var att minska det digitala utanförskapet genom att låta ungdomar utbilda, hjälpa och vägleda äldre i det digitala landskapet. Utbildningen bestod bland annat av personlig hjälp med IT- och teknikfrågor, hur bedrägeribrott kan undvikas samt information om vanligt förekommande webbtjänster. På aktivitetscenter erbjuds även drop-in-tider varje vecka där seniorer kan få IT-hjälp. Kurser hålls även inom området datasäkerhet.

Myndighetsutövning

I syfte att säkerställa att den enskildes behov blir tillgodosedda och att de beviljade insatserna utförs med god kvalitet har beställarenheten fokuserat extra på individuppföljningar och uppnått ett gott resultat.

Äldrevänlig stad

Förvaltningens arbete har fortgått i enlighet med stadens handlingsplan för en äldrevänlig stad.

Inom ramen för handlingsplanen har förvaltningens äldrefältare bland annat genomfört en hälsosatsning tillsammans med Skärholmens sim- och idrottshall där seniorer bjudits in till promenad varvad med träning. Förvaltningens äldrefältare har även deltagit vid trygghetsvandringar som förvaltningen arrangerar i samarbete med polisen.

För att bryta social isolering finns mötesplatser och träffpunkter inom stadsdelsområdet där seniorer är välkomna att delta i olika aktiviteter i social samvaro med andra. Under året har medarbetarna kompetenshöjts inom området hälsa hos äldre för att kunna arbeta på ett mer hälsofrämjande sätt gentemot målgruppen.

Förvaltningen har anordnat de årliga seniordagarna där besökarna erbjöds att delta i olika aktiviteter och där förvaltningen samtidigt hade möjlighet att nå ut med information om sina verksamheter. I syfte att motverka det digitala utanförskapet bland äldre har förvaltningen anordnat IT-utbildning för seniorer och erbjudit drop-in-tider för IT-hjälp.

Inom ramen för förvaltningens arbete med att ta emot ferieungdomar, satsningen *Matlyftet* samt arbetet med platsaktivering arrangerade förvaltningen, tillsammans med ferieungdomar, evenemang på tre torg under höstlovet. Besökarna bjöds på mat, kultur, pyssel och musik.

Förvaltningen tar hänsyn till handlingsplanen för Äldrevänlig stad när stadsmiljön utvecklas.

Det finns flera exempel på åtgärder som går i linje med handlingsplanen såsom karteringen av hur trädplantering ska ske för att öka krontäckningsgraden och ge skugga i området. Räckan och kantsten har anlagts på två platser i Vårberg. Ett utegym har även anlagts i kvartersparken Idleken. Gymmets redskap är utvalda för att fungera för användare med olika fysiska förutsättningar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nöjda omsorgstagare	83 %	89 %	80 %		82 %	82 %	2024
<p>Analys</p> <p>Det är en skillnad mellan kvinnor och mäns nöjdhet. Resultatet baseras på brukarundersökningar inom dagverksamhet, hemtjänst samt vård- och omsorgsboende. Inom både hemtjänst och vård- och omsorgsboende är män nöjdare än kvinnor. Inom dagverksamhet är svarsfrekvensen så låg att det inte går att ta fram könsfördelad statistik.</p> <p>Män på vård- och omsorgsboende som svarat på enkäten skattar i högre utsträckning än kvinnor sitt hälsotillstånd som "mycket gott/ganska gott". Det är fler kvinnor än män som rapporterar att de har besvär av oro, ångslan eller ångest. En möjlig förklaring till utfallet skulle kunna vara att ett försämrat hälsotillstånd påverkar nöjdheten negativt.</p> <p>Inom hemtjänsten är det i högre utsträckning kvinnor än män som skattar sitt hälsotillstånd som "mycket gott/ganska gott". Utfallet är samma mellan könen som rapporterar att de har besvär av oro, ångslan eller ångest. Det är fler kvinnor än män som bor ensamma och som besväras av ensamhet. En möjlig förklaring till utfallet skulle kunna vara att ensamhet påverkar nöjdheten negativt. Resultatet från brukarundersökningen visar att kvinnor generellt är mindre nöjda än män inom områden såsom exempelvis att påverka hur hjälpen utförs, påverka vilka tider personalen kommer samt hur arbetsuppgifterna utförs. Enheterna är Silviahemscertifierade vilket innebär att medarbetarna bland annat utbildas i att arbeta personcentrerat och att alla som är beviljade insatser, oavsett kön/könsidentitet, etnicitet eller sexuell läggning, blir bemötta på ett bra sätt.</p>							
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	80 %	83 %	79 %	82 %	87 %	87 %	2024
<p>Analys</p> <p>Resultatet har försämrats med 2 procentenheter sedan 2023 och är 5 procentenheter lägre än för staden totalt. Orsaker som kan ha påverkat utfallet är bristande kommunikation mellan personal och brukare vilket kan leda till att brukaren inte upplever sig delaktig eller har tillräckligt utrymme att uttrycka sina önskemål. Detta kan skapa en känsla av att inte ha inflytande över hur hjälpen utförs. Det kan även finnas otydliga förväntningar hos brukare och anhöriga kring vilka insatser som kan individanpassas vilket kan leda till missnöje och upplevelse av att omsorgen inte motsvarar behovet.</p> <p>Genomförandeplanen är ett viktigt instrument för att dokumentera och tydliggöra hur den enskilde görs delaktig i hur hjälpen utförs. Hemtjänsten i egen regi fortsätter att utveckla genomförandeplanen som ett viktigt arbetssätt för att skapa delaktighet i insatserna. En god dokumentation, där även ändringar i preferenser kommuniceras mellan medarbetarna, ökar också möjligheten för att den enskildes önskemål tas tillvara direkt. Hemtjänsten planerar även att utveckla arbetet med att informera brukare och anhöriga om vilka delar av omsorgen som kan individanpassas och vilka som inte kan det, för att minska missförstånd och justera förväntningar.</p> <p>Bland de brukare som har hemtjänst är det fler kvinnor än män som bor ensamma och som besväras av ensamhet. En möjlig förklaring till skillnaden mellan kvinnor och mäns upplevelse kan vara att ensamhet påverkar upplevelsen av hemtjänsten negativt. Resultatet från brukarundersökningen visar att kvinnor generellt är mindre nöjda med insatsen än män samt exempelvis även med möjligheten att påverka vilka tider personalen kommer samt hur arbetsuppgifterna utförs.</p> <p>Enheten är Silviahemscertifierad vilket innebär att medarbetarna bland annat utbildas i att arbeta personcentrerat och att alla som är beviljade insatser, oavsett kön/könsidentitet, etnicitet eller sexuell läggning, blir bemötta på ett bra sätt.</p>							
   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	67 %	67 %	67 %	75 %	79 %	79 %	2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Utfallet ligger 12 procentenheter under stadens snitt. Resultatet har försämrats med 8 procentenheter sedan senaste undersökningen 2023. Undersökningen besvaras av brukare som förvaltningen har fattat beslut om. Det innebär att det även är brukare som bor på vård- och omsorgsboende utanför stadsdelsområdet, där avdelningen köper plats, som har besvarat enkäten. För stadsdelsområdets vård- och omsorgsboende i egen regi är utfallet 91 procent och för de privata vård- och omsorgsboendena inom stadsdelsområdet är utfallen 100 procent respektive 73 procent.							
Verksamheterna i egen regi är Silviahemscertifierade och fortsätter att arbeta med de fyra hörnstenarna i Silviahemmets vårdfilosofi: <i>symtomkontroll, anhörigstöd, teamarbete</i> samt <i>kommunikation och relation</i> . Välkomstsamtal används även som en metod för att fånga upp frågeställningar och att informera om verksamheten. Genom individuppföljningen fångar biståndshandläggare upp åsikter från de brukare som bor på vård- och omsorgsboenden som är belägna inom andra stadsdelsområden.							
 	Andel sjuksköterskor inom särskilda boenden	0,07			0,04	Tas fram av nämnd	2024
 	Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	82		75	67 %	67 %	2024
Analys							
Könsuppdelad statistik saknas på nämndnivå.							
 	Antal personal en hemtjänstagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	9,86		9,3	9	Max 10 personer	2024
Analys							
Nämndens årsmål uppnås delvis på grund av en hög ambitionsnivå, men ligger under KF:s årsmål om max 10 personer. Stadens snitt ligger på 12,11 personer.							
Verksamheten fortsätter att arbeta för att förbättra personalkontinuiteten genom att effektivisera planeringen. Detta görs bland annat genom att arbeta med områdesindelning och arbetslag.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda om, och i så fall hur, uppföljningen av äldreboende som är upphandlade inom stadens LOV-avtal, kan överföras från stadsdelsnämnderna till äldrenämnden	2024-01-01	2024-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att införa ramtid fullt ut	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Äldre i Skärholmen får en god omsorg och är trygga

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Omstart av tidigare planerad satsning att utveckla Sätra vård- och omsorgsboende till ett

"demenscentrum"

- Arbetet för att äldre ska uppleva att de kan vara delaktiga och påverka sin vardag

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andelen nöjda omsorgstagare ligger på en fortsatt hög nivå.

Personalkontinuiteten inom hemtjänsten ligger på en fortsatt hög nivå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen söker medel från Äldreförvaltningen gällande matlyftet.	2024-01-01	2024-12-31	
✓ Förvaltningen söker medel för Silviahems-certifiering (utbildning för nyanställda medarbetare) samt specialistutbildning till Silviasyster för undersköterskor från kompetensutvecklingssatsningen.	2024-01-01	2024-12-31	
✓ Förvaltningen söker vikarieersättning för Silviahemsutbildningar från kompetensutvecklingssatsningen.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på:

- att årsmålen för två av fem underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålen för tre indikatorer har uppnåtts delvis
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts

Kultur, idrott och fritid i stads- och parkmiljö

Förvaltningen arbetar för att barn och unga ska kunna utöva kultur och idrott både spontant och inom förvaltningens öppna verksamheter samt genom samarbete med andra aktörer. I stads- och parkmiljö har ett antal satsningar genomförts under året:

- En cirkusföreställning och tre musikföreställningar för barn i åldrarna 0-12 år. Föreställningarna var kostnadsfria och framförts under sommaren i anslutning till parklekar och plaskdammar över hela stadsdelsområdet.
- Utomhus bio för barn och vuxna under tre söndagar i augusti och september i tunneln under Skärholmsvägen vid Skärholmens centrum. Biovisningarna var kostnadsfria och båda barn- och vuxenfilmer visades. Totalt kom drygt 650 personer.

- Konsertserien FOLK på gården genomfördes i samtliga fyra stadsdelar under juni och augusti. Totalt kom 2395 personer till de tio konserterna, i genomsnitt 239 personer per konserttillfälle.
- Skridskobana av syntetisk is anlagd på Bredholmstorget i Skärholmen. Skridskobanan kom till genom ett samarbete mellan förvaltningen, Stockholmshem, SISAB, idrottsförvaltningen och trafikförvaltningen. Skridskobanan kommer finnas kvar till februari 2025. Om den uppskattas av stadsdelsområdets invånare, kommer förvaltningen under 2025 att utreda om den kan återkomma under kommande vintersäsonger. Fritidsbanken som ligger nära Bredholmstorget lånar ut skridskor och hjälmar.
- Löparakademin anordnade i maj Skärholmsloppet, ett löplopp i centrala Skärholmen där 2500 deltagare, varav cirka 2000 barn och ungdomar, deltog utan kostnad. Löparakademin har också anordnat två tioveckorsprogram som totalt cirka 70 ungdomar i åldern 13-16 år från stadsdelsområdet deltagit i. I programmet har deltagarna löptränat två gånger per vecka och haft en heldags workshop en dag varannan helg under programtiden. Löparakademin utvärdering från höstens program visade att 98,2 procent av deltagarna var nöjda med programmet i sin helhet, 92,1 procent vill fortsätta träna efter programmets slut och 90,2 procent svarade att de fått bättre självförtroende sedan de började träna med Löparakademin.

Fritidsbanken

I slutet av oktober öppnade Fritidsbanken för utlån av sport- och friluftskartiklar.

Fritidsbankens syfte är att möjliggöra för invånare i stadsdelsområdet att kunna delta i friluft- och idrottsaktiviteter, både på egen hand och inom ramen för föreningslivet. Utrustning lånas ut utan kostnad. Fritidsbanken fungerar på så sätt som en viktig möjliggörare för skärholmsborna att kunna ha tillgång till ett rikt idrotts- och föreningsliv. Insamlingen av fritidsartiklar fortsätter och är en löpande del av verksamheten.

Innan invigningen av Fritidsbanken erbjöds tillfällig utlåning av sport- och fritidsartiklar i samband med platsaktiveringar. Under sommaren var Fritidsbanken vid Sättrastrandsbadet och erbjöd gratis utlåning av utrustning, till exempel kanoter. Fritidsbanken har också varit med på platsaktiveringar i Sättra och Skärholmen, samt deltagit vid Sättras skolans dag. Samarbete med förvaltningens äldrefältare har resulterat i att seniorer en gång i veckan under vintern har kunnat spela pingis inne i butiken. Under vintern har flera skolor i stadsdelsområdet lånat skridskor till sina elever i samband med friluftsdagar.

Totalt har mer än 4500 artiklar lånats ut från april fram till årets slut.

Kultur, idrott och fritid för barn och unga

Öppna verksamheter

Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med föreningar och kulturaktörer såsom Scouterna, Samhällsmatchen, Löparakademin och Kulturskolan. Verksamhetens samverkansarbete med externa aktörer har bidragit till nya aktiviteter för besökare.

Samhällsmatchen erbjuder besökarna möjlighet att gå på fotbollsmatcher och prova på att spela fotboll varje fredag. Samarbete med Riksidrottsförbundet har resulterat i att barn och ungdomar under lov har erbjudits möjlighet att prova nya sporter som fäktning och taekwondo. I samverkan med kulturförvaltningen har även 15 ungdomar deltagit vid seglarkollo under sommaren.

Under året har även en ny verksamhet planerats i samverkan med kulturförvaltningen. I början av 2025 invigs Skärholmens nya fritidsgård som ska bedrivas tillsammans med Kulturhuset, Stadsteatern i Skärholmen.

Det har pågått ett internt samarbete under året för att ta fram en handlingsplan för utveckling av kulturverksamhet i förvaltningens öppna fritidsverksamheter.

Arbetet med att ta fram ett ramverk för etablering av ett nätverk mellan aktörer som driver kulturverksamhet för unga i stadsdelsområdet har fortsatt. Förvaltningen har under året kartlagt behov av ett sådant nätverk hos stadens aktörer. Kartläggningen visar att många kulturaktörer vill samverka mer med stadens öppna fritidsverksamheter.

Förskolan

Flera av förskolorna erbjuder kapprumsbibliotek i samarbete med Skärholmens bibliotek. Det innebär att familjer kan låna hem bokpåsar direkt från förskolan. Förskolan informerar biblioteken om vilka familjernas språk och böcker på de språken finns tillgängliga i kapprumsbiblioteket. Förskolorna beskriver att biblioteken är uppskattade av både barn och vuxna och bidrar till en samverkan med hemmen.

Förskolan är en mötesplats för både det svenska kulturarvet och världens kultur. En del av kulturarvet är att överföra traditioner. Att känna till de vanligaste svenska och mångkulturella traditionerna och ha en förståelse för varför och hur traditioner firas blir en trygghet in i det svenska samhället. Att arbeta med traditioner i utbildningen blir därför också ett viktigt demokratiarbete. För att alla barn ska få en likvärdig utbildning kring traditioner har avdelningen arbetat fram ett gemensamt traditionsdokument. Där beskrivs vilka dagar under året som ska uppmärksammas eller firas i förskolan. Svenska traditioner, minoriteternas högtidsdagar och högtider inom de stora världsreligionerna är en del av det som ska uppmärksammas och firas med både aktiviteter, musik och mat.

Under sommaren besökte förskolorna parkteaterns föreställningar som genomfördes i stadsdelsområdet. Föreställningarna var mycket uppskattade inslag i sommarförskolan.

Barn i stadsdelsområdets förskolor har både under våren och under hösten fått del av professionella kulturaktiviteter inom ramen för Kulan-premien, där två olika föreställningar för 3-4-åringar respektive 5-6-åringar har erbjudits, samt ett sångprogram för 1-3-åringar. 4- och 5-åringarna erbjöds under hösten en interaktiv dansföreställning, där barn och pedagoger deltog i föreställningen tillsammans med tre professionella dansare.

Kultur och fritid för personer med funktionsnedsättning

För andra året i rad arrangerade utförarverksamheterna i egen regi en festival för personer med funktionsnedsättning (Häng med-festivalen). Festivalen innehöll olika typer av kultur- och hälsofrämjande aktiviteter, men också information från valmyndigheten och valnämnden.

Stadens fritidsutvecklare fanns även på plats för att ge stöd i att hitta passande aktiviteter.

Inom LSS-bostäder har flera brukare haft som önskemål att genomföra större evenemang gemensamt med andra verksamheter. Med anledning av detta har enheterna arrangerat både en halloweenfest och julfest. Några gruppboende har även varit iväg på en dagsutflykt till Kolmårdens djurpark, en dagskryssning samt en fiskeresor.

Särskilt boende inom socialpsykiatri inledde ett samarbete med Balettakademien under 2023 som har pågått under tre terminer. En danspedagog har regelbundet besökt boendet och hållit i dans som anpassats för att passa målgruppen. Syftet med projektet har varit att främja en bättre hälsa för brukarna genom rörelse och dans. Verksamheten har fått en positiv återkoppling från brukarna.

Kultur och fritid för äldre

Under sommaren anordnade Sätra vård- och omsorgsboende en eftermiddag i cirkusens tecken för sina brukare. Aktiviteten innehöll fiskedamm, lotteri samt musik och det bjöds på popcorn, sockervadd och munkar. Brukarna fick på så vis möjlighet att med hjälp av exempelvis smak och lukt aktivera kropp, sinne och själ på olika sätt. Sätra vård- och omsorgsboende har även anordnat en fest med italienskt tema. Där bjöds brukarna bland annat på vedugnspizza från en foodtruck.

Förvaltningens aktivitetscenter har anordnat veckovis återkommande aktiviteter som exempelvis tipspromenad, bingo och gymnastik samt månadsspecifika aktiviteter som föreläsningar, gemensam lunch och musikunderhållning. Under sommaren har avdelningen även arrangerat en kryssning genom Stockholms skärgård med mat, dans och musik för seniorer.

Under hösten har förvaltningen anordnat de årliga seniordagarna. Under dessa dagar hade besökarna möjlighet att delta i olika aktiviteter såsom dans, motion, mat, samhällsinformation, uppträdanden och föredrag. Seniordagarna är ett av flera samarbeten som Stödverksamheten och den uppsökande verksamheten haft för målgruppen äldre under det gångna året. Dagarna har bidragit till nya besökare hos Stödverksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	73	81 %	66 %	74	75 %	75 %	2024
Analys Indikatoren bygger på frågan "På min fritid, efter skolan, så idrottar eller motionerar jag minst två gånger per vecka", från skolenkäten som går till ungdomar i årskurs 5 och 8 i grundskolan. Utfallet är en procentenhet lägre än vid föregående års mätning. Utfallet har legat mellan 69 procent och 74 procent sedan 2021. Ungdomar i stadsdelsområdet deltar i idrottsaktiviteter på fritiden i lägre utsträckning än ungdomar i staden som helhet. Generellt deltar unga från familjer med större ekonomiska resurser i föreningsanknutna idrottsaktiviteter medan unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar. Fritids- och ungdomsgårdar har en viktig roll att spela för att jämna ut villkoren för ungas fritidssituation. (Källa: Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar). Det är en skillnad i utfallet mellan flickor och pojkar. Skillnaden är större än i staden totalt. För flickor är utfallet 66 procent (staden totalt 84 procent) och för pojkar 81 procent (staden totalt 89 procent). Statistiken visar att ungefär var fjärde flicka slutar idrotta på sin fritid mellan årskurs fem och åtta. Det sker en minskning från 75 procent till 57 procent. För pojkar är det							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>omvända. Andelen pojkar som idrottar ökar med nio procentenheter mellan årskurs fem och åtta.</p> <p>Fritidsbanken är en viktig del i förvaltningens arbete med att främja barns deltagande i idrottsaktiviteter på fritiden. Genom att låna ut idrotts- och fritidsartiklar utan kostnad kan fler barn och unga i stadsdelsområdet delta i idrottsaktiviteter på sin fritid.</p> <p>Förvaltningens avtal med Löparakademien är också en del i arbetet med att öka andelen barn och unga som deltar i idrottsaktiviteter på sin fritid, både för de som deltar i program hos Löparakademien, och de som deltar i de lovaktiviteter som Löparakademien anordnar. Löparakademien har under året bland annat anordnat Skärholmsloppet med cirka 2000 deltagare, lovaktiviteter i samarbete med fritidsgårdarna och två 10-veckors löparkurser.</p> <p>Förvaltningens arbete med att erbjuda barn och unga en trygg, meningsfull och rik fritid inom ramen för arbetet med <i>Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid</i> har påbörjats under året, och fortsätter även under 2025.</p> <p>Fritidsgårds- och parkleksverksamheter erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer. Verksamheterna samverkar med olika aktörer både internt och externt för att utveckla innehållet i verksamheterna avseende idrottsaktiviteter. Exempelvis samverkar verksamheterna med idrottsförvaltningen kring utbud av idrottsaktiviteter under skolloven. Förvaltningen har även samverkan med Samhällsmatchen, som håller i fotbollsmatcher samt med Löparakademien, som erbjuder föreningsledd idrott i form av löpning inom ramen för fritidsverksamheten. Under året har implementeringen av utvecklingsplanen för fritidsgårdsverksamheten, som innehåller flera satsningar, fortlöp enligt plan.</p>								
 	Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	45 %	51 %	41 %	51 %	52 %	56 %	2024
<p>Analys</p> <p>Indikatoren bygger på resultat på frågan "På min fritid, efter skolan, deltar jag i kulturaktiviteter som jag tycker om" från skolenkäten som går till ungdomar i årskurs 5 och 8 i grundskolan. Frågan är således inte helt överensstämmande med indikatorn, då det i indikatorn inte specificeras att det ska vara kulturaktiviteter som barnen/den unge inte bara deltar i, utan också tycker om. Förvaltningen ser att det kan finnas en utmaning i hur frågan tolkas och vad barn och unga anser vara kulturaktiviteter. Utfallet har sjunkit med sex procentenheter jämfört med 2023.</p> <p>Mönstret i samtliga stadsdelsområden i staden är att andelen barn i årskurs fem som deltar i kulturaktiviteter är högre än i årskurs åtta, och skillnaden är större för flickor än för pojkar. I Skärholmens stadsdelsområde är det inte någon större skillnad mellan flickor och pojkar i årskurs fem (52 respektive 53 procent). Den stora skillnaden är i årskurs åtta där andelen flickor som deltar i kulturaktiviteter är 28 procent jämfört med 48 procent av pojkarna.</p> <p>Fritidsverksamheten har en viktig roll i att jämna ut villkoren för ungas fritidssituation. Generellt deltar barn och unga från familjer med större ekonomiska resurser i ledarledda kulturaktiviteter medan barn och unga i familjer med mindre ekonomiska resurser i högre grad deltar i öppen verksamhet såsom bibliotek och fritids- och ungdomsgårdar (Källa: Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar). Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med andra aktörer. Under året har en handlingsplan för utveckling av kulturverksamheten i förvaltningens öppna verksamheter tagits fram, där inriktningen för året är parklekar och fritidsgårdar. Förvaltningen har även tagit fram ett ramverk för etablering av ett nätverk mellan aktörer som driver kulturverksamhet för barn och unga i stadsdelsområdet, exempelvis med kulturskolan, bibliotek, stadsteatern, idrottsförvaltningen och förvaltningens fritidsverksamheter. Ett samarbete har pågått i en av fritidsgårdarna tillsammans med kulturskolan, där en kulturpedagog har bedrivit musikproduktion. Ett antal kostnadsfria aktiviteter har erbjudits i stadsdelsområdet såsom konsertserie med tio konserter och utomhusbio under sommaren.</p>								
 	Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	70 %	75 %	65 %	67 %	70 %	76 %	2024
 	Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	71 %	68 %	73 %	64 %	70 %	77 %	2024
 	Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	44 %	54 %	36 %	44 %	50 %	66 %	2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Indikatorn bygger på frågan "Är du medlem i en förening (tex idrottsförening, scouter, spelförening eller kulturförening)?", från skolenkäten som går till ungdomar i årskurs 5 och 8 i grundskolan.							
Resultatet är detsamma som för 2023. Av flickorna är 36 procent medlem i någon förening och av pojkarna är det 44 procent, att jämföra med staden som helhet där 60 procent av flickorna och 69 procent av pojkarna är medlem i en förening.							
Mellan årskurs fem och åtta sker en betydande minskning med 37 procentenheter (från 53 procent till 16 procent) för flickor, och en mindre minskning med 3 procentenheter för pojkar (från 55 procent till 52 procent). Detta innebär, om trenden fortsätter, att mer än två tredjedelar av alla flickor som i årskurs fem deltar i en förening, inte längre gör det i årskurs åtta. I staden som helhet är det en minskning från årskurs fem till årskurs åtta med 14 procentenheter för flickorna och för pojkar en minskning med fem procentenheter.							
Små inkomster, osäkra boendevillkor och föräldrars värderingar eller ovana vid föreningsformen - innebär att föreningslivet inte enskilt kan påverka deltagandet i föreningar på fritiden. Ytterligare utmaningar är föräldrars rädsla på grund av öppna drogscener och skjutningar som kan leda till att barn och ungdomar hålls hemma.							
För att öka barn och ungdomars intresse för föreningsledd idrott samverkar förvaltningen med idrottsföreningar i olika former. Långsiktigt arbetar förvaltningen utifrån <i>Handlingsplan för att stötta civilsamhället 2023-2026</i> . Fokus har 2024 legat på att inventera möjliga lokaler inom Stockholm stads verksamheter, som kan göras tillgängliga för föreningar nätverksträffar och samverkan. Vidare jobbar förvaltningen med att stödja marknadsföringen av de allmänna samlingslokaler som föreningar kan hyra, samt samordna minst en nätverksträff per år för civilsamhällets representanter.							
Förvaltningen har deltagit på planeringsmöten med lokala föreningar och Riksidrottsförbundet utifrån deras satsning "Inkluderande idrott, idrottssvaga områden". Områden som ingår i satsningen är de som polisen bedömt utsatta. Minst sju Skärholmsföreningar har under året haft extra verksamhet öppet för alla barn och ungdomar, exempelvis drop-in, lovverksamhet och sommarskola.							

Nämndmål: I Skärholmen har alla tillgång till ett rikt kultur, idrotts- och föreningsliv

● Uppfylles helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med kultur och idrott i det förebyggande arbetet för barn och unga

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden ökar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ansöker om budgetjustering inom området högtider och evenemangsdagar avseende konsertserie "FOLK på gården.	2024-01-01	2024-12-31	
✓ Förvaltningen ansöker om budgetjustering inom området högtider och evenemangsdagar avseende utökat antal stadsdelsdagar.	2024-01-01	2024-12-31	
✓ Förvaltningen ansöker om budgetjustering inom området Stockholm vid Vattnet avseende förstärkning av Mälärhöjdsbadet som målpunkt året om.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s inriktningsmål: 2. Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att de fyra underliggande målen för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig också på att samtliga nämndmål har uppfyllts helt samt på att arbetet inom prioriterade områden under respektive verksamhetsområdesmål har genomförts under året.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.1**, *Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Förvaltningen genomför olika insatser för att minska energiförbrukningen inom förvaltningens verksamheter. Energianvändningen påverkas av förändringar i totalt lokalbestånd och ansvar för elkostnader, vilket har varierat över året. Med det justerade resultatet för 2023 framgår att elanvändningen under 2024 minskat med 2,4 procent jämfört med 2023.

Insatser genomförs med målet att lindra effekterna av klimatförändringar. Arbetet med återbruk minskar klimatpåverkan och sparar värdefulla naturresurser.

Förvaltningen har under 2024 arbetat vidare för att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som serveras inom förvaltningens verksamheter. Genom att minska matsvinnet minskar den klimatpåverkan som produktion och hantering av mat medför.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.2**, *Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Förvaltningen bidrar till främjandet av biologisk mångfald genom inköp av ekologiska livsmedel. Inom förskolan har den ekologiska andelen livsmedel ökat stadigt de senaste åren. På förvaltningsövergripande nivå är andel ekologiska inköp på 62,27.

Arbetet med att förbättra förutsättningarna för biologisk mångfald inom skötseln av gräs- och ängsytor har pågått systematiskt sedan flera år tillbaka. Under våren 2024 har en översyn av samtliga bruksgräsytor genomförts i syfte att identifiera fler ytor där det är lämpligt att ställa om från gräsklippning till högräs. Som resultat av denna översyn har tio nya högräsytor, med en total yta på cirka 20 000 kvm, tillkommit inom stadsdelsområdet.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.3**, *Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Förvaltningen har tillsammans med Cykelfrämjandet ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) som löper till och med 31 december 2026. Syftet är att skapa lust och kunskap om att använda

cykel som transportmedel. Förvaltningen arbetar också med att öka framkomligheten. I samarbete med trafikkontoret, har en kartläggning tagits fram av prioriterade cykelstråk som kan vara sårbara vid större skyfall. Upprustning av markbeläggning kommer nu att fokuseras till identifierade prioriterade stråk.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 2.4, *Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer***, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Genom att utveckla arbetssätt och genomföra olika insatser/aktiviteter bidrar förvaltningen till att stadens miljömål uppnås.

För att öka källsorteringen har förvaltningen börjat utreda hur tillfällig källsortering ska genomföras vid offentliga tillställningar med förvaltningen som arrangör. Prioriteringen grundar sig på nya regler om förpackningsinsamling vid offentliga tillställningar. Den 30 december 2024 stängde SVOA sin återvinningscentral i Sätra. Förvaltningen samarbetar med SVOA med frågan om att etablera en tillfällig återvinningscentral i närområdet.

Förvaltningen använder miljöbedömningssystemet Byggvarubedömningen (BVB) för kontroll och dokumentation av bygg- och anläggningsmaterial. Detta gör att förvaltningen enkelt kan undvika att bygga in giftiga material i till exempel beläggningar, parkmöbler och lekutrustning.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för två av fyra underliggande indikatorer har uppnåtts helt, ett årsmål har uppnåtts delvis och årsmålet för en nämndindikator har inte uppnåtts på grund av att årsmålet för indikatorn är satt utifrån en väldigt hög ambitionsnivå
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts under året.

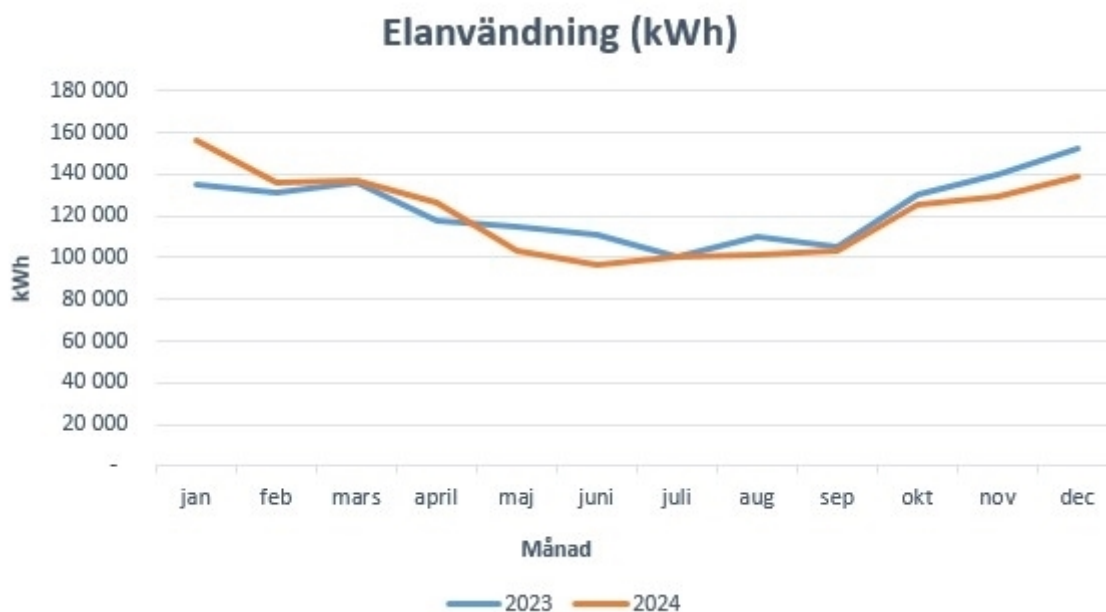
Energieffektivisering

Under 2024 har arbetet med utbyte av ineffektiv belysning i förskolan avslutas och samtliga förskolor med SISAB som fastighetsägare är nu utrustade med energieffektiv LED-belysning. Utbytet av belysningsarmaturer har möjliggjort en lägre energianvändning och därigenom minskade koldioxidutsläpp på stadsövergripande nivå. Därtill bidrar LED-belysning till en bättre ljusmiljö. Åtgärden ger inget utslag i uppföljningen av förvaltningens totala energianvändning då elen ingår i hyran i SISAB:s lokaler.

Samtliga medarbetare i förvaltningen mottagit en checklista med verksamhetsanpassade åtgärder och rutiner för att minska energianvändningen i förvaltningens verksamhets- och kontorslokaler. Syftet med checklistan är att informera om och främja energismarta beteenden och därmed minska onödig energianvändning som inte tillför någon nytta i den dagliga verksamheten.

Under perioden jan – dec 2024 låg förvaltningens elanvändning på 1,45 GWh, det vill säga 0,1 GWh över förvaltningens mål om 1,35 GWh. 0,1 GWh motsvarar ungefär den årliga elanvändningen för 5 normalstora villor.

I verksamhetsberättelsen för 2023 anges att elanvändningen under 2023 låg på 1,21 GWh. Denna uppgift är något missvisande då elanvändningen för förvaltningskontoret på Måsholmstorget ingick i hyran under jan – juni 2023, och därmed inte inkluderades i kalkylen under denna period. För att möjliggöra en rättvis jämförelse mellan elanvändningen 2023 och 2024 bör kalkylen inkludera elanvändningen på Måsholmstorget under hela 2023, vilket ger ett justerat resultat på 1,49 GWh för 2023. Med det justerade resultatet för 2023 framgår att elanvändningen under 2024 minskat med 2,4 procent jämfört med 2023.

Diagrammet ovan visar elanvändning där Skärholmens stadsdelsnämnd står som kund på el-abonnemanget. Resultatet för 2023 har justerats för att inkludera elanvändningen på Måsholmstorget under hela året och därmed möjliggöra en rättvis jämförelse med 2024 års resultat.

I syfte att minska energianvändningen kommer förvaltningen, under 2025, utföra en analys för att identifiera vilka lokaler som har lägst energieffektivitet och med stöd från Energicentrum utarbeta relevanta åtgärder.

Minskad klimatpåverkan

Förvaltningens arbete med att fasa ut fossilbaserade transporter fortgår, såväl när det gäller de egna fordonen som i upphandlingar. Under hösten 2024 köpte förvaltningen in ytterligare två eldrivna arbetsbilar till parkdriftsverksamheten. Parkdriftsverksamhetens fordonsflotta består nu till 50 procent av eldrivna fordon. Arbetsbilarna köptes in begagnat från Stockholmshem.

Resterande fordon i parkdriftsverksamheten är dieslbilar, som enligt fastslagen rutin ska tankas med HVO100. Det kvarstår utmaningar i att uteslutande använda HVO100 som drivmedel på grund av den ännu begränsade tillgången till bränslet i närområdet.

När det gäller upphandlingar tar förvaltningen hjälp av miljöförvaltningens Transportcentrum för att ställa miljökrav på transporter, fordon, arbetsmaskiner och bränslen som ingår i upphandling av varor, tjänster och entreprenader.

I övrigt arbetar förvaltningen för att minska klimatpåverkan genom att minska resande i tjänsten, erbjuda och uppmuntra till hållbara transportsätt som till exempel elcykel vid transport till och från kunder i hemtjänsten, och minska utskrifter och förbrukningsartiklar.

Under hösten 2024 har förvaltningen, i samråd med stadsledningskontoret tagit beslutet att kliva av det stadsöverskridande EU-projektet Scale Stockholm. Anledningen är att förvaltningens interna resurser behöver nyttjas inom det förstärkta arbetet inom Fokus Skärholmen. I stället kommer aktiviteter genomföras med målet att engagera skärholmsbornas möjlighet till delaktighet och inflytande i klimat- och miljöfrågor.

Klimatanpassning

Grönstruktur i form av träd, buskar och annan växtlighet har stor potential att lindra effekterna av klimatförändringar genom att bidra med skugga och därmed lindra effekten av högre temperaturer, samt genom att reducera risken för översvämning, ras, skred och erosion. Som ett led i detta har förvaltningen, under 2024 planterat nio ekar intill en gång- och cykelväg i höjd med Sättra bollplan. Syftet är att öka krontäckningsgraden, det vill säga den yta som skuggas av trädkronor, i en del av stadsdelsområdet som identifierats som sårbar utifrån genomförd värmekartering. Artvalet är baserat på rekommendationer i stadens stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald. Utöver detta har 2 äppelträd och 16 bärbuskar planterats i Sättradalsparken.

Återbruk

Återanvändning av material och produkter utgör ett viktigt verktyg för att minska behovet av nyproduktion och resursutvinning, vilket i sig minskar klimatpåverkan och sparar värdefulla naturresurser.

Tillsammans med den ideella organisationen Fritidsbanken öppnades under hösten Stockholm stads första Fritidsbank i Skärholmen. Fritidsbanken samlar in begagnad sport- och fritidsutrustning och lånar ut den gratis. Genom att kostnadsfritt låna ut sport- och fritidsutrustning bidrar Fritidsbanken till att främja cirkularitet och minska konsumtionsbaserade utsläpp. Totalt har 4500 produkter lånats ut under året, både via butiken och via den platsaktivering som Fritidsbanken arrangerade vid Sättrabadet under sommaren.

Vidare har två begagnade eldrivna arbetsfordon köpts in till parkdriftsverksamheten och i

samband med renoveringen av parken Idleken har förvaltningen monterat ner en klätterställning i syfte att möjliggöra återanvändning i framtida projekt.

Klimatsmarta livsmedel och måltider

Förvaltningen har under 2024 arbetat vidare för att minska klimatbelastningen från de livsmedel och måltider som serveras inom förvaltningens verksamheter. Stort fokus ligger på att minska animaliska produkter och låta en större del av proteinerna i maten komma från växtriket. På förvaltningsövergripande nivå ligger resultatet för 2024 på 1,3 kilo koldioxid per kilo livsmedel, det vill säga 0,3 kilo under årsmålet om 1,6 kilo koldioxid per kilo livsmedel.

Inom förskolan har arbetet med kockarnas gemensamma köksnätverk fortsatt ge goda resultat, och här ligger resultatet på 1,2 kilo koldioxid per kilo livsmedel. I köksnätverket träffas förskolornas kockar för att, under ledning av förskolans måltidstrateg, kompetensutvecklas i näringslära och hållbar matlagning med låg klimatpåverkan.

Under vårterminen 2024 utvecklade köksnätverket en gemensam varukorg med klimatsmarta och ekologiska varor för mellanmål och frukost. En utveckling under 2025 är att skapa en liknande gemensam varukorg även för livsmedel till lunchen.

Samtal kring hållbara livsmedel och måltider integreras i undervisningen. Pedagogerna kan till exempel samtala med barnen om varifrån maten kommer, odling och hur matsvinnet kan minska. För att ytterligare uppmärksamma vikten av förskolans mat och den offentliga måltidens betydelse för både miljö och hälsa deltog förskolornas kök i firandet av den offentliga måltidens dag. Denna dag bjöd köken på en hållbar sopplunch och under dagen fick barnen på olika sätt möta och smaka på säsongens rotfrukter och frukter. På en del förskolor gjorde kockarna en utställning kring detta i samband med lämning och hämtning, för att på så sätt även involvera vårdnadshavarna.

Förvaltningen arbetar i dagsläget med upphandling av ny måltidsleverantör till daglig verksamhet, hemtjänst och Sätra vård- och omsorgsboende. I förfrågningsunderlaget har förvaltningen specificerat att leverantören ska arbeta aktivt för att minska klimatpåverkan från de livsmedel som köps in, med målsättningen att leverera måltider med högst 1,5 kilo koldioxid per kilo livsmedel, vilket är i linje med stadens mål.

Minskat matsvinn

Genom att minska matsvinnet minskar den klimatpåverkan som produktion och hantering av mat medför. Att öka medvetenheten kring matsvinn är ett viktigt steg i detta arbete.

Ett av flera syften med förskolans köksnätverk är att minska matsvinnet genom kollegialt lärande, kunskapsutbyte, kunskapsuppdatering och dialog kring resultat och utmaningar. Gemensam meny och inköpslista gör det lättare att göra medvetna inköp. I köksnätverket diskuteras också hur nya produkter kan fasas in på bästa vis för att skapa måltider som barnen tycker om, vilket minskar risken för matsvinn.

Genom att integrera matsvinnsmätningar i den pedagogiska verksamheten och låta barn och personal tillsammans mäta och följa upp matsvinnet ökar förståelsen för värdet av mat och hur vi tillsammans kan bidra till en mer hållbar förskola. Matsvinnsmätningarna i förskolan utgår från Livsmedelsverkets matsvinnsmetod och genomförs under två veckor per år, enligt

stadens rekommendation. Enhetscheferna rapporterar att detta är ett utvecklingsområde som startat upp i slutet av året.

Inom äldreomsorgen och dagverksamheten vid Sättra vård- och omsorgsboende har förvaltningen krävställt att måltidsleverantören ska bedriva ett systematiskt och kontinuerligt arbete för att minska matsvinnet, samt att utföra matsvinnsmätningar som rapporteras varje kvartal. En analys av resultatet från måltidsleverantörens matsvinnsmätningar för december 2023 till november 2024 visar att förvaltningen ligger bra till i förhållande till det genomsnitt som Livsmedelsverket tagit fram för kommunala äldreboenden i Sverige.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,3 kg CO2 per kg livsmedel			1,5 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	1,6 kg CO2 per kg livsmedel	2024
  Köpt energi i stadens organisation	1,45 GWh			1,21 GWh	1,35 GWh	1 735 GWh	2024
Analys							
<p>Det är svårt att dra tydliga slutsatser om varför årsmålet inte uppnås då resultatet beror på flera faktorer. Bland annat påverkas utfallet av förändringar i totalt lokalbestånd och ansvar för elkostnader, vilket har varierat över året. Med det justerade resultatet för 2023 kan dock konstateras att förvaltningen inte uppnått målet om 1,35 GWh sedan 2020. Det är därmed tydligt att det krävs mer omfattande insatser om förvaltningens ska lyckas minska den totala energianvändningen. De åtgärder som har genomförts med utbyte av ineffektiv belysning i förskolan minskar energianvändningen på stadsnivå, men ger inget utslag på förvaltningsnivå då elen ingår i hyran i SISAB:s lokaler. För att energibesparande åtgärder ska ge genomslag på förvaltningsnivå krävs att åtgärderna fokuseras till lokaler där förvaltningen står på el-abonnemanget.</p> <p>I syfte att minska energianvändningen kommer förvaltningen utföra en analys för att identifiera vilka lokaler som har lägst energieffektivitet och med stöd från Energicentrum utarbeta relevanta åtgärder. Fokus kommer ligga på lokaler där förvaltningen står på el-abonnemanget.</p>							

Nämndmål: Skärholmen har minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål två och tre prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med energieffektivisering
- Arbetet med återbruk och med att minska matsvinn

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmåls- och nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Förvaltningens upphandlade livsmedel och måltider har en minskad klimatpåverkan
Förvaltningens köpta energi minskar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel upphandlingar vars värde överstiger 1 mnkr som innehåller relevanta klausuler utifrån Miljöprogrammet	100 %			100 %	100 %		2024
 Minskad energiförbrukning i förvaltningens verksamheter	2,4 %			3,7 %	5 %		2024
<p>Analys</p> <p>Det är svårt att dra tydliga slutsatser om varför årsmålet inte uppnås då resultatet beror på flera faktorer. Bland annat påverkas utfallet av förändringar i totalt lokalbestånd och ansvar för elkostnader, vilket har varierat över året. Med det justerade resultatet för 2023 kan dock konstateras att förvaltningen inte uppnått målet om 1,35 GWh sedan 2020. Det är därmed tydligt att det krävs mer omfattande insatser om förvaltningens ska lyckas minska den totala energianvändningen. De åtgärder som har genomförts med utbyte av ineffektiv belysning i förskolan minskar energianvändningen på stadsnivå, men ger inget utslag på förvaltningsnivå då elen ingår i hyran i SISAB:s lokaler. För att energibesparande åtgärder ska ge genomslag på förvaltningsnivå krävs att åtgärderna fokuseras till lokaler där förvaltningen står på el-abonnemanget.</p> <p>I syfte att minska energianvändningen kommer förvaltningen utföra en analys för att identifiera vilka lokaler som har lägst energieffektivitet och med stöd från Energicentrum utarbeta relevanta åtgärder. Fokus kommer ligga på lokaler där förvaltningen står på el-abonnemanget.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker budgetjustering inom området klimatinvesteringar för ökad krontäckningsgrad och beskuggning.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålet för den underliggande indikatorn har uppnåtts delvis med ett högt utfall
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att KF:s aktivitet och arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts

Ekologiska livsmedel

Produktion av livsmedel har en stor inverkan på naturen, och ekologiska inköp är därmed ett effektivt sätt för förvaltningen att bidra till främjandet av biologisk mångfald i stor skala.

Utfallet för andel ekologiska inköp ligger på 62,27 procent på förvaltningsövergripande nivå. Utfallet varierar mellan förvaltningens olika avdelningar, lägst andel ekologiska inköp har de avdelningar som köper in en mindre mängd livsmedel och måltider.

Inom förskolan har den ekologiska andelen livsmedel ökat stadigt de senaste åren. Från att ha legat på 52 procent år 2021 ligger nu resultatet på 71,70 procent. Framgångsfaktorer i förskolans arbete med ekologiska inköp har varit att systematiskt prioritera ekologiska livsmedel och att anordna ett köksnätverk under ledning av en måltidsstrateg. Tillsammans tar kockarna och måltidsstrategen fram en gemensam meny som planeras för åtta veckor i taget för samtliga förskolor. Kockarna och måltidsstrategen planerar de kommande två veckornas inköp och kommer fram till gemensamma ersättningsvaror om något saknas. Under vårterminen 2024 utvecklade köksnätverket en gemensam varukorg med ekologiska och klimatsmarta varor för mellanmål och frukost. En utveckling under 2025 är att skapa en liknande gemensam varukorg även för livsmedel till lunchen.

Den måltidsleverantör som upphandlats för färdiglagad mat inom daglig verksamhet, hemtjänst och Sätra vård- och omsorgsboende levererar cirka 70 procent ekologisk mat, vilket går i linje med stadens mål. Däremot rapporterar förvaltningens vård- och omsorgsboende att de finner det svårt att nå målet vid inköp av livsmedel till frukost, fika och dylikt. Detta då hänsyn behöver tas till exempelvis fetthinnehåll och konsistens vid inköp av livsmedel som är lämpliga utifrån den äldre personens behov.

Verksamheternas förutsättningar att köpa ekologiska produkter skiljer sig åt mellan olika verksamhetsområden. Slutsatsen är att förskolans verksamheter har mycket goda förutsättningar att nå målet. För verksamheter inom stöd och service är det en större utmaning att nå målet om 70 procent ekologiska livsmedel

För att öka förvaltningens resultat gällande andel ekologiska livsmedel bör insatser fokuseras på enheter med lägst resultat. De åtgärder som efterfrågas är stödinsatser och utbildning av inköpsfunktioner.

Att förvaltningen inte uppnår målet om 70 procent ekologiska livsmedel ska dock ses i ljuset av att det är ett mycket utmanande mål. Årets utfall om 62,27 procent är ett av de högre utfallen jämfört med övriga stadsdelsförvaltningar.

Biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark

Förvaltningen har under året arbetat enligt plan med att öka andelen höggräs. Under våren 2024 genomfördes översyn av samtliga bruksgräsytor i syfte att identifiera fler ytor där det är lämpligt att ställa om från gräsklippning till höggräs. Som resultat av denna översyn har tio nya höggräsytor, med en total yta på cirka 20 000 kvm eller knappt tre fotbollsplaner, tillkommit inom stadsdelsområdet. På en av de nya höggräsytorerna, vid vändplanen på Örsätrabacken, har ett medborgarförslag om att främja pollinatörer och biologisk mångfald genomförts.

Under 2024 beviljades förvaltningen särskilda medel inom området naturreservat för upprustning och tillgängliggörande av kvarnruinen vid Sätra vattenkvarn i Sätträån, samt urgrävning av Borgmästare Skyttes damm. Under vår och sommar 2024 har ruinen rensats från fallna träd och det gamla träräcket runt ruinen har bytts ut. Förvaltningen har även anlagt ny markbeläggning i ruinen och byggt en anslutning från intilliggande gångväg. Husets gamla kvarnsten har grävts fram och därmed tillgängliggjorts, och slutligen har Borgmästare Skyttes damm grävts ur i syfte att få bort oönskat växtmaterial, framför allt kaveldun.

I samarbete med trafikkontoret har förvaltningen även tagit fram en kartering över krontäckningsgraden. Genom kartverket QGIS kan krontäckningsgraden vara ett användbart underlag för planering och skötsel av grönområden, särskilt i jämförelse med värmekarteringen, för att finna lämpliga platser för trädplantering. Luckor i krontäckningen kan identifieras och användas som utgångspunkt i den fortsatta förvaltningen.

Uppföljning av medel för biologisk mångfald

Under 2024 beviljades förvaltningen särskilda medel inom området biologisk mångfald för att friställa äldre tallar och medelgamla ekar, anlägga faunadepåer och skapa högstubbar av asp. Åtgärderna följer stadens stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) och genomfördes utan avvikelser i naturmarksområden i närheten av Västerholmsparken under hösten 2024.

Åtgärdernas effekt för biologisk mångfald är för tidigt att utläsa, men det övergripande syftet har varit att bidra till den biologiska mångfalden genom att skapa värdefulla livsmiljöer och därigenom stärka det ekologiska sambandet och den sammanlänkande funktionen som Västerholmsparken utgör mellan Vårbergstoppen och Gömmarens naturreservat i Huddinge. Friställande av träd går ut på att ta bort konkurrerande växter och andra hinder och på så vis skapa utrymme runt träden. Detta görs ofta runt äldre träd, i syfte att främja trädets hälsa och överlevnad. Många arter är beroende av de specifika förhållanden som bara äldre träd kan erbjuda, såsom håligheter och död ved. Faunadepåer i form av högar med stockar, stubbar och/eller grenar skapas med syftet att främja arter som är beroende av död ved och skapa livsmiljöer för svampar, mossor och insekter. Högstubbar skapas genom att kapa träd på 3 – 4 meters höjd i syfte att erbjuda hem och matplats för svampar, insekter och fåglar.

En positiv bieffekt av åtgärderna är förbättrade siktlinjer vid parkvägar i området, vilket bidrar till ökad trygghetskänsla.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	62,27 %			66,18 %	70 %	70 %	2024
Analys							
<p>Utfallet för 2024 varierar mellan förvaltningens olika avdelningar och lägst andel ekologiska inköp har de avdelningar som köper in en mindre mängd livsmedel och måltider. De dominerande inköparna av livsmedel och måltider är förskolan och verksamheter inom avdelningen för stöd och service, och här ligger resultatet i dagsläget på 71,70 procent respektive 60,64 procent. När det gäller verksamheterna inom stöd och service levererar den måltidsleverantör som upphandlats för färdiglagad mat inom daglig verksamhet, hemtjänst och vård- och omsorgsboende cirka 70 procent ekologisk mat, men däremot framgår det att verksamheterna har svårt att nå upp till målet när det gäller inköp av livsmedel till frukost, fika och dylikt. Exempel på svårigheter som tas upp är att inköpande funktioner behöver ta hänsyn till bland annat de äldres önskemål och behov. Kunskapen kring inköp av ekologiska livsmedel inom vissa enheter behöver även förstärkas.</p> <p>För att öka förvaltningens resultat gällande andel ekologiska livsmedel bör insatser fokuseras till verksamheter inom stöd och service, med fokus på de enheter med lägst resultat. De åtgärder som efterfrågas är stödinsatser och utbildning av inköpsfunktioner. Inom staden pågår ett arbete med att, under ledning av kommunstyrelsen, revidera stadens gemensamma matstrategi. I föreslagna klimathandlingsplan 2030 föreslås även att kommunstyrelsen, under 2024 - 2025, ska ta fram tillhörande vägledande och utbildande material och utbildningsinsatser till den reviderade strategin. När den reviderade strategin och tillhörande utbildande material publiceras kommer detta att integreras i verksamheterna i syfte att, bland annat, öka andelen ekologiska livsmedel. Avdelningen för stöd och service planerar även att titta närmare på hur förskolan arbetar med sina inköp.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska öka andelen högräs vid ytor som inte används för rekreation. Detta genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning, i syfte att öka biologisk mångfald och minska driftkostnader för klippning	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: I Skärholmen ökar den biologiska mångfalden

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fem prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för biologisk mångfald i naturreservatet och i parkmark
- Arbetet för att öka andel ekologisk och klimatsmart mat

Förväntat resultat

Se aktivitet och indikator kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Naturmiljöer tas omhand på sätt som gynnar biologisk mångfald och viktiga ekologiska funktioner.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen söker budgetjustering inom området biologisk mångfald för att friställa gamla träd och anlägga faunadepåer samt skapa högstubbar för att gynna fåglar.	2024-01-01	2024-12-31	
 Förvaltningen söker budgetjustering inom området naturreservat för upprustning av målpunkt Sättra vattenkvarn intill Sättraån	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålet för den underliggande nämndindikatorn har uppnåtts helt
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att KF:s aktivitet och arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts

Cykelfrämjande aktiviteter

Förvaltningen har, tillsammans med Cykelfrämjandet, ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) som löper från och med 1 juli 2024 till och med 31 december 2026. Syftet är att skapa lust och kunskap om att använda cykel som transportmedel. Partnerskapet kommer att bidra till långsiktighet i främjandet av cykling bland stadsdelsområdets invånare. IOP:n har i huvudsak tre beståndsdelar; cykelkurser, offentliga cykelevenemang och ett pilotprojekt för att inspirera fler skärholmsbor att cykla under en större del av året.

Under 2024 har två cykelkurser med totalt 30 deltagare genomförts. Deltagarna har efter avslutad kurs erbjudits att delta på ledarledda cykelutflykter och i program för vintercykling.

I Sätra genomfördes en offentlig evenemangsdag med cykeltema. Cirka 150 besökare deltog i lördagsaktiviteterna med workshop i cykelskötsel, balansträning och skapande aktiviteter för barn. I december genomfördes en evenemangsdag i Vårberg, med tema vintercykling. Förvaltningen har även, i samarbete med trafikkontoret, satt upp belysning på Vårbergsplan i form av cyklar i olika färger. Under Europeiska mobilitetsveckan genomfördes också aktiviteter såsom cykelkarneval på Skärholmstorget.

Under november/december har 14 personer deltagit i förvaltningens och Cykelfrämjandets pilotprojekt om vintercykling. Kursen vände sig till både nybörjare och vana cyklister.

Vidare har förvaltningen, i samarbete med trafikkontoret, tagit fram en kartläggning av prioriterade cykelstråk som kan vara sårbara vid större skyfall. Upprustning av markbeläggning kommer nu att fokuseras till identifierade prioriterade stråk. Exempelvis har upprustning av markbeläggning genomförts på Sättagårdsvägen i Sätra, samt på Skärholmsstigen i Skärholmen. Vidare har trädplantering genomförts invid cykelbanor vilket ökar beskuggningen och underlättar cyklande i ett allt varmare klimat.

I studien Gender and (smart) mobility från 2021, (som genomfördes av Ramböll med stöd från bland annat regionen och Trafikverket) konstateras att män cyklar i högre grad än kvinnor, att kvinnor upplever högre otrygghet än män när de förflyttar sig, och att kvinnor ofta planerar och anpassar sina rörelsemönster och mobilitetsval för att undvika otrygga tider och platser. Förvaltningens förhoppning är att de cykelfrämjande aktiviteter som genomförs enligt ovan ska bidra till att fler kvinnor cyklar, och att kvinnors upplevelse av säkerhet och framkomlighet i stadsdelsområdet främjas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska redogöra för hur långt arbetet kommit med utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten, i så väl upphandlingar som egen regi, för att nå en fossilfri organisation 2030	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: I Skärholmen ökar framkomligheten och utsläppen minskar

 Uppfylles helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål ett prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med att främja cykling för ovana grupper
- Arbetet med att upprätthålla framkomligheten för gång och cykel

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på nämndmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel invånare i stadsdelsområdet som upplever att det är lätt att ta sig fram med cykel ökar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Det är lätt att ta sig fram i min stadsdel på cykel	70 %	68 %	72 %	71 %	70 %		2024

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4 Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålet för den underliggande indikatorn har uppnåtts helt
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Källsortering

Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att utreda hur tillfällig källsortering vid offentliga tillställningar med förvaltningen som arrangör ska genomföras. Prioriteringen grundar sig på nya regler om förpackningsinsamling vid offentliga tillställningar, och utredningen fokuserar på hur lagstiftningen ska tolkas när det gäller fraktioner, tillställningens storlek med mera. Vidare utreds hur förutsättningarna ser ut gällande tillfälliga källsorteringskärl, hämtning och kostnad. Förvaltningen har i denna fråga kontakt med Stockholm vatten och avfall (SVOA), som ansvarar för hämtning av avfall vid tillfälliga evenemang. SVOA ser själva över frågor kopplat till detta. Arbetet fortgår under 2025.

Den 30 december 2024 stängde SVOA sin återvinningscentral i Sätra. Orsaken till stängningen är att markavtalet har sagts upp. Förhandlingar pågår gällande etablering av en ny återvinningscentral i närheten till den nuvarande. Om allt går enligt plan hoppas SVOA kunna

öppna den nya återvinningscentralen under 2030. Under tiden från det att den nuvarande återvinningscentralen stänger fram tills att den nya kan öppna är planen att en tillfällig återvinningscentral ska etableras i närområdet. Förvaltningen samarbetar med SVOA i denna fråga och ser över möjligheten att upplåta en av sina kommunaltekniska ytor för etablering av den tillfälliga återvinningscentralen, till dess att den nya permanenta återvinningscentralen står färdig. Den yta som diskuteras ligger i anslutning till nuvarande återvinningscentral. Förhoppningen är att kontinuiteten i platsen ska bidra till en smidigare och mer bekväm övergång för skärholmsborna, samt minskad risk för tjuvdumpning.

Rent vatten

Med anledning av återkommande problematik med badvattenkvalitén vid Sättrastrandsbadet mottog förvaltningen, i slutet av 2023, ett föreläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnden att utreda orsaker till de höga bakteriehalterna och ta fram en åtgärdsplan. Utredningen genomfördes under våren 2024 och visar bland annat att fåglar, och i synnerhet gäss, bedöms ha en negativ påverkan på badvattenkvalitén. Baserat på utredningen har förvaltningen utfört följande åtgärder under våren och sommaren 2024:

- Djuprengöring av hela sandytan.
- Fortsatt dialog med trafikkontorets skadedjursamordnare kring avskjutning gäss.
- Daglig upplockning av fågelbajs under badsäsongen.
- Regelbunden skrämsel av fågel med drönare under hela badsäsongen, i samarbete med stadsledningskontoret.
- Daglig städning och skräpplockning av hela strandområdet utförs under sommarperioden med egen parkpersonal och ferieungdomar, samt anlitad städfirma för toaletterna.
- Daglig kontroll av korrekt uppsatta skyltar i nära anslutning till badplatsen under badsäsongen.
- Provtagning av badvattnet vid strandens norra del, nära strandkanten, och vid strandens södra del, från befintlig badbrygga. Provtagningarna utfördes av Miljöförvaltningen.
- Uppföljande provtagning av vattnet vid Sättraåns mynning för att undersöka eventuella förhöjda bakteriehalter samt eventuell korrelation med badvattenkvalitén. Provtagningarna utfördes av miljöförvaltningen. Provtagning utfördes var 14:e dag. Om resultatet hade visat att vattnet var otjänligt hade uppföljande provtagning utförts efter 3 – 5 dagar.

Under 2024 har sex provtagningar av vattnet genomförts vid Sättrastrandsbadets norra provtagningspunkt, varav samtliga visat på tjänligt resultat med undantag för ett prov som visat tjänligt med anmärkning (20240701), men som efterföljts av ett tjänligt omprov tre dagar senare. Vid Sättrastrandsbadets södra provtagningspunkt har samtliga prov varit tjänliga. Förvaltningen har svårt att bedöma i vilken omfattning genomförda åtgärder påverkat badvattenprovtagningens utfall, i förhållande till påverkan från externa faktorer såsom luft- och vattentemperatur, nederbörd, och vind.

När det gäller provtagningen i Sättraåns mynning för att se eventuella förhöjda bakteriehalter

samt eventuell korrelation med badvattenkvalitet på badet togs ett fåtal prover i början av badsäsongen. Därefter torkade det ytliga utflödet från Sätträån upp och förvaltningen beslöt i samråd med miljöförvaltningen att avsluta provtagningen. Förvaltningen bedömer i samråd med miljöförvaltningen att det är olämpligt att utföra en analys för att se eventuell korrelation mellan Sätträåns bakteriehalter och Sätträstrandsbadets badvattenkvalitet utifrån insamlade data.

Gifffria miljöer

Under sommaren 2024 tog förvaltningen fram en lokal anvisning som beskriver hur förvaltningen ska arbeta med stadens gemensamma kemikaliehanteringssystem Chemsoft. Chemsoft används för att kartlägga, riskbedöma och fasa ut farliga kemikalier som används i stadens verksamheter, med särskilt fokus på verksamheter för barn och unga. Syftet med anvisningarna är att förtydliga systemets funktion, möjliggöra en enhetlig användning av systemet och klarlägga de olika ansvarsrollerna.

Vidare använder förvaltningen miljöbedömningssystemet Byggvarubedömningen (BVB) för kontroll och dokumentation av bygg- och anläggningsmaterial. Detta gör att förvaltningen enkelt kan undvika att bygga in giftiga material i till exempel beläggningar, parkmöbler och lekutrustning. Då materialvalen loggas (i BVB:s loggbok) kan förvaltningen även inventera och byta ut material som visar sig innehålla farliga ämnen.

Miljö- och klimatarbetet

År 2040 ska Stockholms stad vara helt fossilbränslefri och 2030 ska stadens egen organisation uppnå samma mål. Vidare ska Stockholms stad, senast år 2030, vara klimatpositiv och uppnå halverade konsumtionsutsläpp. Förvaltningen bidrar till att uppfylla dessa mål genom att arbeta med samverkan, inköp, kommunikation och innovation enligt följande:

Samverkan

I stort är alla aktiviteter kopplade till miljöarbetet sådana som förutsätter samordning – såväl inom förvaltningen som mellan förvaltningar och med externa aktörer.

Inom arbetet med energieffektivisering och minskade utsläpp samverkar förvaltningen med SISAB som är fastighetsägare för förskolelokalerna. Här har det, under 2023 och 2024, pågått ett arbete med att byta ut gamla armaturer och därmed öka energieffektiviteten. Vidare samverkar förvaltningen med den ideella organisation Fritidsbanken Sverige och har under 2024 startat upp Stockholm stads första Fritidsbank, i anslutning till Skärholmen centrum. Genom att låna ut sport- och fritidsutrustning gratis främjar Fritidsbanken cirkularitet och minska konsumtionsbaserade utsläpp.

Inom ramen för biologisk mångfald har förvaltningen ett nära samarbete med miljöförvaltningen, framförallt genom de särskilda åtgärdsförslag (SÅF) som miljöförvaltningen tar fram för stadsdelarna.

Inom arbetet med att öka framkomlighet och minska utsläpp samverkar förvaltningen med föreningen Cykelfrämjandet, vilka verkar för att främja cykling för ovana grupper. Dessutom deltar förvaltningen i samtal med exploateringskontoret och trafikkontoret om utbyggnad av cykelinfrastruktur i stadsdelsområdet.

Inköp

Förvaltningens upphandlingar bidrar till uppfyllelsen av flera av målen i miljöprogrammet. Till exempel säkerställs att upphandlingar som överstiger 1 mnkr innehåller relevanta klausuler utifrån miljöprogrammet, samt att samtliga bygg- och anläggningsentreprenader i förvaltningens regi använder Byggvarubedömningen. Vidare har förvaltningen kravställt att upphandlad måltidsleverantör ska leverera måltider utifrån miljöprogrammets mål gällande klimatbelastning och andel ekologiska livsmedel.

Kommunikation och påverkansarbete

Förvaltningen arbetar med kommunikation och påverkansarbete såväl internt som externt. Den interna kommunikationen sker till stor del mellan miljösamordnare och nyckelfunktioner som berörs av miljöarbetet. Exempelvis har miljösamordnaren löpande kommunikation med parkingenjörer, Chemsoft-användare, enhetschefer, inköpande funktioner och måltidsstrateg. Miljörelaterad kommunikation och påverkansarbete sker även förvaltningsövergripande, till samtliga medarbetare, till exempel i utskick med tips på hur samtliga medarbetare kan bidra till minskad energianvändning.

Förvaltningen arbetar även med kommunikation och påverkansarbete inom civilsamhället, till exempel genom kommunikation till cykelovana grupper inom samarbetet med Cykelfrämjandet.

Innovation

Förvaltningen genomför omvärldsbevakning kring nya möjliga lösningar, arbetsätt eller analysinitiativ som har potential att bidra till att verksamhetsutveckla förvaltningens tjänster och processer. Till exempel använder sig förvaltningen av stadens skyfallskartering för att främja framkomlighet på cykelbanor inom stadsdelsområdet. Under året har förvaltningen även, för andra året i rad, genomfört ett drönarprojekt som syftar till att valla bort gäss från Sättrastrandsbadet och därmed förbättra vattenkvaliteten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avslutade bygg- och anläggningsentreprenader där varor miljöbedömts och loggats i Byggvarubedömningen	100 %				100 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2024

Nämndmål: I Skärholmen främjas invånarnas hälsa genom ren luft, rent vatten och giffria miljöer

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet och miljöprogrammets mål fyra, sex och sju prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att minska avfall samt förbättra avfallssortering

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Samtliga bygg och anläggningsentreprenader i förvaltningens regi använder Byggvarubedömning

KF:s inriktningsmål: 3. Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att inriktningsmålet har uppfyllt helt. Bedömningen grundas på att tre av sju underliggande mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt, tre mål har uppfyllts delvis och ett mål har inte uppfyllts. Bedömningen grundar sig också på att sex av sju nämndmål har uppfyllts helt och ett mål har uppfyllts delvis samt på det arbete inom prioriterade områden under respektive verksamhetsområdesmål som genomförts under året.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.1**, *Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts delvis.

Förvaltningen redovisar ett underskott om 13,4 miljoner kronor för verksamhetsår 2024 efter resultatöverföringar. Ett arbete med åtgärdsplaner har pågått under hela verksamhetsåret för att uppnå en budget i balans. Åtgärdsplanerna har inte gett fullt effekt under verksamhetsåret 2024 och arbetet kommer att fortlöpa över kommande år för att på ett resurs- och kostnadseffektivt sätt uppnå en budget i balans.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.2**, *I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Under senare år har andelen vuxna bidragstagare stadigt sjunkit.

Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med föregående år. Det prioriterade arbetet med utveckling av arbetssätt bedöms bidra till utfallet.

Förvaltningen har ett särskilt fokus på utrikesfödda kvinnor och långtidsbidragstagare i arbetet med att stötta personer till sysselsättning och egen försörjning. Förvaltningen har under året anordnat flera jobbsökaraktiviteter riktade till kvinnor.

Förvaltningen har arbetat aktivt med att ta fram feriejobb både inom sina egna verksamheter och genom uppdrag från arbetsmarknadsförvaltningen. Under året har 935 ungdomar haft en

ferieanställning.

Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor kopplat till utvecklingen av den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen har fortlöpt enligt plan.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.3, *I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Förvaltningen har fortsatt arbetat med bostadsvägledning, med syfte att förbättra möjligheten för nyanlända i stadsdelsområdet att etablera sig i samhället och på bostadsmarknaden.

Förvaltningen ger stöd till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden. Ingen barnfamilj boende i stadsdelsområdet har blivit avhyst under året. Det vräkningsförebyggande arbetet fortlöper i tät samverkan med aktörer såsom hyresvärdar, inkassobolag och Kronofogdemyndigheten.

För att möjliggöra för brukare boende i försöks- och träningslägenheter att överta hyreskontrakten har en intern samverkansform mellan berörda enheter, BOSAM, utvecklats. Samverkan har gett positiva effekter.

Boendelösningar är en viktig del i arbetet att avvärja våld i hemmet, och ge våldsutsatta möjlighet till ett självständigt liv fritt från våld och hot. Det pågår ett arbete för att utvecklar arbetet för stadigvarande boende för våldsutsatta.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.4, *Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts delvis.

I juni fattades beslut om ny chefsstruktur i förvaltningen. Den nya chefstrukturen innebär att det inrättats områdeschefer inom ett par avdelningar. Utöver områdeschef finns det avdelningschef och enhetschef inom varje avdelning.

Utfallet på måttet AMI (aktivt medskapande index) i årets medarbetarenkät uppgår till 82 vilket är en enhet högre än föregående år och en enhet högre än stadens totala resultat.

Arbetet med att minska andelen timavlönad personal har olika utmaningar inom de olika verksamhetsområdena. Inom äldreomsorgen som har högst andel arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar, arbetar verksamheterna med att erbjuda heltid som norm samt att tillsvidareanställa i möjligaste mån. Ett arbete pågår även med schemaoptimering.

Sjukfrånvaron har minskat något jämfört med föregående år. Ett aktivt rehabiliteringsarbete pågår i enlighet med stadens rehabiliteringsprocess. Ett riktat arbete genomförs mellan Hr och chefer inom förskolan för de enheter som har högst sjukfrånvaro.

För KF:s mål för verksamhetsområdet 3.5, *Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts helt.

Andel elektroniska inköp (systemutnyttjandegraden) i stadens inköpssystem visar att förvaltningen är ledande bland samtliga förvaltningar i staden med en systemutnyttjandegrad på nära 95 procent.

I en föränderlig omvärld, med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, bedriver och utvecklar förvaltningen kontinuerligt arbetet med civil beredskap.

Förvaltningen har genomfört risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Samhällsviktig verksamhet har setts över och uppdaterats, risker har identifierats, åtgärder har uppdaterats och ytterligare åtgärder har identifierats och planerats.

Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhetsarbete har fastställts. Anvisningarna klargör ansvarsfördelning, stöd- och granskningsfunktioner, samt lokala rutiner och riktlinjer. Rutiner för incidenthantering har tagits fram. Rutinerna syftar till att förbättra kommunikationen och rapporteringen av informationssäkerhetsincidenter. Klassificeringen av it-system har varit ett prioriterat område under året. Arbetet har tagit längre tid än planerat. För ett fåtal system har processen för informationsklassning genomförts eller påbörjats.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.6**, *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*, gör förvaltningen bedömningen att målet inte har uppfyllts.

Förvaltningen driver prioriterat utvecklingsarbete inom trygghetsområdet. Trots detta har andelen skärholmsbor som upplever trygghet i stadsdelsområdet minskat. Under våren och inom en kort tidsperiod drabbades stadsdelsområdet av fyra skjutningar och två allmänna sammankomster, vilket bedöms ha fått en negativ inverkan på skärholmsbornas upplevda trygghet i stadsdelsområdet. Under våren har förvaltningen arbetat intensivt för att trygga och stödja stadsdelsområdet. Förvaltningen har snabbt kunnat mobilisera och koordinera trygghetsskapande insatser. Samverkan kring trygghetsskapande insatser och närvaro i stadsdelsområdet har också skett med andra lokala aktörer och övriga staden.

Förvaltningen arbetar med platssamverkan och platsaktivering i de fyra centrumområdena. Åtta trygghetsvandringar har genomförts under året i samverkan med Skärholmens fastighetsägarförening och polisen.

Förvaltningens socialtjänst arbetar med Trefas, som är förstärkt samverkan mellan socialtjänst, kriminalvård och polis för att hindra dödligt skjutvapenvåld och sprängningar. Arbetet har fortlöp och utvecklats under året. Arbetet för att tidigt upptäcka barn i risk för att hamna i kriminalitet har fortlöp och utvecklats under året genom samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF).

Förvaltningen arbetar aktivt med att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet. Exempelvis genom att delta i stadens arbete med att utveckla riskprofiler för att identifiera och förebygga risker inom hemtjänst och daglig verksamhet.

För människors upplevelse av trygghet är det viktigt att parker, grönområden och gång- och cykelvägar är välskötta. Förvaltningen arbetar med ett flertal insatser för att öka skärholmsbornas nöjdhet med renhållning och skötsel av parker och grönområden.

För **KF:s mål för verksamhetsområdet 3.7**, *Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt*, gör förvaltningen bedömningen att målet har uppfyllts delvis.

Förvaltningen arbetar aktivt med barns delaktighet samt med barnkonsekvensanalyser.

Förvaltningens förskolor arbetar på olika sätt med att öka medarbetares och barns kunskaper kring FN:s barnkonvention och barnens rätt till lika möjligheter.

Jämställdhetsanalyser genomförs både vid beslut och genomförande. Inom förskolornas jämställdhetsarbete observerar, analyserar och utmanar pedagogerna till exempel barnens lek och samspel för att minska könstereotypa roller i olika aktiviteter.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att höja kunskapen inom organisationen om nationella minoriteters rättigheter och att synliggöra dessa grupper och deras historia, kultur och traditioner.

För både fritidsgårds- och parkleksverksamhet är hbtqi-certifiering genomförd. Under sommaren anordnande daglig verksamhet (LSS) en pride-vecka med olika aktiviteter i syfte att öka både brukares och medarbetares kunskap om diskriminering samt att ha roligt tillsammans.

Förvaltningen arbetar utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, vilket involverar alla verksamhetsområden.

Arbetet med att motverka alla former av rasism ingår dels i arbetet med aktiva åtgärder vilket sker löpande inom enheterna, dels genom att frågor om diskriminering kontinuerligt lyfts och diskuteras inom verksamheterna.

För att höja förtroendet för Skärholmens stadsdelsförvaltning behövs en aktiv och kontinuerlig dialog med skärholmsborna om förvaltningens arbete för att öka kännedomen. Kommunikationen med skärholmsborna har stärkts under året. För att öka tilliten och förtroendet för stadens verksamheter arbetar förvaltningen för att informationen kommer ut i tid, har rätt budskap och förmedlas i rätt kanal. Ett antal medborgardialoger har genomförts under året vilka också förväntas öka förtroendet för stadsdelsförvaltningen.

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året inom alla verksamhetsområden. I det ordinarie arbetet och genom olika aktiviteter och insatser bidrar förvaltningen till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Rapporten Återblick på Skillnadernas Stockholm visar på en positiv utveckling för Skärholmen inom områdena välbefinnande och hälsa, uppväxtvillkor och utbildning, arbete och försörjning, boende och stadsmiljö.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålet för två av fyra underliggande indikatorer har uppnåtts helt och två har uppnåtts delvis

- att underliggande nämndmål har uppfyllts delvis
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Budget i balans

Förvaltningen redovisar ett underskott om 13,4 mnkr efter resultatöverföringar.

Ett arbete med åtgärdsplaner har pågått under hela verksamhetsåret för att uppnå en budget i balans. Åtgärdsplanerna har inte gett fullt effekt under verksamhetsåret 2024 och arbetet kommer att fortlöpa över kommande år för att på ett resurs- och kostnadseffektivt sätt uppnå en budget i balans. Nya chefsstrukturen är på plats i Skärholmen stadsdelsförvaltning och med mer närvarande chefer kommer arbetet kunna följas upp på ännu bättre sätt. En mer detaljerad redovisning av ekonomin per verksamhetsområde följer under avsnittet Uppföljning av driftbudget.

Lokalförsörjning och underhåll

Förvaltningen strävar efter att begränsa stadens investeringskostnader och förvaltningens hyreskostnader genom att bedriva en effektiv lokalförsörjning med målet att ha kostnadseffektiva och ändamålsenliga lokaler. Samnyttjande av lokaler eftersträvas där så är möjligt och vid behov av nya lokaler undersöks införhyrningar inom staden. Under året har förvaltningen inventerat skicket på samtliga förskolor samt gjort en plan för underhåll som kommer att följas upp under verksamhetsåret 2025.

Förvaltningen har sedan några år tillbaka en indikator framtagen för att visa hur stor andel av budgeten som går till hyreskostnader. Målet är satt till att hyreskostnaders andel max ska vara 7 procent. Förvaltningen har kunnat hålla det målet under flera år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	101 %			100 %	100 %	100 %	VB 2024
Analys Förvaltningen redovisar ett underskott om 13,4 mnkr efter resultatöverföring. De verksamhetsområden som det finns prognostiserade underskott inom är individ- och familjeomsorg och stöd och service med funktionsnedsättning. För mer information se under rubriken <i>Uppföljning av driftbudget</i> . Förvaltningen har under året arbetat aktivt med åtgärdsplaner för att komma i budget i balans men dock har åtgärdsplanerna inte gett effekt fullt ut.							
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	101,1 %			100 %	100 %	100 %	VB 2024
Analys Förvaltningen redovisar ett budgetunderskott om 14,9 mnkr före resultatöverföringen.							
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2024

Nämndmål: Skärholmens ekonomi är stark och hållbar

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för budget i balans och en hög prognossäkerhet med god redovisningssed.

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Förvaltningen har en hög prognossäkerhet.
Förvaltningen har en god budgetföljsamhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Hyreskostnaders andel av förvaltningens budget	6,7 %			7 %	7 %		2024

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för samtliga sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt
- att underliggande nämndmål har uppfyllts
- att KF:s aktivitet och arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Egen försörjning

Ekonomiskt bistånd

Förvaltningen ger stöd och insatser till personer i syfte att främja vägen till sysselsättning, arbete och självförsörjning. Under senare år har andelen vuxna bidragstagare stadigt sjunkit.

Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat i jämförelse med föregående år. Det prioriterade arbetet med utveckling av arbetsätt bedöms bidra till utfallet.

Kvinnor är fortsatt överrepresenterade i både vuxna bidragstagare och långtidsbidragstagare med sjukdom som försörjningshinder. Vid de fall barn finns i hushållet genomförs

konsekvensanalyser utifrån barnrättsperspektivet vid beslut.

Arbetsmarknadsinsatser

Förvaltningen har ett särskilt fokus på utrikesfödda kvinnor och långtidsbidragstagare i arbetet med att stötta personer till sysselsättning och egen försörjning. Under året har förvaltningen anordnat åtta jobsökaraktiviteter för kvinnor, samt deltagit i tre som anordnats av andra aktörer. Totalt har 653 kvinnor kommit på något av dessa evenemang, varav de flesta kom till jobsökaraktiviteterna på internationella kvinnodagen, vilken också anordnades som en platsaktivering. Till denna aktivitet kom fyra gånger så många kvinnor som under samma aktivitet år 2023, totalt 216 kvinnor. Även 153 barn har deltagit på dessa jobsökaraktiviteter. Som medföljare till sina mammor har de fått göra barnanpassade aktiviteter och lekar medan deras mammor deltog i jobsökaraktiviteterna. Två aktiviteter genomfördes i samarbete med Skärholmens barnavårdscentral, med syfte att möta kvinnor som ska gå på föräldraledighet.

Förvaltningen har under året tillhandahållit fyra platser för kommunala visstidsanställningar inom Stockholmsjobb, varav tre är kvinnor och en är man. Förvaltningen har anmält lediga platser inom vaktmästeriet, servicegruppen och IT-stöd, men Jobbtorg Skärholmen har inte kunnat matcha kandidater till dessa, vilket innebär att de övriga platserna inte är tillsatta. Utöver detta finns tre praktikanter, en kvinna och två män, som förbereds för framtida Stockholmsjobb.

För att ge stöd till personer som står långt från arbetsmarknaden sker samverkan med andra myndigheter, samhällsaktörer, näringsliv och civilsamhälle. Förvaltningen arbetar med att utveckla befintliga samverkansformer samt initiera samverkan med nya aktörer för att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska kunna nå egen försörjning. Exempelvis deltar förvaltningen i projekt Stockholmskraften för att stötta långtidsarbetslösa genom multikompetenta team. Projektet startade som en pilot men har sedan juni 2024 övergått till projektform under en treårsperiod. Under pilotperioden gick 12 sökande av 27 (60 procent kvinnor och 40 procent män) vidare till annan försörjning. Inflödet till Stockholmskraften har varit mindre än beräknat under hösten, detta har lyfts till projektledare i syfte att säkerställa arbetet med inflöde och mottagande av sökande till Stockholmskraften.

Under hösten 2023 initierades arbetet med förtroendeläkare. Förtroendeläkaren är ett stöd i att bedöma arbetsförmåga för de personer som i dagsläget ej bedöms ha en arbetsförmåga enligt behandlande läkare. Förtroendeläkaren används också för att få information om hur ärenden tas vidare där arbetsförmågan konstateras vara permanent nedsatt och vad läkarintyget/läkarutlåtandet behöver kompletteras med för att personen ska kunna få rätt till sjukersättning. Under hösten har två ärenden remitterats till förtroendeläkare och resultat av dessa är ännu svårt att bedöma. Utvärdering av arbetssättet kommer att genomföras under kommande år.

Feriejobb

Förvaltningen har aktivt arbetat för att skapa jobbmöjligheter både inom sina egna verksamheter och genom uppdrag från arbetsmarknadsförvaltningen. För 2024 sattes målet att anställa 850 ferieungdomar. Målet överträffades genom att 935 ferieungdomar fick en anställning. Under sommaren anställdes 499 ungdomar, på höstlovet 304 ungdomar och på jullovet 132 ungdomar. Det är arbetsmarknadsförvaltningens lottnings- och urvalskriterier som

avgör vilka ungdomar som får möjlighet till feriearbete. Ungdomarna har feriearbetat inom förvaltningens verksamheter i stadsmiljöverksamheten, förskolan, äldreomsorgen, i LSS-verksamheter samt inom administration och IT. Ungdomar har också feriearbetat inom olika frivilligorganisationer och entreprenader.

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningens kontakt med näringsidkare i stadsdelsområdet är viktig bland annat för att fler skärholmsbor ska ges möjlighet till eget jobb. Dialogen med näringslivet, inom ramen för platssamverkan har fortlöpt enligt plan.

Under 2024 har förvaltningen fortsatt samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor med fokus på den regionala kärnan Kungens kurva-Skärholmen, i linje med samverkansöverenskommelsen mellan kommunerna. Ett gemensamt frukostmöte, för existerande och potentiella näringslivsaktörer, har genomförts på temat utvecklingen i den regionala kärnan. Vid mötet berättade representanter från Region Stockholm bland annat om vad det innebär att Kungens kurva-Skärholmen är en utpekad regional stadskärna, liksom om olika infrastruktursatsningar. Vidare berättade företrädare för fastighetsbolag som verkar i området idag om deras respektive verksamhet och ambitioner i den regionala kärnan. Omkring 45 personer kom på frukostmötet, de flesta från fastighetsbolag. Vidare har förvaltningen tillsammans med Huddinge kommun identifierat en prioriterad plats längs kommungränser för gemensam platsutveckling och samordnad gestaltning. Det är en sträcka i form av en gång- och cykelväg på gränsen mellan Skärholmen och Huddinge kommun. Syftet med arbetet är att skapa en trygg och attraktiv koppling mellan Skärholmen och Kungens kurva för att stärka den regionala kärnan. Regionen har visat intresse för projektet och som även öppnat upp för att möjliggöra viss finansiering för att möjliggöra en testbädd för samverkan mellan en stadsdelsförvaltning och en annan kommun.

En inriktning för arbetet i linje med samverkansöverenskommelsen har beslutats för år 2025.

Verksamhetsförlagd utbildning - VFU

Praktikplatser erbjuds som ett led i arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare. Mottagandet av studenter utgör även en viktig rekryteringsgrund. Platser för verksamhetsförlagd utbildning har erbjudits inom förskolan, äldreomsorgen och socialtjänsten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,25 %	2,24 %	2,62 %	2,38 %	2,27 %	1,5 %	VB 2024
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,65 %	1,48 %	1,83 %	1,73 %	1,7 %	1,0 %	VB 2024
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	935			850	850 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	15			15	15 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	54 st			46 st	42 st	Tas fram av nämnd	VB 2024
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	935 st	436 st	499 st	852 st	850 st	11 000 st	VB 2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta aktivt för att ungdomar får feriejobb i andra stadsdelsområden än där de bor	2024-01-01	2024-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med socialnämnden utreda nuvarande organisation och ansvarsfördelning för den arbetsmarknadspolitiska insatsen skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA)	2024-01-01	2024-06-30	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att med förstärkt handledarskap erbjuda feriearbeten till yngre åldrar och utifrån denna utredning pröva om det ska genomföras en pilotverksamhet under året	2024-01-01	2024-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholm Business Region och stadsdelsnämnderna arbeta uppsökande mot lokalt näringsliv utifrån stadens fokusområden och i city	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: I Skärholmen ges alla möjlighet till ett eget jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Utveckling av arbetssätt i syfte att personer som står långt från arbetsmarknaden ska nå egen försörjning
- Dialogen med det lokala näringslivet, inom ramen för platssamverkan
- Samarbetet med Huddinge kommun i näringslivsfrågor

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal unga som fått feriejobb är högre i relation till föregående år.
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar i jämförelse med föregående år.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för de tre underliggande indikatorerna har uppnås helt
- att underliggande nämndmål har uppfyllas helt
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måloppfyllnaden har genomförts

Bostadsvägledning

Förvaltningen har fortsatt arbetat med bostadsvägledning, med syfte att förbättra möjligheten för nyanlända i stadsdelsområdet att etablera sig i samhället och på bostadsmarknaden. Barnfamiljer som har behov av bostadsvägledning prioriteras. Förvaltningen erbjuder både fördjupad bostadsvägledning och drop-in. Förvaltningens medborgarinformatörer har haft bostadsvägledning på drop in i samarbete med Röda korsets folkhögskola och sfi vuxenutbildning söderort. Det är till största del kvinnor som tagit del av bostadsvägledningen, 93 kvinnor och 27 män. Nyanlända kvinnor har i högre utsträckning än nyanlända män ansvar för minderåriga barn, vilket gör att nyanlända kvinnor har svårare än nyanlända män att etablera sig på bostadsmarknaden. Detta beror bland annat på att utbudet av stora bostäder på såväl första- som andrahandsmarknaden är mindre jämfört med utbudet av små bostäder och inneboenderum. Genom individuellt anpassat arbete uppmärksammas de stödbehov och de förutsättningar den enskilde individen har oavsett kön.

Under året har även fördjupad bostadsvägledning erbjudits till personer boende på SHIS bostäder för nyanlända. 15 personer har fått fördjupad bostadsvägledning 14 kvinnor och en man. I elva av dessa hushåll fanns minst ett barn.

Stöd till barnfamiljer och vräkningsförebyggande arbete

Förvaltningen arbetar aktivt för att hålla antalet barnfamiljer i akutboende, såsom hotell eller vandrarhem, på en låg nivå. Under året har det varit fortsatt fokus på att minimera behovet av akutboenden för barnfamiljer, främja stabilitet i boendeförhållanden och stödja hushåll mot självförsörjning. Genom förstärkta arbetssätt och ökad samverkan har antalet barnfamiljer i akutboende varit på en låg nivå under 2024 och prognosen är att detta positiva resultat kommer att bibehållas 2025. Sju familjer med totalt 15 barn har beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem under 2024 jämfört med 17 familjer 2023.

Under året har arbetsteam och interna samverkansformer utvecklats mellan de enheter och

avdelningar som handlägger och stödjer personer i behov av stöd för att bibehålla eller uppnå ett stadigvarande boende. De två främsta av dessa är Bosam-gruppen och Bo-lots. I Bosam möts representanter från vuxenenheten, socialpsykiatri/LSS och enheten för ekonomiskt bistånd i ett gemensamt arbete för att utforma och följa upp individuella planer primärt för personer utan boendelösning. Bosam verkar även för personer i alternativa boendelösningar, där bedömningen är att boendet inte fungerar eller att klienten behöver gå vidare till annan boendelösning.

Bolots introduceras i samband med beslut om akutboende som hotell eller vandrarhem, för att i ett tidigt stadie hjälpa hushåll, särskilt barnfamiljer, att snabbt hitta stadigvarande boenden.

Vid biståndsbeslut avseende boendekostnad på hotell/vandrarhem för barnfamiljer hänvisar förvaltningen till boenden som är av tillräckligt god kvalitet ur ett barnperspektiv. Förvaltningen besöker boenden för att observera boendet och dess lämplighet.

Förvaltningens hyresrådgivare arbetar förebyggande i syfte att avhysningar inte ska komma till stånd. Det vråkningsförebyggande arbetet fortlöper i tät samverkan med aktörer såsom hyresvärdar, inkassobolag och Kronofogdemyndigheten. Det förebyggande arbetet består även av uppsökande arbete och att skapa kontakt med de individer som riskerar avhysning för att identifiera lösningar. Om en avhysning skulle vara oundviklig erbjuder förvaltningen stöd till lindring av de konsekvenser en avhysning kan innebära.

Under året har ingen barnfamilj blivit avhyst inom stadsdelsområdet.

Boendeinsatser

Boendeinsatser som beviljats ryms till största delen inom förvaltningens egna försöks- och träningslägenheter med tillhörande behandlingscoach som stöd. Försöks- och träningslägenheter är en resurs för personer som på grund av missbruks-, psykiska- eller allvarliga sociala problem behöver stöd från socialtjänsten för att erhålla och klara ett eget boende. Ett mål har varit att öka antalet brukare som bor i försöks- och träningslägenheter vilket också har skett jämfört med 2022 och 2023. Förvaltningen har 39 brukare med insatsen träningslägenhet. Efter 2 års boende kan boendet övergå till försökslägenhet under förutsättning att brukaren har skött sitt boende. 16 brukare har insatsen försökslägenhet som efter ytterligare 2 års boendetid utan anmärkning ger möjlighet för brukaren att ta över hyreskontraktet. Förvaltningen beviljar även motsvarande boendeinsats levererad av SHIS (Stockholms stads bostadssociala resurs) och externa aktörer.

Förvaltningen beviljar även insatser inom Bostad Först. Insatsen innebär ett boende i försökslägenhet genom något av stadens tre bostadsbolag samt stöd i form av Case manager/vård- och stödsamordnare. Övriga boendeinsatser ges för personer i form av boenden för personer i eller på väg ur missbruk i syfte att uppnå stabilitet för att ta nästa steg mot självständigt boende.

Fördelningen män och kvinnor i försöks- och träningslägenheter samt Bostad Först är förhållandevis jämn. I övriga boendeformer är andelen aktuella cirka 75 procent män och 25 procent kvinnor. Vid biståndsbeslut om boende gällande en vuxen görs alltid en barnkonsekvensanalys. I de fall klienter är vårdnadshavare eller har umgänge med barn ges möjligheten att träffa sina barn i boendet. I de fall ett boende inte är en lämplig miljö för barn

sker umgänget på annan plats.

Förvaltningen har fortsatt sitt arbete med att bistå nyanlända hushåll i SHIS-boenden, där ungefär hälften av hushållen utgörs av barnfamiljer. Denna grupp har svårare att snabbt hitta stadigvarande boenden jämfört med ensamhushåll. Genom förvaltningens månatliga möten med SHIS säkerställs stöd och vägledning för att påskynda den enskildes väg till självständighet. Fler kvinnor än män inom stadsdelsområdet är kontraktsinnehavare hos SHIS Bostäder. Kvinnor boendes i SHIS Bostäder bor i större omfattning än män med ett eller fler barn.

Boendelösningar är en viktig del i arbetet att avvärja våld i hemmet, och ge våldsutsatta möjlighet till ett självständigt liv fritt från våld och hot. Det pågår ett arbete för att utveckla arbetet för stadigvarande boende för våldsutsatta. Arbetet finansieras med utvecklingsmedel från socialstyrelsen, via socialförvaltningen, och drivs i samarbete med Hässelby-Vällingby. Under året har 27 våldsutsatta erbjudits stadigvarande boende varav 18 tackat ja till insatsen. Samtliga är kvinnor. De som har tackat nej till ett stadigvarande boende har ordnat sin boendesituation på egen hand. Det finns en överrepresentation av våldsutsatta kvinnor som är i behov av stadigvarande boende. Våldsutövande män erbjuds genom projektet tillfälligt boende i syfte att den som är våldsutsatt och tillhörande barn skall ha möjlighet att bo kvar i sitt boende.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	94,63 %			94,27 %	92 %	Tas fram av nämnd	VB 2024
  Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem	7			17	15	Tas fram av nämnd	2024
  Antal vräkningar som berör barn	0			0	0	Tas fram av nämnd	2024

Nämndmål: I Skärholmen har alla rätt till ett bra boende

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att prioriterade grupper ska ha ett stadigvarande boende

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Antal barnfamiljer som beviljats tillfälligt boende på hotell/vandrarhem är fortsatt lågt.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts delvis. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för två av sex underliggande indikatorer har uppnåtts helt, årsmålen för två indikatorer har uppnåtts delvis och årsmålet för en indikator har inte uppnåtts
- att underliggande nämndmål har uppfyllts
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måloppfyllnaden, med ett undantag som kommer att fortgå under 2025, har genomförts under året.

Chef- och ledarskap

Arbetet med att stärka cheferna i deras roll och utveckla ledarskapet är genomfört enligt plan. Utbildningar i lönesättning och lönebildning, arbetsmiljö, misskötsamhet och rehabilitering har genomförts under året.

Implementering av riktlinje för chefsstruktur

I juni beslutade stadsdelsdirektör i samråd med förvaltningsledningen om en ny chefstruktur i förvaltningen. Den nya chefstrukturen innebär att områdeschefer har inrättats inom avdelning stöd och service och avdelning Individ och familj inklusive fritid. Utöver områdeschef finns inom varje avdelning avdelningschef och enhetschef. Rollen biträdande enhetschef som tidigare funnits inom avdelning individ och familj har tagits bort, istället har rollen gruppleddare inrättats. Gruppleddaren har ett arbetsledande ansvar, men inget ekonomi-, personal- eller verksamhetsansvar.

För att möta chefsstrukturens intentioner om ett närmare ledarskap med ett mindre antal medarbetare per chef genomförs en viss utökning av enhetschefer och en del omfördelningar sker mellan enheter. Förvaltningen ser inte något behov av att utöka stödfunktioner i samband med att förvaltningen får fler chefer. Då cheferna ges bättre förutsättningar i sina uppdrag bör andelen administrativt stöd per chef även kunna minskas.

Medarbetarskap

De planerade aktiviteterna kopplat till prioriteringen förbättra förutsättningar för medarbetare att skapa goda resultat och bidra till kvalitet i verksamheten har påbörjats men inte fullt ut slutförts. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram reviderade lönekriterier och material kring medarbetarskap på förvaltningen, dessa ska implementeras under 2025.

AMI - Aktivt medskapande index

Utfallet på måttet AMI (aktivt medskapande index) i årets medarbetarenkät uppgår till 82 vilket är en enhet högre än föregående år och en enhet högre än stadens totala resultat, men en enhet under nämndens årsmål. AMI delas in i tre delindex där förvaltningens utfall för delindex motivation är 81, vilket är samma nivå som föregående år. Delindex för ledarskap har ökat med en enhet från föregående år till 81 och delindex för styrning ökar med en enhet till 83. Förvaltningen hade en svarsfrekvens på 89 procent vilket ger resultaten en bra validitet.

Förvaltningen har enligt enkätens resultat sina styrkor framförallt inom området styrning, med ett mycket gott resultat på frågor rörandes att medarbetare vet vad som förväntas av dem i sina uppdrag samt att man är insatt i arbetsplatsens mål. Störst utmaning finns när det gäller upplevd återkoppling och regelbunden dialog med närmaste chef. Här hoppas förvaltningen se en förbättring efter implementering av den nya chefsstrukturen som syftar till att möjliggöra ett närmare ledarskap.

Utfallet för män och kvinnor skiljer endast en enhet och i analys av delfrågorna ser förvaltningen ingen trend som tyder på att män och kvinnor har olika förutsättningar för en god psykosocial arbetsmiljö. Förvaltningen har dock en tydlig trend av att medarbetare generellt sett svarar mer positivt på enkäten ju äldre de är. En trend som även finns inom staden som helhet.

Uppföljning av heltid, tillsvidareanställda och timavlönade

Arbetet med att minska andelen timavlönad personal har olika utmaningar inom de olika verksamhetsområdena. Inom äldreomsorgen görs ett försök med att kombinera heltid som norm med att minska andelen timanställda genom att ha en viss överkapacitet i den ordinarie bemanningen för att på så sätt kunna hantera korttidsfrånvaron inom befintlig bemanning. Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning finns inte samma förutsättningar för det arbetet på grund av mindre enheter där möjligheten till rörlighet mellan enheterna är mindre på grund av dess olikheter. Här arbetar man med att nå målet genom schemaoptimering.

Inom förskolan har man idag en låg användning av timavlönad personal då det vid korttidsfrånvaro hos personal ofta även finns en frånvaro hos barnen vilket möjliggör en lägre bemanning. Det finns även en större möjlighet till rörelse mellan olika avdelningar för att täcka upp frånvaro med ordinarie personal.

Sjukfrånvaro

Förvaltningen har per november månad en total sjukfrånvaro 6,7 procentenheter, vilket är 0,2 procentenheter över förvaltningens årsmål men strax under föregående års sjukfrånvaro. Den korta sjukfrånvaron är på 2,4 procent och där når förvaltningen årsmålet. Sjukfrånvaron minskade tidigare under året men har ökat under oktober-december. Det är framförallt sjukfrånvaron mellan dag 14 och dag 90 som ökat.

Ett aktivt rehabiliteringsarbete utförs av chefer med stöd av Hr i enlighet med stadens rehabiliteringsprocess. En utbildning i rehabiliteringsprocessen har anordnas för förvaltningens chefer och ett riktat arbete genomförs mellan Hr och chefer inom förskolan för

de enheter som har högst sjukfrånvaro.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
   Aktivt Medskapandeindex	82	82	81	81	83	83	2024
<p>Analys</p> <p>Utfallet på måttet AMI uppgår till 82 vilket är en enhet högre än föregående år och en enhet högre än stadens totala resultat. Störst utmaning finns när det gäller upplevd återkoppling och regelbunden dialog med närmaste chef. Här hoppas förvaltningen se en förbättring efter implementering av den nya chefsstrukturen som syftar till att möjliggöra ett närmare ledarskap.</p>							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom förskolan	4,2				5,5	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	16,7				15	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
<p>Analys</p> <p>Utfallet har förbättrats med 1,1 procent sedan föregående år. Det är framförallt efter semesterperioden som andelen minskat. För att brukarna inte ska påverkas negativt av en hög andel timvikarier arbetar enheten bland annat med att det är ett litet antal timvikarier i verksamheten i syfte att bibehålla personalkontinuiteten.</p> <p>Verksamheten arbetar också med schemaoptimering. Vid frånvaro av ordinarie personal tas endast timvikarier in för att täcka verksamhetens prioriterade behov. Verksamheterna arbetar för att aktiviteter förläggas, i möjligaste mån, när fler personal är i tjänst.</p>							
  Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom äldreomsorg	23,3				17	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024
<p>Analys</p> <p>Utfallet har försämrats med 1,7 procent sedan föregående år. Under året har andelen legat på ungefär samma nivå för att sedan gå upp i slutet av året. Orsaker kan kopplas till ökad sjukfrånvaro hos ordinarie medarbetare på grund av förkylningsvirus och influensan som brukar öka i omfattning i slutet av året.</p> <p>För att brukarna inte ska påverkas negativt av en hög andel timvikarier arbetar enheten bland annat med att de timvikarier som är i tjänst träffar ett begränsat antal brukare i syfte att bibehålla personalkontinuiteten. Om en brukare har behov av stöd flera gånger under dagen planeras även en och samma timvikarie in hos personen ifråga.</p> <p>Verksamheten arbetar också med att erbjuda heltid som norm samt att tillsvidareanställa i möjligaste mån. Ett arbete pågår även för schemaoptimering. Vissa heltidstjänster har så kallade resurspass vilket medför att behovet av timvikarier minskar. Utveckling pågår även av ett uppföljningssystem för att ha ytterligare kontroll över antal arbetande timmar av timavlönad personal</p>							
   Sjukfrånvaro	6,7 %	5,9 %	7 %	6,9 %	6,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Sjukfrånvaron har minskat sedan tidigare år men förvaltningen hamnar 0,2 procentenheter över årsmålet. Sjukfrånvaron minskade tidigare under året men har ökat under oktober-november. Det är framförallt sjukfrånvaron mellan dag 14 och dag 90 som ökat.							
Skillnaden mellan män och kvinnors sjukfrånvaro har minskad, dock med anledning av att männens sjukfrånvaro har ökat med 1,5 procentenheter sedan föregående år medans kvinnors sjukfrånvaro minskat med 0,2 procentenheter. Det skiljer nu 0,8 procentenheter mellan könen. På grund av den låga andelen män anställda inom förvaltningen är det dock svårt att göra en analys av orsaker till differensen samt den minskning som skett.							
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,4 %	2,2 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2024

Nämndmål: Medarbetare i Skärholmen ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet för att stärka cheferna i sitt uppdrag och utveckla ledarskapet
- Förbättra förutsättningar för medarbetare att skapa goda resultat och bidra till kvalitet i verksamhet
- Arbetet med processkartläggning

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

AMI ligger fortsatt högt.

Sjukfrånvaron minskar i relation till föregående år.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppfyllts helt. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för de tre underliggande indikatorerna har uppnåtts helt
- att underliggande nämndmål har uppfyllts
- att KF:s aktivitet och arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som

bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Inköp

Andel elektroniska inköp (systemutnyttjandegraden) i stadens inköpssystem visar att förvaltningen är ledande bland samtliga stadsdelsförvaltningar med en systemutnyttjandegrad på nära 95 procent.

Förvaltningen har anslutit sina lokala avtal till stadens e-handelssystem för att skapa en enhetligare inköpsprocess med bättre kontroll och uppföljning. Detta förenklar för beställare och förbättrar inköpsstatistiken. För närvarande är nio lokala avtal anslutna.

Förvaltningen följer kontinuerligt upp lokala avtal oavsett kontraktsvärde. Avtalen följs upp för att säkerställa att leverantörerna uppfyller de krav och förväntningar som staden ställer. Genom regelbundna kontroller och nära dialog med leverantörerna har förvaltningen kunnat säkerställa att arbetet genomförs enligt överenskommelse. Vid granskningarna har det inte upptäckts några avvikelser, vilket visar att leverantörerna levererar tjänsterna på ett tillfredsställande sätt.

Avtalstrohetsmätning

Inköpen från avtalsleverantörer utgör 91 procent av den totala inköpsvolymen, medan inköp från leverantörer utan avtal är cirka 9 procent. Analysen visar att inköp från leverantörer utan avtal främst sker inom följande kategorier: utbildning, konferenser, licenskostnader, olika typer av underhållsprogram och underhåll av lokaler. Resultaten är baserade på avtalstrohetsmätningarna för perioden 240101–241130. Åtgärdsförslag inkluderar att kontakta berörda enheter, avsluta inköp från icke-avtalsleverantörer, utvärdera skälen till dessa inköp och använda upphandlade avtal. Resultaten ska diskuteras med berörda verksamheter för att identifiera och följa upp förbättringsåtgärder.

Beredskapsarbete

I en föränderlig omvärld, med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, bedriver och utvecklar förvaltningen kontinuerligt arbetet med civil beredskap. I linje med stadens säkerhetsprogram och i samverkan med relevanta aktörer bygger förvaltningen förmåga att förebygga och hantera fredstida krissituationer, krigsfara och ytterst krig. Detta så att samhällsviktiga verksamheter kan upprätthållas även i händelse av en samhällsstörning.

I mars deltog förvaltningen i den stadsövergripande övningen Stadsö som syftade till att stärka stadens förmåga att hantera en situation med krigsfara eller krig. Mot bakgrund av lärdomar från Stadsö och också rådande omvärldsläge har förvaltningen påbörjat en översyn och uppdatering av förvaltningens krigsorganisation och krigsledningsplan.

Under våren inträffade ett flertal skjutningar i stadsdelsområdet och förvaltningens krisledningsorganisation var aktiverad under lång tid, drygt 40 dagar. I samband med hanteringen av skjutningarna gjorde förvaltningen flera viktiga lärdomar, om såväl styrkor som möjliga utvecklingsområden. Arbetsätt, planer och annan stöddokumentation har setts över och utvecklats för att tillvarata dessa lärdomar. Erfarenheterna påverkade också innehåll och upplägg för årets obligatoriska krisledningsutbildning och -övning som genomfördes i oktober och där fokus för övningen låg på lägesbildaarbete och stabsmetodik.

Under hösten deltog förvaltningen i den nationella Beredskapsveckan (vecka 39) genom närvaro på Skärholmstorget och i Medborgarkontoret där förvaltningens personal samtalade med invånare om egenberedskap. Under beredskapsveckan genomfördes även en aktiveringsövning för stadsdelsområdets trygghetspunkter. Vidare har trygghetspunktplanen uppdaterats och materiel och utrustning till trygghetspunkterna inventerats och vid behov kompletterats.

Förvaltningen deltar aktivt, som en av tre utpekade stadsdelsförvaltningar, i Stockholm stads nya struktur och sektorsorganisation för civil beredskap. Förvaltningen har inom ramen för sektorsorganisationen fortsatt deltagit i arbetet med att kartlägga sektorerna och i genomförandet av sektors-RSA:er. Därutöver har förvaltningen deltagit i en regional nödvattenövning samt besvarat remiss *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig SOU 2024:65*. Förvaltningen är även kontaktpunkt mot övriga stadsdelsförvaltningar i söderort och har under året haft regelbundna avstämningar med dem avseende arbetet som bedrivs i sektorsorganisationen.

Förvaltningen har under året fortsatt sitt arbete med att bygga upp sin förmåga avseende måltidsberedskap, bland annat provade några av förvaltningens samhällsviktiga verksamheter inköpt utrustning för att kunna tillaga måltider utan el. Förvaltningen har också kartlagt ytterligare behov av utrustning för att kunna tillaga måltider utan el samt ansökt om medel hos Livsmedelsverket för att kunna stärka förvaltningens måltidsberedskap.

Förvaltningen har också, för att bidra med stadsdelsperspektivet, aktivt deltagit i serviceförvaltningens projekt för etablering av ett centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel.

Risk- och sårbarhetsanalys - RSA

Förvaltningen har med utgångspunkt i föregående cykels risk- och sårbarhetsanalys och i linje med stadsledningskontorets *Handbok för arbete med RSA (Dnr KS 2023/1248)*, utfört steg 1-4 i stadens process för risk- och sårbarhetsanalys.

Utfallet av arbetet har dokumenterats avdelningsvis i mallar enligt stadsledningskontorets Handbok för arbete med RSA. Därefter har avdelningarnas risk- och sårbarhetsanalyser sammanfogats till en förvaltningsövergripande risk- och sårbarhetsanalys, vilken har presenterats för och godkänts av stadsdelsdirektören. Risk- och sårbarhetsanalysen skickades in per e-mail till SLK i september.

Systematisk informationssäkerhet

Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhetsarbete har tagits fram och fastställts. Anvisningarna klargör ansvarsfördelning, stöd- och granskningsfunktioner, samt lokala rutiner och riktlinjer. Anvisningarna uppdateras varje år.

Stadens obligatoriska utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd har haft låg svarsfrekvens bland både medarbetare och chefer. Men statistiken kan vara något missvisande då flera verksamheter kan ha genomfört utbildningarna i grupp. Under 2025 kommer förvaltningen att genomföra en insats för att medarbetare och chefer ska öka sin kunskap om informationssäkerhet och dataskydd genom att genomföra de obligatoriska utbildningarna.

Under året har rutiner för incidenthantering tagits fram. Rutinerna syftar till att förbättra kommunikationen och rapporteringen av informationssäkerhetsincidenter. Klassificeringen av it-system har varit ett prioriterat område under året. Arbetet har tagit längre tid än planerat eftersom verksamheterna har haft svårt att avsätta tid för detta. För ett fåtal system har processen för informationsklassning genomförts eller påbörjats. Förvaltningen har förklassat tre it-tjänster och klassat en it-tjänst. .

För att stärka informationssäkerhetsarbetet inom förvaltningen har ett ambassadörsnätverk etablerats. Ambassadörerna ska, i den mån det är möjligt, stödja och stärka informationssäkerhetsarbetet inom sina respektive avdelningar. Nätverket planerar att hålla möten fyra gånger per år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	94,62 %			88,05 %	90 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2024
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	100 %	81 %	2024
  Genomförda åtgärder inom risk- och sårbarhetsanalys	100 %				100 %	100 %	2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med förskolenämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva fortsatt kunskaps- och förmågeuppbyggnad inom måltidsberedskap	2024-01-01	2024-12-31	
  Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, förskolenämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja viss drift av centralt beredskapslager för medicinskt skydds- och förbrukningsmateriel, livsmedel samt vissa förbrukningsmateriel i syfte att höja stadens beredskapsförmåga	2024-01-01	2024-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen enskilt eller i samverkan öva aktivering av trygghetspunkter inom sitt geografiska område	2024-01-01	2024-12-31	

Nämndmål: Hög beredskap och stark rådighet råder i Skärholmens verksamheter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Det systematiska säkerhetsarbetet med fokus på civil beredskap och informationssäkerhet

Förväntat resultat

De förväntade resultaten följs upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Att inköp görs genom stadens inköpssystem

Att beslut fattas om ytterligare riskreducerade åtgärder inom ramen för arbetet med risk- och sårbarhetsanalys

Att förvaltningen deltar i den stadsövergripande övningen Stadsö

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser

■ Uppfylls inte

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet inte har uppfyllts. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålen för två av tre underliggande indikatorer inte har uppnåtts och årsmålet för en indikator har uppnåtts delvis
- att underliggande nämndmål har uppfyllts delvis
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Trygghetsarbete

Förvaltningen driver prioriterat utvecklingsarbete inom trygghetsområdet. Resultatet i 2024 års medborgarundersökning visar att *Andel invånare som upplever trygghet i stadsdelsområdet* har minskat jämfört med föregående års resultat. Andelen som upplever att det är tryggt att bo i stadsdelsområdet är 44 procent för år 2024, jämfört med 75 procent i staden som helhet. Resultatet för Skärholmens stadsdelsområde är en minskning med tio procentenheter jämfört med 2023 års resultat (54 procent). Under våren och inom en kort tidsperiod (mars-maj) inträffade fem skjutningar inom stadsdelsområdet, vilket bedöms ha fått en negativ inverkan på skärholmsbornas upplevda trygghet. Skjutningarna kan ha haft påverkan på svaren i årets undersökning då medborgarundersökningen besvarades i direkt anslutning till dessa händelser. Därtill hölls även två allmänna sammankomster inom stadsdelsområdet i nära anslutning till svarsperioden. En annan större händelse inom stadsdelsområdet under våren var att Stockholms tingsrätt beslutade om att Sätra centrum fastigheter AB försattes i konkurs, vilket är något som också kan ha påverkat medborgares upplevelse av trygghet i området. Förvaltningen har under året anordnat ett informationsmöte för att ge information och svara på frågor om vad konkursen innebär för centrumet på kort sikt, hur konkursförvaltaren arbetar samt informerat om platssamverkansarbetet i Sätra.

Förvaltningen har i samband med särskilda händelser snabbt kunnat mobilisera och koordinera trygghetsskapande insatser. Medarbetare från olika avdelningar har bidragit med synlighet och stöd i berörda områden. Fritidsgårdar har i perioder haft utökade öppettider och kommunikation om stödmöjligheter har skett via sociala medier. Samverkan kring

trygghetsskapande insatser och närvaro i stadsdelsområdet har också skett med andra lokala aktörer och övriga staden. Förhoppningen har varit att den förstärkta närvaron ska bidra till en ökad känsla av trygghet i området.

I samband med den förstärkta närvaron i stadsdelsområdet under våren, ställde medarbetare frågor till de som bor eller arbetar i området om hur de upplevt närvaron. Frågorna ställdes via en enkät. Eftersom svarsunderlaget var begränsat kan inte heltäckande slutsatser dras, men de inkomna svaren bidrar ändå till att ge en uppfattning om upplevelsen av närvaron i stadsdelsområdet. Svaren visar att 90 procent av de tillfrågade har sett förvaltningens medarbetare med gula västar ute i området. Samtliga har upplevt medarbetarnas närvaro som positiv och/eller att den bidragit till ökad trygghet. Av de som inte sett till medarbetarna i västar svarar samtliga att de hade uppskattat att se dem ute i området. I fritext har flera svarande även uttryckt uppskattning och gjort värdefulla medskick inför framtida trygghetsskapande insatser. Frågorna ställdes till personer, 15 år eller äldre, som befann sig i området. Merparten av de svarande var kvinnor och merparten av de svarande var mellan 31 och 60 år. Det går inte att se tydliga skillnader avseende kvinnornas respektive männens svar eller svar från olika åldersgrupper.

Förvaltningens organisering kring särskilda händelser effektiviserades och kvalitethöjdes under våren. Utrymmet för att bedriva övergripande strategiskt och samordnat trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete påverkades under våren med anledning av ovanstående händelser. Arbete med aktiviteter inom prioriterade områden i åtgärdsplan tillhörande den lokala samverkansöverenskommelsen med lokalpolisområdet (lokala SÖK) har pågått löpande och följts upp. Prioriterade områden i årets verksamhetsplan återfinns även som prioriterade områden inom ramen för det lokala SÖK-arbetet. Inom lokala SÖK är även områdena *Unga i riskzon för destruktivt beteende* och *Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer* prioriterade. Inom ramen för lokala SÖK har den årliga lägesbilden reviderats och åtgärdsplanen följts upp under hösten.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i linjeverksamhet har även bedrivits löpande inom förvaltningens olika verksamhetsområden utifrån respektive uppdrag och målgrupp samt i samverkan med andra lokala aktörer. Från och med juni förstärkte förvaltningen det förvaltningsövergripande trygghetsarbetet genom omprioritering med en strateg. Omprioriteringen har under hösten bland annat möjliggjort att strategiskt arbete, utvecklingsarbete samt att intern och extern samverkan kopplat till trygghet både stärkts och kunnat fortlöpa parallellt med hantering av särskilda händelser. Allvarliga händelser inom stadsdelsområdet var samtidigt färre under andra halvan av året, jämfört med det första halvåret.

Otrygga och brottsutsatta platser

Platssamverkan

Samordnade åtgärder och aktiviteter för renare, trivsammare och tryggare stadsmiljöer sker genom platssamverkan. Platssamverkan ska också bidra till en förbättrad dialog och samverkan mellan lokalsamhället och myndigheter för att vidta ändamålsenliga åtgärder. Utifrån behoven i lägesbilden har arbetet fokuserats på stadsdelsområdets fyra centrummiljöer och arbete pågår inom alla fyra. Under våren genomfördes inom ramen för platssamverkan

möten med stor uppslutning i samtliga fyra centrumområden. Under hösten har tre av fyra planerade platssamverkansmöten i de fyra centrumområdena genomförts med stor uppslutning. Allt fler söker sig till detta forum som en kanal för information och samverkan för områdets bästa.

Arbetet kopplat till skärholmsbornas närmiljö med fokus på Sättra har fortlöpt under året. Exempel på aktiviteter som genomförts under året är att förvaltningen tagit fram och förankrat en organisation för arbetet med berörda aktörer inom Stockholms stad. Som en direkt effekt av Fokus Sättra har andra aktörer inom Stockholms stad också genomfört aktiviteter. Aktiveringar har i största mån styrts till Sättra torg. Under hösten har en kreativ marknad i samverkan med Hand in Hand for women genomförts, liksom stadsdelsförvaltningens informationseftermiddag "Tillsammans i Skärholmen". Fastighetsägarna Stockholmshem och Stena fastigheter har haft en gemensam kulturdag för boende i området. Arbetet för att låta Sättra torg gå från ett sommartorg till ett vintertorg har fortlöpt under hösten med avstämningar och workshops på platsen med trafikkontoret som initiativtagare. Torget får fler sittplatser, vackra planteringar och ytor för olika aktiviteter. Sedan tidigare har även Bredängstorget varit såväl sommar- som vintertorg. Kulturförvaltningen har genomfört kulturaktiviteter på torget, och Stockholm vatten och avfall har platsaktiverat med sitt koncept Pop up-återbruk, och de har också arrangerat den så kallade Returrundan. Förvaltningen har tillsammans med polisen och Skärholmens fastighetsägarförening (Skafast) planerat och arbetat med orsaksanalys för Sättra.

Platsaktivering

Under året har det genomförts ett antal kreativa och målgruppsfokuserade platsaktiveringar i flera delar av stadsdelsområdet och ordinarie verksamhet har lyfts ut och bedrivits utomhus när det varit möjligt och lämpligt. Föreningsliv och andra lokala aktörer har visat intresse för att bidra till och skapa platsaktiveringar. Dialogen fortsätter kring om och hur det kan konkretiseras.

Förvaltningen har under året genomfört 58 platsaktiveringar i stadsdelsområdet. Ytterligare 52 platsaktiveringar har genomförts av andra aktörer, där förvaltningen till vissa bidragit på olika sätt. Exempel på platsaktiveringar som genomförts är:

- Konsertserien "FOLK på gården" med tio utomhusspelningar,
- Utomhusbio tre söndagar i augusti och september,
- Stavgång för seniorer,
- Häng med-loppet för personer med funktionsnedsättning,
- Förskolornas vernissage,
- Beredskapsvecka,
- Trygghetsdagarna,
- Vintermarknad i Bredäng

Förvaltningen har under slutet av året intensifierat arbetet med platsaktivering och trygghetsarbete inom ramen för Fokus Skärholmen. Arbetet har letts av stadsledningskontoret, och medverkande har förutom förvaltningen varit trafikkontoret, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, Stockholmshem och Svenska Bostäder. Bland annat har julgranar

kommit upp i samtliga centrumområden och pyntats av förskolebarn, luciafirande genomförts i samtliga centrumområden och en skridskobana satts upp på Bredholmstorget i Skärholmen.

Trygghetsvandringar/dialoger

Skärholmens fastighetsägarförening har tillsammans med förvaltningen och polisen arrangerat åtta trygghetsvandringar under året, en per stadsdel under våren respektive hösten. Närvaron i stadsdelsområdet intensifierades även under våren genom besök av olika aktörer i samband med de allvarliga händelserna.

Under oktober genomfördes nämndens Trygghetsdagar som förvaltningen arrangerade i samverkan med polis, fastighetsägare och andra centrala aktörer från staden.

Trygghetsdagarna är en kombination av medborgardialog, platsaktivering och samverkansaktivitet. Under fyra dagar mötte representanter från nämnda verksamheter medborgare, besökare och näringsidkare i Vårberg, Sättra, Bredäng och Skärholmen. Under dagarna fanns möjlighet att ställa frågor, prata och ta del av information om trygghet, trivsel, stödmöjligheter och områdena. Inför och under trygghetsdagarna fanns även möjlighet att fylla i enkät om upplevelsen av trygghet i området samt bidra med förslag på vad som kan öka tryggheten i området. På plats under trygghetsdagarna tog förvaltningen emot information om vad för typ av aktiviteter man vill se mer av i sitt närområde.

Trygghetsinvesteringar

Förvaltningens trygghetsinvesteringar förväntas bidra till ökad upplevelse av trygghet.

Kvinnor i Skärholmen känner sig generellt sett mindre trygga än män, och trygghetsinvesteringar som görs gynnar därför särskilt kvinnor utifrån ett trygghetsperspektiv. Trygghetsinvesteringar har genomförts i form av förstärkt belysning vid parkleken Vårgården och genom utveckling av parken Idleken. Bland annat har ett utegym anlagts och lekplatsen har byggts om. Utegympet är tillgänglighetsanpassat för personer med fysiska funktionsvariationer. Genom att hela parkleken Vårgården är upplyst, även utanför den tid som parken används för lek, förväntas det leda till att fler kvinnor känner sig trygga att vistas i området kvällstid. Utegympet i parken Idleken förväntas bidra till mer rörelse i området under fler timmar av dygnet vilket också förväntas leda till att fler kvinnor känner sig trygga att vistas där.

Kriminella miljöer och livsstilar

Förvaltningens socialtjänst arbetar med Trefas, som är förstärkt samverkan mellan socialtjänst, kriminalvård och polis för att hindra dödligt skjutvapenvåld och sprängningar. Arbetet har fortlöpt och utvecklats under året. Socialförvaltningen har genomfört en processutvärdering och en effektutvärdering under 2024 som kommer att ligga till grund för vidareutveckling av arbetet lokalt. För att stödja individer att lämna en kriminell livsstil erbjuder förvaltningen sociala insatsgrupper och stadens centrala avhoppningsprogram. Män är generellt överrepresenterade i målgruppen kriminella, detta speglar även de personer som blir aktuella för insatser riktat mot kriminalitet. Ett arbete pågår för att nå fler kvinnor med en kriminell livsstil.

Arbetet för att tidigt upptäcka barn i risk för att hamna i kriminalitet har fortlöpt och utvecklats under året genom samverkansformen Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid (SSPF).

Samverkan sker på strategisk- och operativ nivå i syfte att tidigt upptäcka och förebygga utveckling av destruktivt beteende på alla nivåer. Uppföljning av de ärenden som genomförts i pilotform har visat på goda resultat för familjerna. Förutsättningar utifrån rådande sekretesslagstiftning är klargjorda.

Under året har en gradvis omorganisering inom socialtjänsten påbörjats och en ny fastställd organisation väntas vara klar till 2025. I arbetet med omorganisering görs en översyn av bland annat organisering av de insatser som erbjuds för att förebygga destruktivt beteende och kriminell livsstil samt lämna pågående kriminell livsstil.

Otillåten påverkan

Förvaltningens ledningsgrupper har under första halvåret utbildats gällande otillåten påverkan. Utbildningsmaterialet har därefter använts på APT. Utbildningens syfte är att öka medvetenheten och höja kunskapen om otillåten påverkan i förvaltningens alla led. Genom utbildningssatsningen förtydligas att incidentrapporteringar som rör otillåten påverkan ska dokumenteras i IA likt händelser av hot och våld. På så sätt kan omfattningen av otillåten påverkan som drabbar medarbetare följas i verktyget. Antalet anmälningar om otillåten påverkan i IA har ökat, från 33 fall 2023 till 47 under 2024. Inrapporteringen ökar möjligheterna till behovsanpassade förebyggande insatser.

Arbetet mot välfärdsbrottslighet

Förvaltningen arbetar aktivt med att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet. Flera insatser har genomförts under året för att stärka arbetet mot välfärdsbrott. Exempelvis har förvaltningen deltagit i stadens arbete med att utveckla riskprofiler för att identifiera och förebygga risker inom hemtjänst och daglig verksamhet. Samverkansstrukturen för hemtjänst har arbetat med fördjupad avtalsuppföljning samt diskuterat och följt upp aktuella frågor. En riskprofil har utvecklats och färdigställt. Arbetet med att löpande implementera denna i förvaltningen fortgår. En fördjupad uppföljning av utförare har genomförts, vilket innebär systematiska kontroller utöver den löpande uppföljningen. Resultaten har rapporterats till Äldreförvaltningen för vidare åtgärder.

Arbetet med riskprofiler inom daglig verksamhet har påbörjats, om än i begränsad omfattning. Regelbundna möten har hållits där strategiska frågor kring utformningen av en riskprofil har diskuterats. Förvaltningen har genomfört ett pilottest av riskprofilen och lämnat in en sammanställd utvärdering till socialförvaltningen. Testresultaten samt beslut om en slutlig fastställning av riskprofilen inväntas från socialförvaltningen.

Förvaltningen har vidare engagerat sig i stadens övergripande arbete med att utveckla riskprofiler, vilket utgör en central del i att identifiera och förebygga potentiella risker inom välfärdsbrottslighet.

Inom ramen för central uppföljning av ramavtal för lokalvård har tre av tre leverantörer granskats, med fokus på arbetsrättsliga villkor som lön, arbetstid och semester. Åtgärdsarbetet baserat på resultatet pågår.

Avdelningen förskola har haft dialoger kring anmälan om folkbokföringsbrott och även tagit stöd från jurist i frågan.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att stärka medvetenheten om och öka kompetensen i välfärdsbrottslighet genom att fler chefer och medarbetare genomför den framtagna webbaserade utbildningen som finns tillgänglig. Chefer uppmanas att prioritera utbildningen, delta aktivt och inkludera den i medarbetarnas kompetensutveckling. Ett diskussionsmaterial har tagits fram för att spridas på APT i syfte att visa hur välfärdsbrott kan te sig i olika verksamheter.

Renhållning och skötsel av parker och grönområden

För människors upplevelse av trygghet är det viktigt att parker, grönområden och gång- och cykelvägar är välskötta. Förvaltningen arbetar med ett flertal insatser för att öka skärholmsbornas nöjdhet med renhållning och skötsel av parker och grönområden. Bland annat har 160 feriearbetande ungdomar arbetat med renhållning under sommar-, höst- och jullov, och parkdriften förstärks under högsäsong också med två heltidsanställda säsongsarbetare. Parkdriftens medarbetare rapporterar numera dagligen till enhetschef gällande nedskräpning, exempelvis överfyllda skräpkorgar, vilket ger en tydlig bild över var problematiken med renhållning är som störst. Förvaltningen samverkar också med privata markägare för att få till samordnade renhållningsinsatser. Antalet otillåtna dumpningar av skräp i stadsdelsområdet har ökat, både i mängden skräp och antalet tillfällen, något som bedöms kunna påverka upplevelsen av renhållning negativt.

Antalet inkomna felanmälningar och klagomål på renhållningen via appen ”Tyck till” har minskat under 2024 jämfört med 2023, vilket kan vara ett resultat av de insatser som genomförts under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	44 %	43 %	46 %	54 %	79 %	79 %	2024
Analys Resultaten gällande den upplevda tryggheten har legat lågt i stadsdelsområdet under lång tid, trots omfattande insatser. Skillnaderna mellan kvinnor och män är, i de tre senast genomförda medborgarundersökningarna, marginella avseende svar på frågan. De åldersgrupper som i störst utsträckning, i årets mätning, uppger att det är tryggt att bo i sin stadsdel är främst åldrarna 18-34 år och 50-64 år, men det skiljer sig inte så mycket mellan samtliga redovisade åldersgrupper. Den åldersgrupp som har lägst resultat är dock 65 år eller äldre. Medborgarundersökningens svarsfrekvens är i stadsdelsområdet bland de lägsta i staden, och har så varit under flera års tid. Den låga svarsfrekvensen har troligen påverkat på resultatet. Det går inte att enbart utifrån medborgarundersökningen avgöra om den låga svarsfrekvensen bidrar till ett lägre eller högre resultat jämfört med vad en högre svarsfrekvens hade gjort. Stadsdelsområdet drabbades under våren av flera allvarliga händelser som fick omfattande medial uppmärksamhet. Undersökningen genomfördes under senare delen av våren och årets resultat har mest troligen påverkats av de inträffade händelserna. Detta har sannolikt bidragit till att möjligheterna minskat att i år nå ett ökat resultat gällande den upplevda tryggheten inom området. Arbetet för ökad trygghet i stadsdelsområdet är långsiktigt och förvaltningens bedömning är att årsmålet kan nås först över tid.							
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	56 %	55 %	58 %	55 %	73 %	73 %	2024
Analys Resultatet för indikator har varit lågt under flera år, och det krävs ett långsiktigt arbete för att öka skärholmsbornas nöjdhet med renhållning och städning. Antalet olovliga dumpningar av skräp har ökat, både i antal och i mängden skräp, vilket bedöms försämra invånarnas känsla av att området är rent och städlat. De senaste tre åren har resultaten sjunkit för varje år, det är därför positivt att nöjdheten ökat med en procentenhet jämfört med 2023. Förvaltningen fortsätter arbetet med förstärkta och förebyggande renhållningsinsatser. Bland annat har 160 feriearbetande							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period	
<p>ungdomar arbetat med renhållning under sommar-, höst- och jullov, och parkdriften har även förstärkts under högsäsong med två heltidsanställda säsongsarbetare. Parkdriften har under året inkommit med dagliga rapporter gällande nedskräpning i området, exempelvis dumpningar av skräp eller överfulla skräpkorgar. Rapporteringen ger en tydlig bild över renhållningsproblematikens natur och var problematiken är som störst. Genom denna överblick kan prioritering av renhållningsinsatser göras.</p> <p>Ett förslag har tagits fram om gemensamt bekostade renhållningsinsatser i platssamverkan. Med anledning av att de olika platssamverkansaktörerna i stadsdelsområdet exempelvis har olika renhållningsavtal, så har en arbetsgrupp bildats. Arbetsgruppen ska testa samarbetet i Skärholmen, där rådighetsfrågan inte är lika komplex som i Bredäng, Sättra och Vårberg.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	62 %	65 %	60 %	54 %	73 %	73 %	2024
<p>Analys</p> <p>Trots att årsmålet inte uppnås helt är det en betydande förbättring av resultatet jämfört med 2023, Utfallet har ökat med åtta procentenheter. För kvinnor är ökningen än större - 12 procentenheter - jämfört med 2023. Kvinnor är dock något mindre nöjda med skötsel av park och grönområden jämfört med män.</p> <p>Förvaltningen fortsätter arbetet med förstärkta och förebyggande renhållningsinsatser. Cirka 100 ferieungdomar och två säsongsanställda i parkdriften förstärkte förvaltningens renhållningsarbete under sommaren. Parkdriften har under året inkommit med dagliga rapporter gällande nedskräpning i området, exempelvis dumpningar av skräp eller överfulla skräpkorgar. Rapporteringen ger en tydlig bild över renhållningsproblematikens natur och var problematiken är som störst. Genom denna överblick kan prioritering av renhållningsinsatser göras.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och socialnämnden och samtliga stadsdelsnämnder, fortsätta utvecklingen av en nämndövergripande struktur i arbetet mot välfärdsbrott med fokus på riktade kontroller genom tillämpning av riskprofiler och en ökad grad av dokumentation och informationsdelning		2024-01-01 2024-12-31

Nämndmål: Skärholmen är tryggt genom förebyggande insatser

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet mot otillåten påverkan
- Arbetet mot välfärdsbrott
- Arbetet med för att motverka otrygga och brottsutsatta platser
- Arbetet för att motverka skjutningar och våldsdåd och stödja individer att lämna en kriminell livsstil

Förväntat resultat

Se indikatorerna kopplade till detta mål på verksamhetsområdesmålsnivå för att se hur det förväntade resultatet följs upp.

Andel invånare som upplever trygghet i stadsdelsområdet ökar.

Andel invånare som är nöjda med renhållningen och städningen i stadsdelsområdet ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen söker budgetjustering inom området trygghet för att förstärka belysningen vid parkleken Vårgården.	2024-01-01	2024-12-31	
✓ Förvaltningen söker budgetjustering inom området trygghet för att utveckla Idleken med utegym som breddar platsen vistelsevärden.	2024-01-01	2024-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

◆ Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen grundar sig på

- att årsmålet för en av två underliggande indikatorer har uppnåtts helt och årsmålet för en indikator har inte uppnåtts
- att underliggande nämndmål har uppfyllts helt
- att arbetet med aktiviteter utifrån framtagna prioriteringar som bidrar till måluppfyllnaden har genomförts.

Mänskliga rättigheter

Barns rättigheter

Förvaltningen arbetar utifrån stadens program för barnets rättigheter och inflytande.

Förvaltningens barnrättssamordnare ingår i stadens nätverk för barns rättigheter.

Barnrättssamordnaren har ett övergripande och samordnande ansvar för implementeringen av barnrättsperspektivet och är sammankallande till förvaltningens nätverk för barnrättsambassadörer. Nätverket består av barnrättsambassadörer som har till uppgift att hålla de egna verksamheterna uppdaterade inom området.

För att bedöma huruvida ett beslut är till barnets bästa är det avgörande att barn görs delaktiga i utredningar som primärt rör dem och att de får återkoppling. Resultatet för indikatorn som mäter barns delaktighet visar att 71,17 procent av barnen varit delaktiga och fått återkoppling anpassat efter ålder och mognad under och efter utredningar som primärt rört barnet. För att öka utfallet arbetar förvaltningen med utveckling och implementering av arbetssätt som stärker barns delaktighet. Förvaltningen arbetar aktivt för att barnkonsekvensanalyser ska göras i samtliga ärenden i beslut, även i ärenden där barnet inte är aktledare. Barnkonsekvensanalyser görs också i tjänsteutlåtanden till nämnden.

Under året har ett utvecklingsarbete pågått för att öka barns delaktighet genom implementering av Viewpoint inom barn- och ungdomsenheten. Viewpoint är ett digitalt verktyg där barnen själva kan skatta sin känsla av delaktighet.

Förvaltningens förskolor arbetar på olika sätt med att öka medarbetares och barns kunskaper

kring FN:s barnkonvention och barnens rätt till lika möjligheter. Flera förskolor väljer att fördjupa sig i utvalda artiklar från barnkonventionen med barnen, bland annat i projektarbeten. Undervisningen organiseras kontinuerligt i mindre grupper så att alla barn ska kunna vara delaktiga och göra sin röst hörd. Barnen involveras också i olika beslut ur ett demokratiperspektiv.

Barns möjligheter att påverka stadsutvecklingen är en viktig del i arbetet för ett demokratiskt och jämlikt samhälle. Vid de tre dialogtillfällena gällande upprustning av parken Idleken deltog totalt 162 personer, varav 87 barn och unga i åldrarna 0-20 år.

Barnets rättigheter påverkas i mycket hög grad av förvaltningens miljö- och klimatarbete. En hög måluppfyllnad är därför viktig för att barns bästa ska uppnås.

Jämställdhet

Vid jämställdhetsanalyser inom förvaltningens verksamheter, både vid beslut och genomförande, uppmärksammas skillnader mellan kvinnor/flickor och män/pojkar. För att öka medvetenheten om könsskillnader analyseras skillnaderna och diskussion förs inom verksamheterna om normer, attityder och förväntningar.

Inom förskolornas jämställdhetsarbete observerar, analyserar och utmanar pedagogerna till exempel barnens lek och samspel för att minska könstereotypa roller i olika aktiviteter.

Fler pojkar än flickor besöker parklekar och fritidsgårdar. Förvaltningen har sedan föregående år arbetat för att öka antalet flickor som besöker fritidsgårdarna genom särskilda öppettider för flickor samt genom anpassade aktiviteter. Satsningen har lett till att besökarantalet för flickor har ökat under året.

Förebyggande verksamheter för äldre, bland annat anhörigstöd samt öppna träffpunkter, främst nyttjas av kvinnor. Förvaltningen har därför arbetat för att utveckla fler aktiviteter som också efterfrågas av män. Verksamheten har lagt om programmet för att det ska vara mer könsneutralt och på så vis även locka fler män. Verksamhetens hälsopedagog har också startat upp grupper riktade till män.

Större skillnader mellan kön har uppmärksammats inom målgrupperna våldsutsatta i nära relation, unga och vuxna i kriminalitet och personer i hemlöshet. Detta speglar bredare samhälleliga utmaningar som förvaltningen aktivt möter genom individuella bedömningar av den enskildes behov.

Ett behov av att arbeta med kvinnor i ekonomiskt utanförskap har identifierats. Förvaltningen arbetar därför särskilt med att sänka andelen kvinnor med långvarigt ekonomiskt bistånd.

Inom verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning varierar resultatet från brukarundersökningen från år till år vad gäller skillnader i utfallen mellan könen. Arbetet fortsätter med bemötandefrågor samt att möta varje enskilds individuella behov likställigt oavsett kön.

Hur trygghet upplevs av kvinnor respektive män samt hur spontanidrottsplatser nyttjas olika är två viktiga utgångspunkter för utvecklingen av den offentliga miljön. I de trygghetsmätningar som regelbundet genomförs bland invånarna i stadsdelsområdet anger kvinnor generellt en högre upplevelse av otrygghet än män. Flickor och kvinnor nyttjar

spontanidrottsplatser i lägre utsträckning än pojkar och män. Det gäller hela stadsdelsområdet även om det också bedöms finnas skillnader i användandet mellan olika platser.

Förvaltningens medarbetare som deltar i arbetet med att planera och projektera behöver därför ha kunskaper kring jämställdhetsarbete samt i hur könsstereotypa föreställningar kan påverka en planeringsprocess. Investeringar i stadsmiljön genomförs för att öka tryggheten för invånare i stadsdelsområdet i allmänhet och för flickor och kvinnor i synnerhet.

Nationella minoriteter

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att höja kunskapen inom organisationen om nationella minoriteters rättigheter och att synliggöra dessa grupper och deras historia, kultur och traditioner.

Förskolan i egen regi har under året tagit fram ett gemensamt dokument för alla förskolor som beskriver vilka traditioner och dagar som ska firas eller uppmärksammas i förskolan. Samtliga nationella minoriteter har en utvald dag och förslag på aktiviteter finns för hur denna kan uppmärksammas. Det finns en systematik i att undersöka efterfrågan om undervisning på de nationella minoritetsspråken vid ansökan om förskoleplats. I nuläget finns inte någon efterfrågan inom förvaltningens förskolor. Avdelningen har under året köpt in böcker för barn med fokus på den samiska minoriteten och den romska minoriteten. Ytterligare bokinköp planeras.

Sätra vård- och omsorgsboende har haft tre träffar med fokus på den sverigefinska gruppen. Träffarna innehöll musik, fika och samtal om finska traditioner. Förvaltningens aktivitetscenter och träffpunkter för seniorer har haft finska träffar vid fem tillfällen. I maj åkte en grupp seniorer till Stockholms stadsmuseum och fick en guidad visning om de nationella minoriteterna. I december arrangerades en konsert med allsång på finska och svenska i samarbete med föreningen FOLK i Skärholmen.

Medborgarkontoret har köpt in flaggor för att lyfta minoriteternas rättigheter, minnesdagar och högtidsdagar.

Hbtqi-personers rättigheter

För både fritidsgårds- och parkleksverksamhet är hbtqi-certifiering genomförd och handlingsplan godkänd av RFSL. Verksamheterna kommer att arbeta med implementering under en period om tre år. Ungdomsmottagningen i Skärholmen har för andra året i rad tilldelats en guldstjärna av RFSL. Guldstjärnan delas ut varje år som en utmärkelse för gott arbete kring inkluderande, bemötande och respekterade i verksamheten.

Under sommaren anordnande daglig verksamhet (LSS) en pride-vecka med olika aktiviteter i syfte att öka både brukares och medarbetares kunskap om diskriminering samt att ha roligt tillsammans. Veckan innehöll bland annat ett pride-disco, flärd och avslutades med ett eget pride-tåg genom Bredängs centrum. Aktiviteterna var anpassade för att passa alla brukare. Under Häng med-festivalen för personer med funktionsnedsättning fanns Hbtqi-hänget som är en mötesplats för hbtqi-personer med funktionsnedsättning representerade

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen arbetar utifrån stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, vilket involverar alla verksamhetsområden. Medarbetare utbildas i

syfte att kunna möta personer med funktionsnedsättning adekvat och utifrån behov. En utbildning i neuropsykiatrisk funktionsnedsättning har genomförts under hösten för medarbetare inom fritidsverksamheterna. Inom förvaltningens utförarverksamheter (LSS) utbildas samtliga medarbetare kontinuerligt i det pedagogiska ramverket som är en grundutbildning i värdegrund, teori och metod vars syfte är att personer med funktionsnedsättning ska bli bemötta utifrån deras unika person. En del av utbildningen handlar om målgruppens rättigheter. Utbildningen avslutas med ett kunskapstest och certifiering.

Inom socialtjänsten används olika stödmaterial vid samtal med barn eller vuxna med funktionsnedsättning för att säkerställa att information ges och tas emot på bästa möjliga sätt för individen.

Stads miljöverksamheten arbetar utifrån strategi för Äldrevänlig stad mål 5 *Utomhusmiljöer och byggnader* i sina investerings- och reinvesteringsprojekt.

Motverka rasism

Arbetet med att motverka alla former av rasism ingår dels i arbetet med aktiva åtgärder vilket sker löpande inom enheterna, dels genom att frågor om diskriminering kontinuerligt lyfts och diskuteras inom verksamheterna.

Demokratiska värden om att alla barn är lika värda är grunden för förskolans utbildning och i det arbetet är pedagogerna viktiga. Olika kulturer kommer till uttryck i förskolan genom att exempelvis fira olika högtider och att uppmärksamma barnens modersmål. För att visa på olika normer används böcker till underlag för dialog med barnen. Förskolorna i Skärholmen arbetar utifrån Plan mot diskriminering och kränkande behandling. Syftet med planen är att främja barns lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Ungdomsmottagning möter ungdomar som beskriver utsatthet, kränkningar och rasism, därför arbetar ungdomsmottagningen utifrån ett initiativ, ARG (antirasistiska arbetsgruppen), som startades 2021 för försäkra att bemötandet är välkomnande för alla. Arbetet fortlöper och har inneburit kompetenshöjning, genomlysning av rutiner och riktlinjer samt att se över lokaler.

Tillit och förtroende för Skärholmens stadsdelsförvaltning

För att höja förtroendet för Skärholmens stadsdelsförvaltning behövs en aktiv och kontinuerlig dialog med skärholmsborna om förvaltningens arbete. En satsning för att stärka kommunikationen med skärholmsborna har startat under året. För att öka tilliten och förtroendet för stadens verksamheter arbetar förvaltningen för att informationen kommer ut i tid, har rätt budskap och förmedlas i rätt kanal.

Förvaltningen arbetar löpande och i linje med kvalitetsprogrammet för att öka den lokala förankringen och involvera invånare, brukare, näringsidkare och föreningsliv i utvecklingen av verksamheten.

Medborgarinflytande

Medborgardialoger

Förvaltningen har under året genomfört medborgardialoger i olika former.

- Inom ramen för arbetet med trygghetsdagar i stadsdelsområdets fyra centrum har dialoger med skärholmsborna genomförts.
- Dialogprojektet kring parken Idleken som påbörjades under 2023 har fortsatt under året. Dialogprojektet genomfördes i samverka med trafikkontoret. Återkoppling har tagits fram tillsammans med trafikkontorets landskapsarkitekter och har satta upp på skyltar i parken inför, under och efter projektets genomförande.
- För att informera invånarna om konkursen av Sättra centrum har förvaltningen anordnat ett informationsmöte för att ge information och svara på frågor om vad konkursen innebär för centrumet på kort sikt, hur konkursförvaltaren arbetar samt informera om platssamverkansarbetet i Sättra under året.
- Förvaltningen har anordnat temakvällar för skärholmsborna. Under året har fyra temakvällar anordnats. I samband med dessa har alltid en utvärdering genomförts, där deltagarna fått svara på frågor om vad de tyckte om dagens tema samt om vilka teman de önskar att kommande kvällar ska behandla. Dessa önskemål har sedan tagits med i planeringen av kommande temakvällar.
- Inom förvaltningens arbete med medborgarservice genomförs dialogtorg, där förvaltningen möter invånare på plats i stadsdelsområdet. Under året har 23 dialogtorg arrangerats. Vissa av dialogtorgen har genomförts i form av en platsaktivering.
- Inom fritidsgårds- och parkleksverksamheten involveras besökare i planering av aktiviteter samt i utvärdering av genomförda aktiviteter.

En del av arbetet med medborgardialog handlar om medborgarförslag. Under perioden året har förvaltningen bland annat behandlat medborgarförslag om dricksvattenfontän och bärbuskar i Sättradalsparken, hundrastgård i Sättraskogens naturreservat och om att inrätta en mobilitetshubb med utlåning av bil, lådcyklar med mera, en utomhusscen för evenemang vid Sättrastrandsbadet samt om att göra om ena fotbollsplanen vid Trissans lekplats.

Ungdomsråd

För att ge ungdomar möjlighet att ha inflytande över frågor som är angelägna för dem och öka ungdomars delaktighet i utvecklingen av Skärholmen utreds möjliga former för ett ungdomsråd. Förvaltningen är del av ett stadsövergripande arbete med att utveckla ungdomsråd. Arbetet grundar sig i stadens nätverk för mänskliga rättigheter. Förvaltningen kommer samverka med andra förvaltningar som genomför ett liknade arbete.

Föreningsbidrag

Föreningsbidrag har fördelats enligt nämndens riktlinjer. Vid fördelning av föreningsbidrag prioriteras föreningar med aktiviteter som uppmuntrar flickors och kvinnors deltagande. Under 2024 har 19 föreningar fått föreningsbidrag för 21 aktiviteter, varav fem aktiviteter riktar sig till flickor/kvinnor och åtta aktiviteter riktar sig till barn, unga och familjer. Totalt har 190 000 kronor beviljats i föreningsbidrag.

Uppföljning av medel för demokrati och mänskliga rättigheter

1. Medborgardialog - Fokus Skärholmen och analys av lokala förutsättningar och behov
Förvaltningen beviljades medel för att under 2024 genomföra en medborgardialog

tillsammans med exploateringskontoret kopplat till Fokus Skärholmen och analys av lokala förutsättningar och behov. Denna medborgardialog har inte genomförts. Istället har beviljade medel använts för att planera, genomföra och återkoppla från de Trygghetsdagar som hölls i stadsdelsområdet 9-12 oktober 2024. Utöver de direkta inspelen till förvaltningens samlade trygghetsarbete så har arbetet gett flera insikter. Exempelvis vikten av att innan genomförandet ha en tydlig plan för hur och när återkoppling till deltagarna ska ske samt att i ett tidigt skede samverka med aktörer inom staden som vill vara med i genomförandet av medborgardialog. Insikterna har under slutet av året tagits med in i diskussioner om genomförande av medborgardialog 2025 inom ramen för Trygghetsdagarna samt frågor om stadsutveckling inom ramen för Fokus Skärholmen.

2. Åtgärd för att stärka personer med olika former av funktionsnedsättnings delaktighet och möjlighet att kunna påverka i samhället i stort samt att höja valdeltagandet för målgruppen
Under året har det pågått ett långsiktigt arbete inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning för att stärka målgruppens delaktighet och möjlighet att kunna påverka i samhället i stort samt för att höja valdeltagandet. En modell har tagits fram som kan användas inför kommande val. Modellen syftar till att personer med olika former av funktionsnedsättning ska få en ökad kunskap om vad demokrati är, främja alla människors lika rättigheter och skyldigheter samt skapa möjlighet och vilja för målgruppen att vara med och påverka hur landet styrs. Målsättningen är att modellen ger målgruppen ökade kunskaper som leder till att fler personer vill rösta vid valet 2026. Inom modellen har ett ”ramverk” tagits fram med inriktning mot mänskliga rättigheter, sexuell hälsa, demokrati och diskriminering. Något som också har tagits fram är ett ”ramverk för kommunikation” så att alla brukare, oavsett hur de kan kommunicera, kan ta till sig information. Digital utbildning inom SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) samt utbildning i metoden samtalsmatta (metod för att uttrycka åsikter) är också delar som ingår i den framtagna modellen.

Enhetschef och socialpedagog inom en daglig verksamhet har hållit ihop arbetet med framtagande av modellen. Under året har utbildning för ett LSS-boende genomförts. Utbildning för resterande enheter inom LSS i egen regi (daglig verksamhet samt grupp- och servicebostäder) är planerad under 2025. En sexolog har även hållit i workshops för vissa brukare under fyra tillfällen under hösten med fokus på att stärka deras ställning som rättighetsbärare. Andra aktiviteter som har genomförts under året är att daglig verksamhet har besökt biblioteket tillsammans med brukarna för att det ska vara en känd miljö inför valet 2026. Valmyndigheten och Valnämnden deltog under Häng med-festivalen för att informera. Daglig verksamhet har även arrangerat en Pride-vecka.

Arbetet med att ta fram modellen har fortlöpt enligt plan. En slutsats är att detta är frågor som verksamheterna behöver arbeta med från grunden samt att det är av vikt att stärka målgruppen inom området. Ett mervärde som uppmärksammats är att medarbetarna får ett nytt perspektiv på arbetet och brukarna, vilket är utvecklande för verksamheten. Ytterligare ett mervärde som en verksamhet sett är att resultaten på brukarundersökningen minskat något vilket kan vara ett resultat av det pågående arbetet utifrån framtagna modell. Att brukarna inte svarar att allt är bra utan att de ser sig själva som någon som har rättigheter.

Agenda 2030

Arbetet med genomförandet av Agenda 2030 har fortsatt under året inom alla verksamhetsområden. I det ordinarie arbetet och genom olika aktiviteter och insatser bidrar förvaltningen till en hållbar stad och stadens måluppfyllnad. Både KF:s mål för verksamhetsområdena och nämndens mål samt nämndens prioriterade områden i verksamhetsplanen har en nära koppling till agendans mål. Rapporten Återblick på Skillnadernas Stockholm visar på en positiv utveckling för Skärholmen inom områdena välbefinnande och hälsa, uppväxtvillkor och utbildning, arbete och försörjning, boende och stadsmiljö.

I arbetet med att bidra till måluppfyllnaden finns det dock olika utmaningar som kräver extra insatser.

Förskolan har ett kompensatoriskt uppdrag vilket innebär att ge barn med olika livsvillkor samma goda möjligheter till omsorg, trygghet, utveckling och lärande. Inskrivningsgrad i förskola, bristande språkkunskaper hos pedagoger, ohälsa i stadsdelsområdet, samt bristande tillit till samhällsfunktioner är utmaningar som påverkar arbetet med att uppnå de globala målen. För att möta utmaningarna kommer kompetenshöjande insatser genomföras och samverkan kommer stärkas såväl internt som externt.

Den ökade kriminaliteten och rekryteringen av barn in i kriminalitet innebär stora utmaningar som påverkar arbetet med uppnå agendans mål. Pågående utveckling kräver ökad samverkan internt och externt. Kompetenshöjande insatser inom berörda verksamheter behöver också genomföras.

Ensamhet och social isolering bland äldre, brist på behörig personal med kompetens inom svenska språket samt bristande tillit till samhällsfunktioner är utmaningar som påverkar arbetet med att uppnå de globala målen. För att möta utmaningarna genomför förvaltningen kompetenshöjande insatser och ökar samverkan såväl internt som externt.

För de klimat- och miljörelaterade målen bidrar förvaltningen genom olika insatser både internt och externt. För att stärka arbetet ytterligare ska kunskapen höjas inom förvaltningens verksamheter. Förvaltningen ser en utmaning i att minska hushållens konsumtionsbaserade utsläpp. Förvaltningen kommer att stärka arbetet med kommunikation och information för att på det sättet försöka bidra till att hushållen minskar de konsumtionsbaserade utsläppen.

Ekonomiska svängningar och demografiska förändringar utgör också utmaningar i arbetet med att uppnå agendans globala mål.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel med förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där man bor	19	16	25		38 %	38 %	2024
Analys Utfallet för indikatorn bygger på andelen som i medborgarundersökningen har svarat "mycket stort" eller "ganska stort" på frågan "Vilket förtroende har du för stadsdelsförvaltningen i området där du bor?". Årsmålet uppnås inte, då utfallet är 19 procent jämfört med årsmålet 38 procent. Utfallet i staden som helhet är 38 procent. Undersökningen genomfördes under senare delen av våren.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>2023 fanns samma fråga med i trygghetsundersökningen. Utfallet för Skärholmen var då 29 procent, vilket innebär att resultatet har sjunkit. Stadsdelsområdet drabbades under våren av flera allvarliga händelser som fick omfattande medial uppmärksamhet. Händelserna kan ha påverkat utfallet på denna fråga.</p> <p>I resultatet för Skärholmen är det en skillnad i utfallet mellan kvinnor och män. Kvinnor (25 procent) har ett högre förtroende för stadsdelsförvaltningen än män (16 procent). I staden som helhet är skillnaden mellan kvinnor (37 procent) och män (39 procent) lägre.</p>							

Nämndmål: Skärholmen är öppet, jämställt och demokratiskt

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för målet prioriterar förvaltningen särskilt att utveckla:

- Arbetet med analys av lokala förutsättningar och behov, i syfte att identifiera åtgärdsbehov, utifrån dialog med invånare och lokala aktörer samt med koppling till Skärholmens roll i den regionala kärnan Kungens kurva - Skärholmen

Förväntat resultat

De förväntade resultaten följs upp inom ramen för arbetet med internkontroll.

Att förvaltningen utlyst och fördelat föreningsbidrag respektive bidrag för att genomföra stadsdelsdagar, utifrån nämndens riktlinjer.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2023	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal verksamhetsprocesser där förbättringsarbetet bygger på en aktiv och målstyrd dialog med stockholmare.	15 st			15 st	15 st		2024

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ansöker om budgetjustering inom området demokrati och mänskliga rättigheter avseende medborgardialog - Fokus Skärholmen och analys av lokala förutsättningar och behov.	2024-01-01	2024-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Budget 2024

Kommunfullmäktige tilldelade nämnden en budget om 1 365,8 mnkr för 2024. Under året har

ytterligare totalt 40,3 mnkr erhållits för prestationsförändringar och budgetjusteringar. Förvaltningen har tilldelats budgetjusteringar för bland annat förstärkt tilläggsbidrag, medel för placeringskostnader, platssamverkan och sommarkollo. Efter budgetjusteringar uppgick nettobudgeten till 1 406,1 mnkr, vilket är 71,5 mnkr högre jämfört med 2023.

Bokslut 2024

Förvaltningen redovisar ett underskott om 14,9 mnkr före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar redovisar förvaltningen ett underskott om 13,4 mnkr för 2024. Resultatenheterna har en ingående resultatfond om 21,7 mnkr från år 2023 och överför till 2025 ett överskott om 20,2 mnkr. Detta innebär en minskad resultatfond med 1,5 mnkr till år 2025. Anledningen är att den maximala gränsen, som är 10 procent av enheternas bruttobudget för resultatfonderna, har uppnåtts.

De främsta avvikelserna mot budget finns inom verksamhetsområdena individ och familjeomsorg och stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Jämförelse med föregående år

Kostnaderna under 2024 uppgår till 1 706,1 mnkr och intäkterna till 285,1 mnkr, vilket ger en nettokostnad på 1 421,0 mnkr. Kostnaderna ökade med 99,7 mnkr mot föregående år, vilket främst beror på volymökning av insatser samt indexuppräkning. Förvaltningens intäkter ökade med 13,2 mnkr jämfört mot 2023, vilket främst beror på ökade försäljningsintäkter.

Analys av verksamhetsområden

Förvaltningen redovisar ett underskott om 14,9 före resultatöverföringar och 13,4 mnkr efter resultatöverföring. Nedan redovisas resultat samt betydande händelser, uppdelat per verksamhetsområde, i enlighet med kommunfullmäktiges budgettilldelning 2024.

Mnkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse 2024	Bokslut 2023	Avvikelse 2023
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1406,1	1421,0	-14,9	1334,6	0,0
Kostnader (+)	1655,8	1706,1	-50,3	1602,6	-84,4
Intäkter (-)	-249,7	-285,1	35,4	-268,1	84,5
Avvikelse före resultatdispositioner			-14,9		0,0
Resultatenheternas överskott från 2023 (+)			21,7		21,9
Resultatenheternas överskott till 2025 (-)			-20,2		-21,7
Avvikelse efter resultatdispositioner			-13,4		0,2

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2024 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2023 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	77,5	-1,9	75,6	67,5	67,5	8,0	10,0
Individ- och familjeomsorg	297,5	-57,2	240,3	266,5	266,5	-26,1	0,1
<i>varav barn och ungdom</i>	174,9	-20,3	154,6	179,3	179,3	-24,7	-4,2
<i>varav vuxen</i>	49,6	-7,2	42,4	43,6	43,6	-1,2	0,1
<i>varav socialpsykiatri</i>	46,8	-12,1	34,7	35,0	35,0	-0,3	3,9
<i>varav nyanlända</i>	10,6	-10,6	0,0	0,0	0,0	-0,0	10,4
Stadsmiljöverksamhet	19,7	-0,3	19,4	18,0	18,0	1,4	-1,0
<i>avskrivningar</i>	13,7	0,0	13,7	13,6	13,6	0,1	-0,6
<i>internräntor</i>	2,4	0,0	2,4	2,9	2,9	-0,5	0,1
Förskoleverksamhet	242,2	-23,9	218,3	211,6	210,1	8,2	0,2
Äldreomsorg	426,9	-94,6	332,3	332,0	332,0	0,3	6,2
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	410,2	-62,1	348,1	358,7	358,7	-10,6	-16,9
Barn, kultur och fritid	44,9	-0,4	44,5	40,8	40,8	3,6	2,2
Arbetsmarknadsåtgärder	19,7	-6,4	13,3	12,8	12,8	0,5	-0,0
Ekonomiskt bistånd	101,1	-2,9	98,2	96,4	96,4	1,8	-0,0
<i>varav handläggare</i>	0,0	0,0	0,0	30,7	30,7	-30,7	0,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	-0,0
Totalt	1655,8	-249,7	1406,1	1421,0	1419,5	-13,4	0,2

Nämnd och administration

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 8,0 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 10,0 mnkr jämfört mot budget. Överskottet 2024 beror främst på att del av medelreserv inte fördelats ut till verksamheter. En del av överskottet beror på glapp mellan anställningar samt lägre driftkostnader.

Individ- och familjeomsorg

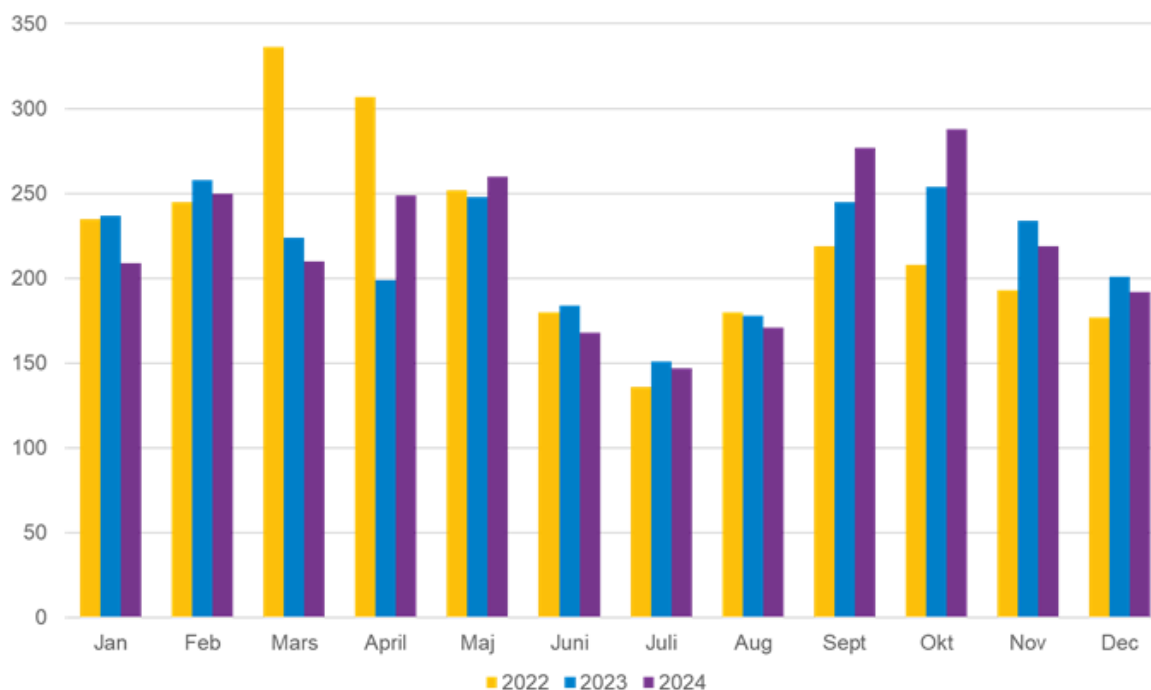
Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 26,1 mnkr jämfört med budget. Föregående år redovisades ett överskott om 0,1 mnkr jämfört mot budget.

Barn och Unga redovisar ett underskott om 24,7 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 4,2 mnkr jämfört mot budget. Underskottet 2024 beror främst på placeringskostnader för externt köpt verksamhet.

Förvaltningen har under året sett en trend av ökade placeringskostnader till följd av kriminalitet i form av främst HVB och SIS-placeringar. För att minska dessa har förvaltningen under året genomfört flera åtgärder, som exempelvis implementering av förändrade arbetssätt i syfte att stärka uppföljning av planerad vård för att bättre matcha individens behov. Tjänsten avtalscontroller har vidare omvandlats till rollen placeringssamordnare och organisatoriskt flyttats närmare verksamheten, bland annat för att avlasta socialsekreterarna administrativt och öka kvalitén vid avrop och inköp av vård. Vidare har arbetet med att minska andelen konsulentstödda familjehem och istället använda sig av familjehem i egen regi fortsatt under 2024.

Under 2024 har 2640 orosanmälningar inkommit, jämfört med 2613 under 2023. Under 2024 inleddes utredning i 623 unika ärenden, jämfört med 654 inledda utredningar under föregående år.

Inkomna orosanmälningar gällande minderåriga

Sedan 2023 ingår förvaltningen i ett stadsgemensamt samverkansprojekt med polisen och kriminalvården kallat Trefas. Förvaltningen har under 2024 haft ökade kostnader jämfört med samma period förra året. Målet med samverkan är att förhindra nyrekrytering, arbeta mot nätverkskriminalitet och förhindra skjutvapenvåld.

Verksamhetsområdet för Vuxna har ett underskott om 1,2 mnkr. Föregående år redovisades ett överskott om 0,1 mnkr. Underskottet 2024 kan härledas till vårdkostnader och kostnader för försöks- och träningslägenheter.

Verksamheten har under året arbetat för att minska kostnader som är knutna till externa placeringar samt försöks- och träningslägenheter. Verksamheten arbetar även med att motverka tvångsåtgärder i de ärenden det är möjligt genom motiverande samtal, i syfte att kunna erbjuda och bevilja insatser på frivillig väg.

Socialpsykiatri redovisar ett underskott om 0,3 mnkr i jämförelse mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 3,9 mnkr jämfört mot budget.

Beställarenheten redovisar ett underskott om 0,4 mnkr i jämförelse mot budget. Utförarverksamheterna i egen regi inom socialpsykiatri och övergripande verksamhet redovisar ett samlat överskott om 0,1 mnkr.

Stadsmiljö

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 1,0 mnkr. Föregående år redovisades ett underskott om 1,0 mnkr. Överskottet 2024 beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat samt lägre driftkostnader för naturreservat och vinterväghållning.

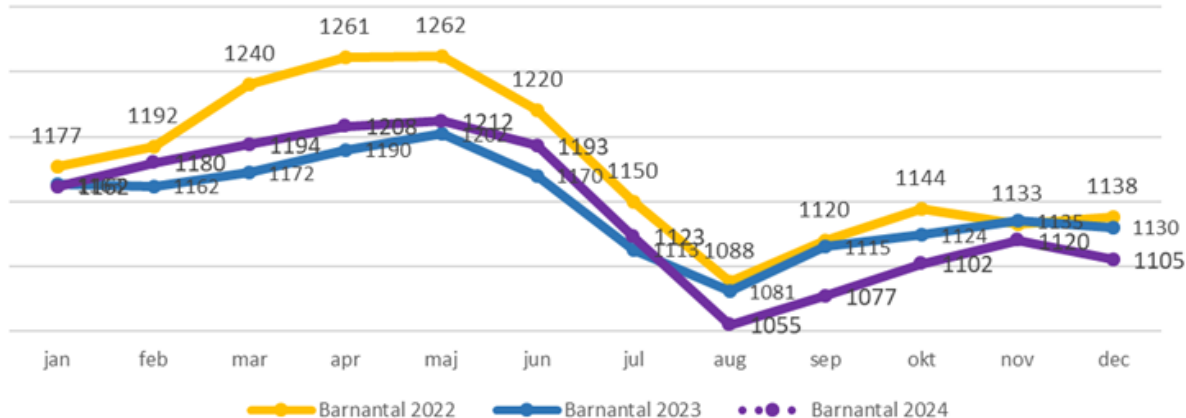
Förskola

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 6,7 mnkr före resultatdispositioner och 8,2 mnkr efter resultatdispositioner. Föregående år redovisades ett överskott om 0,2 mnkr, efter resultatöverföringar.

Resultatenheterna har en ingående resultatfond om 21,7 mnkr från 2023 och överför till 2025 ett överskott om 20,2 mnkr. Det innebär en minskad resultatfond med 1,5 mnkr till 2025.

Förskolans ledning redovisar ett överskott om 2,3 mnkr. Överskottet 2024 härleds till lägre overheadkostnader och högre statsbidragsintäkter än prognostiserat. Resultatenheterna inom förskolan prognostiserar sammantaget ett överskott om 3,9 mnkr och Öppna förskolan prognostiserar ett överskott om 0,5 mnkr vilket härleds till lägre personalkostnader.

Antal inskrivna barn i Skärholmens SDF

Äldreomsorg

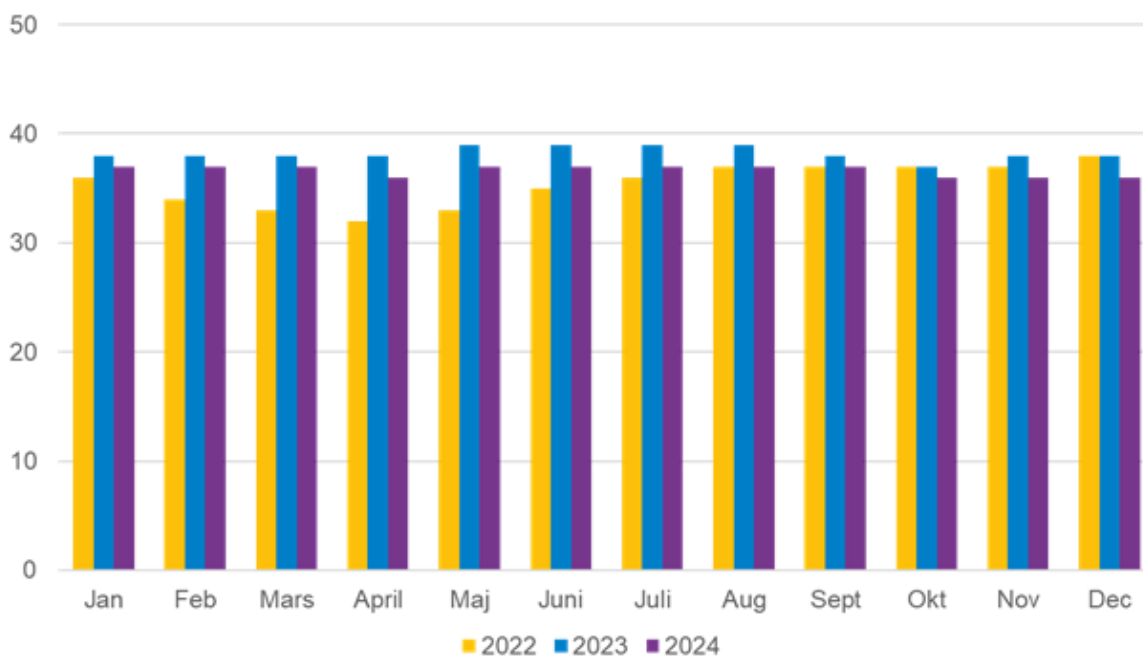
För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 0,3 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 6,2 mnkr jämfört mot budget. Överskottet 2024 återfinns inom utförarenheterna om 2,5 mnkr och kan härledas till stadsbidrag för minskade andel timanställda på särskilt boende och hemtjänst.

Beläggningsgrad Sätra VoB 2024											
Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
95%	97%	97%	98%	96%	96%	96%	95%	93%	94%	91%	90%

Beläggningsgraden för Sätra VoB 2024 har varit i samma nivå som i föregående år.

För beställarenheten redovisas ett underskott om 2,2 mnkr jämfört mot budget. Underskottet kan i huvudsak härledas till ökade kostnader för hemtjänst insatser jämfört mot budget.

Snitt beviljade hemtjänsttimmar ÄO

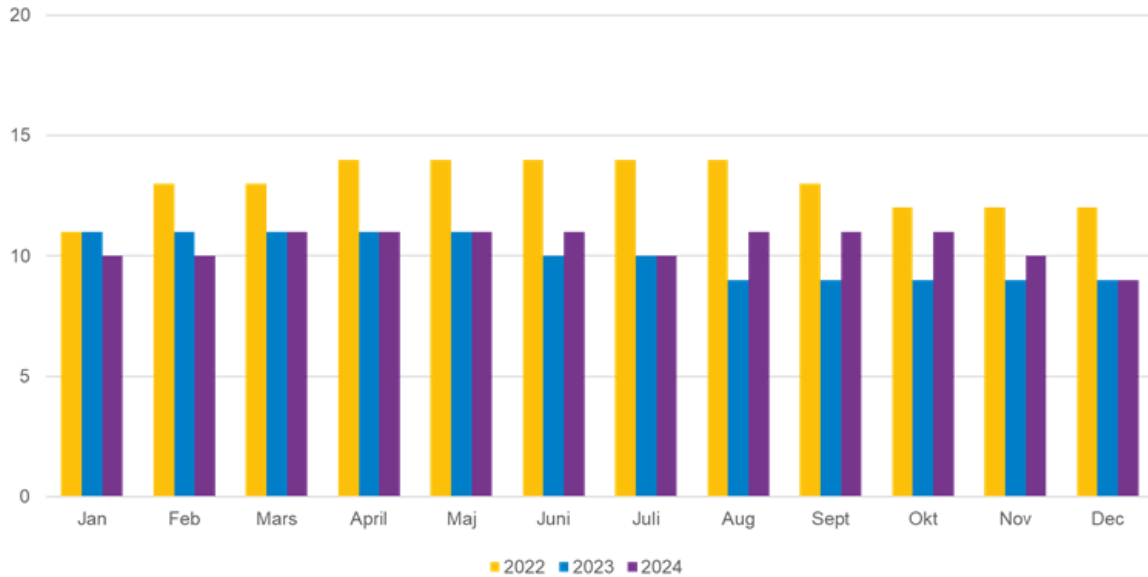
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

För verksamhetsområdet redovisas ett underskott om 10,6 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 16,9 mnkr jämfört mot budget. Underskottet 2024 återfinns främst inom beställarenheten.

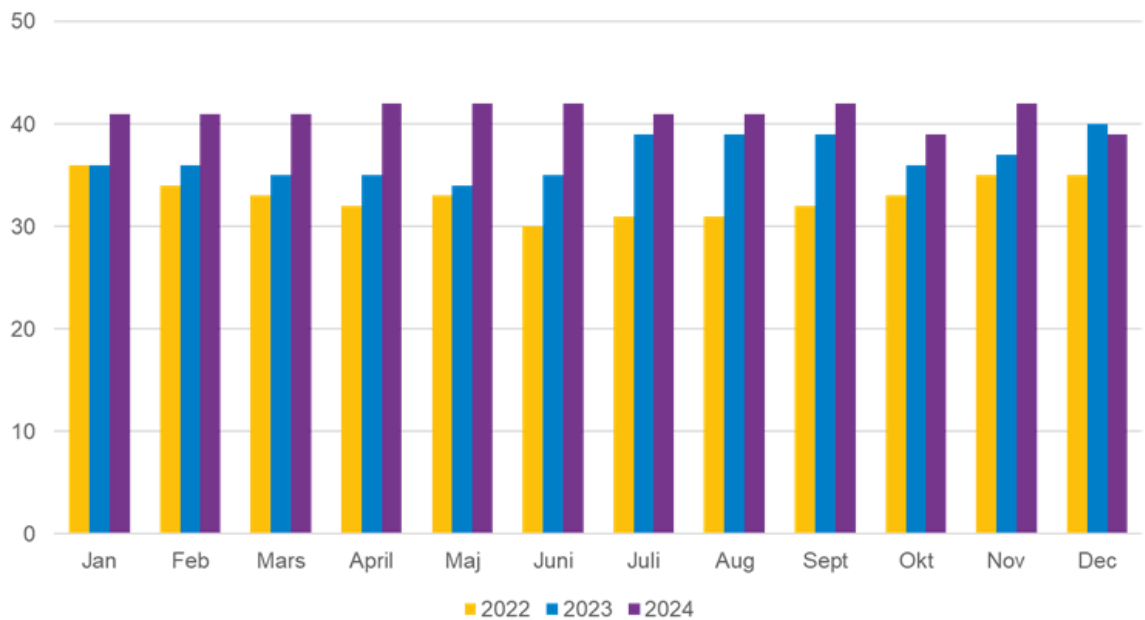
För beställarenheten redovisas ett underskott om 13,1 mnkr jämfört mot budget. Underskottet härleds främst till ökade kostnader för personlig assistans enligt LSS. Beviljade hemtjänsttimmar har minskat marginellt men snittet av beviljade timmar per kund ligger däremot över stadens genomsnitt. Trenden avseende placeringar enligt LSS utanför LOV har varit nedgående som ett resultat av upprättad handlingsplan.

Placeringar enligt SoL inkl. egen regi – funktionsnedsättning

Snitt beviljade hemtjänsttimmar funktionsnedsättning

Snitt i staden december 2024: 28

Utförarenheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett

samlat överskott om 2,5 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett underskott om 0,9 mnkr. Överskottet 2024 kan härledas till högre intäkter än budgeterat

Barn, kultur och fritid

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 3,6 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades ett överskott om 2,2 mnkr. Överskottet 2024 beror på högre statsbidrag än prognostiserat, lägre personalkostnader till följd av glapp mellan rekryteringar samt lägre lokalrelaterade kostnader.

Arbetsmarknadsåtgärder

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 0,5 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades budget i balans. Överskottet 2024 beror på högre bidrags intäkter för insatstypen OSA (offentlig skyddat anställningar) jämfört mot budget.

Ekonomiskt bistånd

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 1,8 mnkr jämfört mot budget. Föregående år redovisades budget i balans. Överskottet 2024 kan härledas till statsbidrag från migrationsverket avseende initiala kostnader för ekonomiskt bistånd (s.k. glappet).

Verksamheten har i snitt för 2024 haft 518 aktuella bidragshushåll i jämförelse mot budget (490 hushåll). Det ekonomiska läget har därmed resulterat i ett ökat antal bidragshushåll.

Resultatenheter

Resultatenhetens namn	Resultat- enhetens bruttobudget 2024	Resultatöver- föring från 2023 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2024 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat- överföring till 2025 Överskott (+) Underskott (-)
Förskoleenhet 1	32 405,0	-3 589,9	-75,0	3 240,5
Förskoleenhet 2	30 421,0	-3 566,6	-460,0	3 042,1
Förskoleenhet 3	27 056,0	-3 124,0	-936,0	2 705,6
Förskoleenhet 4	44 151,0	-4 174,2	-153,0	4 327,2
Förskoleenhet 5	35 159,0	-3 737,7	-1 701,0	3 515,9
Förskoleenhet 6	34 181,0	-3 556,0	-530,0	3 418,1
Summa resultatenheter	203 373,0	-21 7478,4	-3 855,0	20 249,4

Förvaltningen har följt riktlinjerna om en maximal överföring på 5 procent av bruttobudgeten för året samt en maxfond på 10 procent av bruttobudgeten.

Vid årets slut har resultatenheterna 20,2 miljoner kronor att överföra till resultatfonden för

nästa år, vilket motsvarar cirka 10 procent av bruttobudgeten. Fondens medel minskar med 1,5 miljoner kronor jämfört med ingående värde från 2023, eftersom gränsen på 10 procent har uppnåtts.

Investeringar

Mnkr	Budget 2024	Bokslut 2024	Avvikelse 2024	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2024
Parkinvesteringar	2,5	2,5	0,0	0,0
Reinvesteringar	2,5	2,5	0,0	0,0
Nycklade medel Stadsmiljö	4,4	4,4	0,0	0,0
Klimatinvesteringar	4,1	1,7	2,4	2,4
Trygghetsinvesteringar	2,6	2,0	0,6	0,4
Övriga investeringsmedel	1,3	1,3	0,0	0,0
Maskiner & inventarier	2,0	2,6	-0,6	-0,6
Totalt investeringar	19,4	17,2	2,2	2,0

Parkinvesteringar om 9,4 mnkr

Förvaltningen tilldelades totalt 9,4 mnkr i parkinvesteringsmedel i budgeten, vilket inkluderar följande poster:

- Parkinvesteringar: 2,5 mnkr
- Reinvesteringar: 2,5 mnkr
- Investeringar med nycklade medel: 4,4 mnkr

Utförda investeringar för 2024:

- Parkinvestering Idleken 2023–2025: 2,4 mnkr
- Parkinvestering Trissans småbarnslek 2024–2026: 0,1 mnkr
- Löpande upprustning och utbyte av förvaltningens anläggningar, såsom parkbänkar, fruktträd, frukt- och bärbuskar, skräpkorgar, lekutrustning, markbeläggning, parkvägar, trappor och annan parkutrustning. Finansieringen sker via nyckelinvesteringsmedel samt reinvesteringsmedel från trafiknämnden om totalt 6,9 mnkr.

Förvaltningen har även ansökt om och beviljats investeringsmedel i verksamhetsplanen för 2024 om totalt 4,3 mnkr, vilka använts till följande projekt:

- Klimatinvesteringar: Trädplantering för ökad krontäckningsgrad baserat på värmekartering, 0,4 mnkr.
- Trygghetsinvesteringar: Förbättrad belysning i Vårgården, 0,5 mnkr, samt utveckling av Idleken med utegym för att öka platsens vistelsevärden, 1,4 mnkr.
- Naturresevat: Upprustning av målpunkt Sätra vattenkvarn vid Sätraån samt

- urgrävning av Borgmästare Skyttes damm, 0,6 mnkr.
- Stockholm vid Vattnet: Förstärkning av Mälärhöjdsbadet som året runt-målpunkt, 0,7 mnkr.
- Effektbelysning vid tunnel under Skärholmsvägen, ombudgeterade medel från 2024, 0,1 mnkr.

Under året har förvaltningen fått en budgetjustering för klimatinvesteringar om 3,7 mnkr för att byta ut ineffektiv belysning i samtliga förskolelokaler varav utfallet uppgick till 1,3 mnkr.

Inventarier och maskiner, 2,0 mnkr

Förvaltningen tilldelades 1,3 mnkr i budgetmedel för inventarier och maskiner. Vid T1 beviljades en budgetjustering om 0,7 mnkr för inköp som beställdes i slutet av 2023 men levererades i början av 2024.

Utfallet för 2024 uppgick till 2,6 mnkr och omfattade:

- Inköp av inventarier till förskolor.
- Inköp av nyckelskåp till hemtjänst och omsorgsboenden.
- Inköp av inventarier till Fritidsbanken.

Under 2024 avvecklade Stockholms AB parkdrift i egen regi och sålde därmed av sina tillgångar kopplade till verksamheten. Skärholmens stadsdelsförvaltning erbjöds i samband med detta att förvärva två elbilar till ett reducerat pris, vilket innebar att en planerad utgift för 2025 tidigarelades till 2024.

Avvikelsen mot budget uppgår till 0,6 mnkr och förklaras av investeringen i de två elbilarna. Detta initiativ är en del av förvaltningens arbete med att bedriva parkdrift i egen regi och stöder stadens mål om ett klimatsmart Stockholm.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen har inte gjort några försäljningar.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Förvaltningen har inga stora projekt som inte är investeringar.

Ombudgeteringar

Nämnden begär inga ombudgeteringar.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen ansöker inte om medel för lokaländamål.

Analys av balansräkning

Tillgångar (mnkr)	2023-12-31	2024-12-31
Anläggningstillgångar	122,8	123,9
Kundfordringar	21,8	26,1
Diverse kortfristiga fordringar	2,8	0,8
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	37,8	42,7
Kassa och bank	0,1	0,2
Summa tillgångar	185,3	193,7
Skulder och eget kapital (mnkr)	2023-12-31	2024-12-31
Eget kapital	-63,1	-55,9
Långfristiga skulder	-0,7	-0,6
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	0,0	0,0
Leverantörsskulder	-67,0	-81,6
Övriga kortfristiga skulder	-5,4	-5,6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-49,1	-50,0
Summa skulder och eget kapital	-185,3	-193,7

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 8,4 mnkr jämfört med ingående balans.

Tillgångar

- **Anläggningstillgångar** har ökat med anledning av investeringar främst inom stadsmiljö.
- **Kundfordringar** har ökat främst mot andra förvaltningar.
- **Diverse kortfristiga fordringar** har minskat mot Migrationsverket.
- **Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter** har ökat mot andra förvaltningar.
- **Kassa och bank** har ökat marginellt.

Skulder och eget kapital

- **Eget kapital** har förändrats som ett resultat av förändringarna i balansräkningen.
- **Långfristiga skulder** har minskat något genom årets upplösning av investeringsbidrag.
- **Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder** är oförändrat.
- **Leverantörsskulder** har ökat mot andra förvaltningar.
- **Övriga kortfristiga skulder** har ökat marginellt.
- **Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter** har ökat marginellt.

Övrigt

Förvaltningen har inget övrigt att redovisa gällande ekonomin.

Särskilda redovisningar

Bedömning av nämndens interna kontroll

Tillräcklig

Analys

Skärholmens stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2024 varit tillräcklig.

Det interna kontrollarbetet har i stort fortlöpt i enlighet med nämndens internkontrollplan. Fyra processer har kontrollerats i nämndens internkontrollplan under året. Den interna kontrollen visar att det är främst är det systematiska informationssäkerhetsarbetet som behöver stärkas.

Ge rättssäkert stöd och insatser till personer under 65 år (exkl. ekonomiskt bistånd) -

Processen och arbetssättet är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområde 1.3

Dokumentation, beslutsfattande, verkställande och uppföljning motsvarar de krav som finns i lagstiftning. (inkluderat utredningstider och förhandsbedömningar)

Kontrollaktivitet gällande dokumentation är genomförd vid alla myndighetsutövande enheter inom avdelning individ och familj. I granskningarna framkom inga större avvikelser. Granskningarna har sammanställts i enhetspecifika rapporter där även utvecklingsområden framgår.

Beställarenhet inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har genomfört en kontroll i form av en dokumentationsgranskning. En kontrollaktivitet i form av en stickprovsgranskning av dokumentation har även genomförts. Kontrollerna påvisade mindre avvikelser som enheten arbetar vidare med.

Tillämning av basala hygienrutiner

Kontrollaktivitet gällande att basala hygienrutiner tillämpas i verksamheten har genomförts i form av en stickprovsgranskning i syfte att följa upp om medarbetare har genomfört utbildning i basala hygienrutiner. Kontrollen påvisade inga avvikelser.

Övrig kontroll

En löpande kontroll av begärd ersättning för sjuklön inom personlig assistans har genomförts månatligen. Kontrollen visar inga avvikelser.

Kontroll avseende att brukaren har en aktuell genomförandeplan har genomförts. Kontrollen visar mindre avvikelser. Åtgärder har tagits fram av berörda enheter.

Ge rättssäkert stöd och insatser till personer över 65 år - Processen och arbetssättet är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområde 1.4

Dokumentation, beslutsfattande, verkställande och uppföljning motsvarar de krav som finns i lagstiftning. (inkluderat utredningstider och förhandsbedömningar)

Kontrollaktivitet gällande dokumentation inom äldreomsorgen har genomförts i form av en dokumentationsgranskning och en stickprovsgranskning. Kontrollerna påvisade mindre avvikelser som enheten arbetar vidare med.

Tillämning av basala hygienrutiner

Kontrollaktivitet gällande att basala hygienrutiner tillämpas i verksamheten har genomförts i form av en stickprovsgranskning i syfte att följa upp att medarbetare har genomfört utbildning i basala hygienrutiner. Kontrollen påvisade inga avvikelser.

Övrig kontroll

Kontroll av om hemtjänstutförare använder NFC-taggar (Near Field Communication) vid utförandet av insatser hos brukaren. En löpande kontroll har genomförts månatligen. Kontrollen visade större avvikelser. Åtgärder har tagits fram av enheten och användandet av NFC-taggar har ökat något. Det finns fortfarande utmaningar i användandet av NFC-taggar och arbetet fortsätter under 2025.

Kontroll av att brukaren har en aktuell genomförandeplan har genomförts. Kontrollen visade på större avvikelser. Åtgärder har tagits fram av berörda enheter. Arbetet fortsätter under 2025.

Kontroll av att brukare har en aktuell riskbedömning. Kontrollen, som genomförs en gång per år, har genomförts på vård- och omsorgsboendet. Kontrollen visar på mindre avvikelser. Åtgärder i form av stöd vid dokumentation har vidtagits. En stickprovskontroll har även genomförts av riskbedömningar. Kontrollen visade inga avvikelser.

Ge rättssäkert stöd och insatser till personer i behov av ekonomiskt bistånd - Processen och arbetssättet är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområde 3.2

Dokumentation, beslutsfattande, verkställande och uppföljning motsvarar de krav som finns i lagstiftning. (inkluderat utredningstider och förhandsbedömningar)

Kontrollaktivitet gällande dokumentation är genomförd inom enheten för ekonomiskt bistånd. I granskningen framkom inga större avvikelser. Granskningen har sammanställts i en rapport i vilken utvecklingsområden framgår.

Systematiskt informationssäkerhetsarbete - Processen och arbetssättet är kopplad till KF:s mål för verksamhetsområde 3.5

Incidenthantering

Kontrollaktiviteten gällande incidenthantering visar att en lokal rutin för incidenthantering har tagits fram. Informationssäkerhetsarbetet är ett fortsatt utvecklingsområde. Fortsatt utvecklingsarbete planeras till 2025.

Riskbedömning av de viktigaste (ur informationssäkerhetssynpunkt) informationsmängderna. Kontrollaktiviteten gällande riskbedömningar visar att riskbedömningar och stickprov inte har

genomförts. Arbetet med att uppdatera listan över förvaltningens informationstillgångar har påbörjats. Listan behöver färdigställas innan en fullständig granskning kan genomföras. Detta arbete kommer att prioriteras under 2025.

Övrig intern kontroll

Förutom kontroller i enlighet med nämndens internkontrollplan har verksamheterna genomfört ett stort antal egenkontroller inom samtliga enheter för att säkra verksamhetens kvalitet och se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt.

Systematiskt kvalitetsarbete

I förvaltningen pågår ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete som utgår från Stockholms stads kvalitetsprogram med utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering.

Under 2024 har förvaltningen arbetat utifrån följande fokusområden:

En aktiv och målstyrd dialog

Arbetet med platssamverkan har utvecklats genom att förvaltningen fokuserat på att etablera platssamverkan i samtliga fyra centrumområden och skapa en mötesstruktur inom platssamverkan som är hållbar och lätt att känna igen för alla parter.

Förvaltningen beviljades medel för att under 2024 genomföra en medborgardialog tillsammans med exploateringskontoret kopplat till Fokus Skärholmen samt analys av lokala förutsättningar och behov. Medborgardialog har inte genomförts enligt plan. Istället har pengarna använts för att planera, genomföra och återkoppla från de Trygghetsdagar som hölls i stadsdelsområdet 9-12 oktober 2024. Utöver de direkta inspelen till förvaltningens samlade trygghetsarbete så har arbetet gett flera insikter. Exempelvis vikten av att innan genomförandet ha en tydlig plan för hur och när återkoppling till deltagarna ska ske, samt att i ett tidigt skede samverka med aktörer inom staden som vill vara med i genomförandet av medborgardialog. Insikterna har under slutet av året tagits med in i diskussioner om genomförande av medborgardialog 2025 inom ramen för Trygghetsdagarna samt frågor om stadsutveckling inom ramen för Fokus Skärholmen.

Förvaltningens ambition att genomföra en medborgarbudget kring Bredholmstorget, tillsammans med bland andra SISAB stötte på svårigheter. Marken ägs av SISAB, och de kommunala bolagen kan inte ansöka om medel för medborgarbudget och stadsdelsförvaltningen kan inte ansöka om medel för mark som ägs av annan part. Arbetet med att lösa denna typ av problem kommer att intensifieras i och med arbetet med att ta fram underlag till budget 2026 med inriktning 2027 och 2028 som kommer att ske i samverkan med bolag och fackförvaltningar.

God informationshantering tryggar kvalitet

Klassificeringen av IT-system har varit ett prioriterat område under året. Arbetet har resulterat i att flera system har genomgått eller påbörjat stadens process för informationsklassning.

Förvaltningen har förklassat tre IT-tjänster och klassat en IT-tjänst. Arbetet har tagit längre tid än planerat, främst på grund av svårigheter för verksamheterna att avsätta tid för detta. Processen kräver bättre planering, tydligare prioritering och en förbättrad samverkan mellan informationssäkerhetssamordnare och verksamheterna. Arbetet fortsätter under 2025.

Medveten finansiering

Inom trygghetsarbetet samverkar förvaltningen med olika aktörer. Under de trygghetsdagar som genomfördes i samarbete med olika aktörer bidrog dessa med personella resurser, egna aktiviteter och informationsmaterial. Tillsammans kunde arrangemanget genomföras med större slagkraft och effekt med relativt små medel från respektive samverkanspartner.

Tillvarata leverantörernas och utförarnas potential

Förvaltningen har stärkt avtalsuppföljningen av lokala avtal, där kontinuerliga uppföljningar genomförts oavsett kontraktsvärde. Nätverket för fördjupad avtalsuppföljning inom hemtjänst fortsätter att träffas månadsvis, och en riskprofil för hemtjänst har implementerats i olika förvaltningar. Informationsdelningen mellan förvaltningar har förbättrats genom gemensamma verktyg som checklistor och delad dokumentation. Arbetet med riskprofiler inom daglig verksamhet har påbörjats, och spendanalyser har introducerats för att förbättra inköpsarbetet. Rutiner för direktupphandlingar har också utvecklats. Rutinen för avtalsmätning har tagits fram, där data från spendanalyser används.

Utveckling i strategiska partnerskap

Under verksamhetsåret 2024 har den operativa samverkan mellan förvaltningen och Södertörns högskola fortsatt. Områden som verksamheterna arbetat med inom partnerskapet är trygghet, kriminell livsstil och socialtjänstområdet i övrigt. Under året har ett utbyte av kunskapshöjande insatser i form av gästföreläsningar skett samt temadagar exempelvis om kriminalitet, inkluderings- och exkluderingsprocesser i stadsmiljö samt Community Policing. Södertörns Högskola har deltagit och föreläst vid temadagar under året och medarbetare inom socialtjänsten har gästföreläst på högskolans socionomutbildning.

Därutöver har förvaltningen och Södertörns högskola återupptagit samverkan på en mer strategisk nivå. Styrgruppsmedlemmar och beredningsgrupp har utsetts och möten har hållits. Inom ramen för samverkan på den strategiska nivån har en gemensam verksamhetsplan för samverkan under åren 2025-2026 tagits fram, vilken ska beslutas under tertial 1 2025 samt en struktur för uppföljning av pågående och planerade samverkansaktiviteter.

Förvaltningen samarbetar löpande med Huddinge kommun i linje med samverkansöverenskommelsen mellan kommunerna och rådande inriktning satt av styrgrupp. Samverkan sker bland annat inom fritidsverksamheten och i relation till utvecklingen av den utpekade regionala kärnan Kungens kurva – Skärholmen.

Det övergripande syftet med samverkansöverenskommelsen är att inom berörda områden skapa en struktur och ett arbetssätt som möjliggör konkreta samordnade insatser utifrån gemensamma prioriteringar. Det övergripande målet är att uppnå synergier och ökad effekt av arbetet, i linje med långsiktiga verksamhetsmål.

Under verksamhetsåret 2024 har förvaltningen och Huddinge kommun bland annat genomfört ett gemensamt frukostmöte för näringslivsaktörer på temat utvecklingen i den regionala

kärnan. Vidare har förvaltningen tillsammans med Huddinge kommun identifierat en prioriterad plats längs kommungränser för gemensam platsutveckling och samordnad gestaltning. Inom ramen för fritidsverksamheten har ett samarbetsområde varit implementeringen den universella våldspreventiva insatsen MVP Fritid. Ett annat samverkansområde har varit att verka för ett breddat utbud för barn och unga under skollov.

Inom ramen för det löpande samarbetet och dialogen mellan kommunerna identifieras möjligheter till ytterligare synergier och ökad effekt. Exempelvis har kontaktvägar etablerats för informationsutbyte och samverkan vid hantering av en skarp eller potentiell händelse, i syfte att möjliggöra effektiv resurshantering i relation till prioriterade behov.

Effektiva och stödjande metoder

Förvaltningen arbetar fortsatt med utveckling av arbetssätt för samverkan med olika aktörer, i syfte att öka kvalitet och effekt av de gemensamma insatserna. Exempel på prioriterade områden är arbetet i relation till barn och unga i riskzon och evidensbaserade metoder. Förvaltningen har till exempel påbörjat ett samarbete med socialförvaltningen för att utbilda samtlig personal i det evidensbaserade förhållningssättet MI, motiverande intervju. Två grundutbildningstillfällen har hållits av socialförvaltningen. Vid det första tillfället ingick personal inom fält och fritid, vilka i ett tidigt stadie möter barn och unga i riskzon. Därefter utbildades delar av myndighetsutövande personal. Denna satsning kommer fortsätta under 2025 och då även inkludera chefer, dessutom kommer interna MI-nätverk att utvecklas..

Innovationssatsningar

Förskolan har under året genomfört ett pilotprojekt med ett AI-verktyg för språkanalys. Målet var att med hjälp av AI-verktyg för språkanalys synliggöra barnens språkutveckling och utifrån analys utveckla undervisningen. AI-verktyget fångar upp barnens verbala språk där tekniken tar fram substantiv, verb, adjektiv, adverb, talhastighet och grammatik. Pilotprojektet har möjliggjort reflektion och analys av barnens språkliga produktion men även av språkutvecklande arbetssätt och arbetet med hur förskolan kan stötta barnens fortsatta språkutveckling.

Skollag och läroplan ställer krav på förskolans systematiska kvalitetsarbete för att säkerställa en god kvalitet och hög måluppfyllelse. Under 2024 har en gemensam utbildningsidé upprättats som ska implementeras i alla förskolor under 2025. Utbildningsidén utgår från skyddsfaktorer som främjar barns utveckling och lärande och omfattas av språk, demokrati, lek samt hälsa. Utbildningsidén skapar en samsyn samt ger medarbetare en riktning i arbetet utifrån målen i läroplanen.

Under våren har studenter från Kungliga Tekniska Högskolan, som deltar i Openlabs tvärvetenskapliga masterkurs ”Innovationer för samhällsutmaningar”, bedrivit ett projekt med äldreomsorgens uppsökande verksamhet för att titta på äldre och ensamhet. Målet var att utveckla tillgängliga och inkluderande lösningar för att koppla samman äldre med möjligheter till ett aktivt åldrande. Projektet är nu avslutat och en färdig metod har överlämnats till förvaltningen. Förslaget innefattar ett odlingsprojekt som syftar till ökat socialt sammanhang för målgruppen.

Inom förvaltningens LSS-verksamheter har en modell tagits fram för att stärka målgruppens

delaktighet och vilja att vara med och påverka i samhället i stort, bland annat genom ökat valdeltagande. Modellen ska ge brukarna ökad kunskap om demokrati och var och ens rättigheter. En effekt av arbetet utifrån modellen som uppmärksammats i och med den senaste brukarundersökningen, är att brukarna inte bara svarar att allt är bra, utan ser sig själva som någon som har rättigheter.

Förvaltningen har startat upp en satsning *Tillsammans för en aktiv och meningsfull fritid*, en satsning som ska förbättra förutsättningarna för en aktiv och meningsfull fritid för barn och unga i stadsdelsområdet. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan föreningar, civilsamhället och Stockholms stad, med finansiering från näringsliv, stiftelser och andra privata aktörer.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Checklista för årlig uppföljning

Förbättringsområden - analys av utfall

Förvaltningen behöver förankra rutiner för arbetet med löpande riskbedömningar. Nytt stödmaterial har tagits fram under året och ska implementeras i början av 2025.

Att säkerställa att tillbud och olycksfall anmäls och utreds behöver fortsatt prioriteras.

Arbete med friskfaktorer behöver göras på förvaltningen och startas upp under 2025.

Framgångsfaktorer-analys av utfall

En god dialog och gott samarbete finns i förvaltningens samverkansgrupper samt mellan arbetsgivare och skyddsombud vilket skapar förutsättningar för ett systematiskt och förebyggande arbete.

Förvaltningen har rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet och risk- och konsekvensanalyser i samband med organisationsförändringar fungerar väl.

Implementering av ILS arbetsmiljömodul för arbetsmiljöronder och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet har gett en god överblick över förvaltningens utmaningar och behov.

Föregående års aktiviteter från årlig uppföljning-analys av utfall

Grundläggande arbetsmiljöutbildning har genomförts för chefer och skyddsombud.

Dokumentation och uppföljning av arbetsmiljöarbetet i ILS har implementerats.

Rutiner och stödmaterial för löpande riskbedömningar har utarbetats.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Lisa Kinnari

Datum

2025-01-31